

Møte torsdag den 14. februar 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 51):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand (Innst. S. nr. 132 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 26 (2006-2007))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om å innføre et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall fra 1. januar 2009 (Innst. S. nr. 130 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:78 (2006-2007))
3. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg og Erna Solberg om styrket lærerkompetanse og rekruttering av nye lærere (Innst. S. nr. 134 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:6 (2007-2008))
4. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og May-Helen Molvær Grimstad om bedre rammevilkår for studenter som får barn i studietiden (Innst. S. nr. 118 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:12 (2007-2008))
5. Referat

Presidenten: Representanten Marianne Marthinsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om fødselspermisjon for representanten Tord Lien i tiden fra og med 25. februar til og med 14. mars.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Hanne Dyveke Søttar, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Kari Kjønås Kjos vil framsette et representantforslag.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:01:24]: På vegne av representantene Kenneth Svendsen, Robert Eriksson og meg selv vil jeg framsette et forslag om redusert gjenskaffelsestid og kjørelengde for gjenkjøp av bil for funksjonshemmede.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud vil framsette et representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:01:53]: På vegne av representantene Per Sandberg, Arne Sortevik, Thore A. Nistad og meg selv ønsker jeg å framsette et representant-

forslag om å endre kriteriene for riksvegferjer, slik at ferjer som forbinder riksvegstrekkninger, klassifiseres som riksvegferjesamband.

Presidenten: Representanten Olemic Thommessen vil framsette et representantforslag.

Olemic Thommessen (H) [10:02:26]: På vegne av representanten Øyvind Halleraker og meg selv vil jeg framsette forslag om endring av bruksnavn uten grunneiers samtykke.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten vil framsette et representantforslag.

Svein Flåtten (H) [10:02:53]: På vegne av representantene Jan Tore Sanner, Martin Engeset, Lars Sponheim, André N. Skjelstad og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å sikre likebehandling av uførepensjon fra private og offentlige tjenestepensjonsordninger.

Presidenten: Representanten Kåre Fostervold vil framsette et representantforslag.

Kåre Fostervold (FrP) [10:03:25]: På vegne av representanten Øyvind Korsberg og meg selv ønsker jeg å framsette et representantforslag om i større grad å gjøre Innovasjon Norges virkemidler landsdekkende og tilgjengelige for alle søkere.

Presidenten: Representanten Morten Høglund vil framsette et representantforslag.

Morten Høglund (FrP) [10:03:51]: På vegne av representantene Siv Jensen, Per Ove Width og meg selv vil jeg fremme forslag om aktiv inntreden i NATOs rakettforsvarssystem.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson vil framsette et representantforslag.

Robert Eriksson (FrP) [10:04:19]: På vegne av representantene Anders Anundsen, Kari Kjønås Kjos og meg selv har jeg gleden av å framsette forslag om å heve taket på utdanningsstøtten for yrkeshemmede.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 og 2 behandles under ett, og anser det for vedtatt.

Sak nr. 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om regjerin-

gens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand (Innst. S. nr. 132 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 26 (2006-2007))

Sak nr. 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om å innføre et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall fra 1. januar 2009 (Innst. S. nr. 130 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:78 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 90 minutter, og at taletiden fordeles slik: Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og statsråd Erik Solheim 10 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tord Lien (FrP) [10:06:26] (ordfører for sak nr. 1): Behandlingen av Regjeringens stortingsmelding om rikets miljøtilstand har tatt lang tid. I dag er det ca. ni måneder siden saken ble framlagt. En viktig årsak til at det har blitt slik, er de mange klimarelaterte stortingsproposisjoner og meldinger som komiteen har valgt å prioritere.

La meg begynne med å takke kollegene mine i komiteen for å ha bidratt til godt arbeid i denne saken da arbeidet først ble satt i gang. Ut fra saksordførerens synspunkt har behandlingen vært tilfredsstillende, og de aller fleste partier har i all hovedsak forholdt seg til de oppsatte fristene. La meg samtidig takke statsråden og departementet for gode, om enn ikke alltid like raske, svar på de spørsmål komiteen har ønsket besvart i anledning behandlingen av saken.

Når man leser aviser og ser TV, kan man lett få inntrykk av at miljø og klima er synonyme begreper. St.meld. nr. 26 for 2006-2007, Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, er i så måte befriende klar på at Norge står overfor en lang rekke miljøpolitiske problemstillinger som ikke handler om klimaet.

Stortinget vil om tre ukers tid behandle St.meld. nr. 34 for 2006-2007, Norsk klimapolitikk. Derfor vil ikke jeg i mitt innlegg bruke mye tid på å snakke om klimarelaterte problemstillinger. Jeg synes faktisk at når alle de øvrige miljøpolitiske problemstillinger vi må forholde oss til, må dele én debatt, mens klimautfordringen får en debatt for seg selv, fortjener de andre miljøpolitiske utfordringene at denne debatten handler om dem. Jeg er sikker på at andre

av dagens talere ikke vil være enig med meg i dette, men det får jo stå for den enkelte representants regning. Jeg er i hvert fall opptatt av å gjøre det klart at Fremskrittspartiet har en miljøpolitisk profil som er bredere enn ett tema eller én sak.

Som sakens ordfører synes jeg også det er riktig å vise til at komiteen i dagens sak er enige om en rekke virkemidler, og faktisk om enda flere mål. For eksempel er det full enighet om behovet for å sikre naturen som grunnlag for næringsdrift. Det er også i innstillingen full enighet om behovet for at norsk industri skal gis rammevilkår som sikrer at norsk industri også i framtiden kan være verdensledende innenfor miljøvennlig produksjon. Likeens er det enighet om at internasjonal frihandel er et gode som har medført redusert fattigdom for store folkegrupper det siste tiåret. Det er også bred enighet om en lang rekke andre målsettinger, bl.a. målet om at tapet av biologisk mangfold skal reduseres til det naturlige nivået innen 2010. Dette målet er både ambisiøst og omfattende. De virkemidlene som bør prioriteres for å oppnå dette målet, er det til dels stor uenighet om. Her ligger de store skillelinjene i denne saken. Fremskrittspartiet mener at forskning og teknologiutvikling, bærekraftig og tradisjonell bruk, aktiv artsforvaltning, positive incitament, forbrukerinformasjon og ikke minst lokalkunnskap og lokalforvaltning er gode miljøpolitiske virkemidler. Regjeringspartiene legger for dagen en større tro på passivt arealvern, forbud, tvang, avgifter og statsstyring som de viktigste og riktigste virkemidlene. Regjeringen gir uttrykk for en sterk tro på at politikere og byråkrater i Oslo og Trondheim er bedre egnet til å forvalte naturverdiene i norske kommuner, mens Fremskrittspartiet mener at lokale politikere og grunneiere i de samme kommunene er best egnet til å løse svært mange av de samme oppgavene. Dette representerer en viktig skillelinje mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Dessverre er det i de kommunene hvor det bor færrest folk, at naturen er best ivaretatt. Dermed blir det enkelt for storsamfunnet og flertallet i Stortinget å overkjøre lokaldemokratiet i sak etter sak. Det er imidlertid mitt håp at den folkereisningen som bl.a. skiløperen Frode Estil har stilt seg i spissen for, kan sende et signal som er så sterkt at selv Oslo-makta oppfatter signalet. Det er folkeaksjoner mot Regjeringens overstyringspolitikk i Rondane, i Lierne, i Engerdal, i Dovrefjell-regionen, for å nevne noen. Titusentalls av underskrifter fra grisgrendte områder i Norge bør gjøre inntrykk. Forhåpentligvis vil det gjøre så mye inntrykk at frivillig skogvern går fra å være tema i Regjeringens festtaler til å bli praktisk politikk.

For Trillemarka sin del er det for sent. Der valgte storsamfunnet konfrontasjon og overkjøring av grunneiere og lokaldemokratiet. På meg gjør det inntrykk når Solveig Tonby på gården Båsum i Sigdal – en av gårdene som ble hardest rammet av skogvernet i Trillemarka – sier til Nationens helgemagasin HELGA den 1. februar:

«Far drev på skauen hele livet. Han trodde aldri det skulle bli slik. Dette ville blitt hardt for ham (...) Jeg er nesten glad far har gått bort, og slipper å oppleve dette.»

Hun uttaler altså at hun er nesten glad for at faren har gått bort og dermed slapp og oppleve dette. For meg er

dette et kraftfullt og viktig vitnesbyrd om hvilket overgrep storsamfunnet har utsatt utmarksbefolkningen i Trillemarka for. Dessverre er det symptomatisk for måten Regjeringen opptrer på i en lang rekke saker. Riktignok er også denne stortingsmeldingen og innstillingen fra komiteen full av lovord om frivillig vern, også fra regjeringspartiene – kanskje en hilsen fra Senterpartiet til de velgerne som fortsatt stoler på lovordene fra den kanten. Praksisen viser imidlertid at frivilligheten bare er dugende så lenge grunneierne og lokaldemokratiet legger seg paddeflat for sentralmakta. At tvangsvern også i framtiden skal være et viktig virkemiddel for Regjeringen, legges det heller ikke skjul på i innstillingen.

I rovdyrpolitikken er det også sørgelig liten vilje til å innse at dagens politikk sakte, men sikkert struper utmarksnæringen i de delene av landet som er hardest rammet. Likevel vil Regjeringen, med Senterpartiets velsignelse, firedoble både bjørnebestanden og ulvebestanden – og ulvebestanden attpåtil i et svært begrenset område, primært i Hedmark, men til dels også i Østfold øst for Glomma. I dette området må det anses at både jakt med hund og utmarksbeitende sau vil være en saga blott i framtiden.

Når Regjeringen nå har gjort det klart at ulveangrep mot hund ikke vil bli inkludert i det nye nødvergeparagrafen, må det anses som nok et løftebrudd fra Regjeringen, nok en gang med Senterpartiets velsignelse, og til skuffelse for utmarksbefolkningen.

Et av forslagene fra Fremskrittspartiet i dag går ut på at man utreder hvorvidt en høyere rovdyrbestand påvirker livskvaliteten til folk flest. I Nord-Trøndelag har man dokumentert klinkende klart at store rovdyrbestander påvirker livskvaliteten til innbyggerne. Det er ingen vilje fra regjeringspartienes side til å gjøre dette også i andre deler av landet som er omfattet av store rovdyrbestander. Årsaken til at regjeringspartiene går imot en slik utredning, er åpenbar, nemlig at Fremskrittspartiet da ville fått dokumentert at de som bor i utmarkskommunene, får sin livskvalitet redusert på grunn av høye rovdyrbestander. Likeens er det ingen vilje fra regjeringspartienes side til å anvende bestandmålene til individbaserte bestandsmål. De såkalte målene om dokumenterte ynglinger er veldig godt egnet som bestandsmål for Oslo-makta, for folk flest forstår ikke hva det innebærer, nemlig hvor stor bestanden må være for å nå de bestandmålene man har satt seg.

Regjeringspartiene er overhodet heller ikke imøtekommende på det punktet som går på å gi Mattilsynet rett til å frata bønder i Norge beiterett som de har i dag. Mattilsynet kan i dag nekte bønder som har hatt beiteområder de har brukt i århundrer, retten til å bruke disse beiteområdene, men de har altså ikke rett til å gi fellingstillatelse for rovdyr. Det ønsker Fremskrittspartiet en debatt om, men møter kun uvilje fra regjeringspartienes side.

Så er det snakk om både bioenergi og småkraftverkutbygging i Norge. Samtidig opererer Regjeringen med inngrepsfri natur og ønsker nå tilsynelatende å innføre en regel om at det ikke skal være mulig å gi statsstøtte til anlegg som reduserer det man kaller en inngrepsfri natur. Også her prøvde Fremskrittspartiet å komme Regjeringen i møte med å si at det måtte være lov å bygge skogsbil-

veier, og at det måtte være lov til å bygge småkraftverk i områder der inngrepsfri natur er inne i bildet. Regjeringen er ikke imøtekommende.

Så noterer jeg meg til slutt at Regjeringen heller ikke er imøtekommende når Fremskrittspartiet ønsker å diskutere hvorvidt det er formålstjenlig fortsatt å bruke aluminium som den viktigste behandlingsmetode av Gyrodactylus salaris, til tross for at metoden er fem ganger så dyr som rotenon, til tross for at metoden aldri har vært vellykket, og til tross for at den negative påvirkningen fra aluminium mest sannsynlig er verre enn fra rotenon.

Med dette legger jeg fram komiteens innstilling og tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Tord Lien har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A) [10:16:56]: Det var et flammende innlegg representanten holdt nå. Men når det gjelder innstillingen, har jeg lyst til å spørre ham litt om hvor Fremskrittspartiet er havnet.

I meldingen og i innstillingen er det et kapittel som heter Utfordringer 20 år etter «Vår felles framtid». Jeg synes det er en veldig viktig sak i meldingen og i innstillingen. Her beskrives noen av de utfordringene vi står overfor, og ikke minst situasjonen både i i-land og u-land. Der har flertallet i komiteen, alle unntatt Fremskrittspartiet, forbigledelig konstatert at de menneskeskapte klimautslippene er en trussel, og at man legger vekt på FN's klimapanel og de andre rapportene som har kommet. Det er ett parti som fortsatt står utenfor og ikke erkjenner dette, og det er Fremskrittspartiet. Jeg må da spørre representanten Lien: Er det fortsatt slik at Fremskrittspartiet benekter at de utfordringer vi står overfor når det gjelder CO₂, er menneskeskapte?

Tord Lien (FrP) [10:18:03]: Nå er det slik at Regjeringen i stortingsmeldingen selv skriver ganske klart og tydelig at man også skal diskutere klimapolitikk, klimautfordringer, teknologi og løsninger, osv. i tilknytning til St.meld. 34 for 2006-2007. Fremskrittspartiet har i sine merknader i dagens innstilling gjort det klinkende klart at vi ønsker å diskutere dette i forbindelse med St.meld. 34 og ikke dagens melding. Derfor må Tore Nordtun smøre seg med litt tålmodighet og vente til vi om ca. tre-fire uker skal behandle stortingsmeldingen om klima, der disse spørsmålene hører hjemme.

Så må jeg også peke på at Fremskrittspartiet, sammen med Arbeiderpartiet, står sammen om er rekke merknader som omhandler tiltak for hva man skal gjøre for å redusere norske CO₂-utslipp, og ikke minst for å produsere mer fornybar energi. Særlig på det siste området vil jeg si at Fremskrittspartiet er mye mer progressive enn Arbeiderpartiet.

Erling Sande (Sp) [10:19:16]: Spørsmålet mitt går i same gate som det førre. Det var eit veldig enkelt spørsmål som nettopp blei stilt, nemlig: Trur Framstegspartiet på

det som eit overveldande fleirtal av verdas klimaforskarar seier, at vi opplever klimaendringar som kjem av menneskeleg aktivitet? Trur ein på dei forskarane? Det burde det vere mogleg å svare ja eller nei på. Dersom svaret er ja, kvifor er ein då ikkje villig til å gå inn på ein politikk som kan redusere CO₂-utsleppa både heime og ute?

Tord Lien (FrP) [10:19:58]: I en sak som så til de grader handler om utmarksrelaterte spørsmål, er det interessant at Senterpartiet velger å utfordre Fremskrittspartiet på klima. Det noterer jeg meg og tar med meg videre.

Jeg føler at jeg svarte ganske greit på spørsmålet i stad. Disse spørsmålene kommer vi tilbake til under behandlingen av St.meld. 34 om norsk klimapolitikk. Så er det selvfølgelig grunn til å peke på at man må ta på alvor både det forskerne som er med i klimapanelet og det andre forskere som ikke er med i klimapanelet, sier. Men det er forskere både innenfor og utenfor klimapanelet som har divergerende oppfatninger om disse spørsmålene. Det kommer vi tilbake til under behandlingen av St.meld. nr. 34.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:20:57]: Jeg vil stille spørsmål om veipricing og om problematikken knyttet til biltrafikk inn til byene.

Nå har vi nettopp hatt et klimaforlik der vi tar som utgangspunkt at en fjerdedel av klimautslippene kommer fra transportsektoren. Det er en sektor i kraftig vekst. Som innbygger i Oslo er jeg også en av dem som merker godt hvordan biltrafikken inn til byene øker, og at det er store problemer i mange byer.

Fremskrittspartiet benekter disse problemene og vil heller legge til rette for breie, store veier og økt biltrafikk, kombinert med en bensinpris på ned til 8 kr pr. liter. Da er spørsmålet om ikke Fremskrittspartiet snart må ta inn over seg den forskninga som er gjort, som viser at vi må ha en kombinasjon av tilrettelegging for kollektivtrafikk med restriksjoner på bilene for å få til en vridning i både klimamessig, miljømessig, trafikksikkerhetsmessig og helsemessig riktig retning.

Tord Lien (FrP) [10:21:58]: Det er vel ingen tvil om at Fremskrittspartiet er fullstendig klar over at vi må ha en tilrettelegging for alle typer transport, om det er privatbilisme eller kollektivtrafikk. Det er helt åpenbart. Spørsmålet er hvem som skal betale kostnadene. Nå er det altså slik at norske bilister allerede i dag betaler 55, eller nærmere 60, milliarder kr i skatter og avgifter. Vi vet at staten bruker under 6 milliarder kr av disse 55 milliardene til å bygge ny vei. Fremskrittspartiet mener at det ikke er rett å pålegge norske bilister ytterligere avgifter bare fordi man bor i en by. Det er åpenbart at man må kunne vurdere både parkeringsplanlegging, stenging av gater og økte avgifter innen privatbilismen. Det er ikke en vei Fremskrittspartiet er villig til å gå. Det er direkte usosialt. Det vil ikke ramme representanten Thorkildsen og representanten Lien, det vil primært ramme folk med en atskillig lavere inntekt enn vår.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Tore Nordtun (A) [10:23:23]: Dagens miljødebatt er sterkt preget av de globale klimautfordringene. Ukontrollerte klimaendringer vil være en trussel mot viktige naturverdier, mot balansen i naturen og mot vår evne til å løse andre miljøproblemer.

Vi har mange andre viktige miljøpolitiske utfordringer. La meg bare nevne de aller viktigste, og som denne innstillingen bærer preg av:

- CO₂-utslippene
- sikring av det biologiske mangfoldet
- kjemikalier som truer helse og miljø
- langtransportert kvikksølvforurensning
- reduksjon av våre årlige NO_x-utslipp i henhold til Göteborgprotokollen
- arealforvaltningen
- avfallshåndtering

Dette er de store utfordringene vi står overfor nasjonalt, og også internasjonalt. Dette har også mye med den økonomiske veksten i samfunnet å gjøre. Det er utfordrende å kunne takle disse utfordringene.

Mange av disse utfordringene er ikke bare nasjonale, men også internasjonale. Det er derfor viktig å få internasjonale avtaler på plass, slik at vi kan være i samme båt når det gjelder de store utfordringene.

Det internasjonale miljøarbeidet blir mer og mer viktig. Problemer og utfordringer krysser landegrensene, og de kan ikke løses ved alenegang, de må løses i fellesskap.

Norge tar derfor et stort ansvar. Men når vi tar dette ansvaret og skriver om det i protokollene, er det viktig at vi også følger det opp nasjonalt. Vi må søke å finne løsninger som også er bærekraftige.

Norge er et av de få land som deponerer CO₂. Regjeringen legger nå opp til et stort arbeid på det området. Det kommer man tilbake til i senere debatter. Men det er viktige forutsetninger for dette. Fra Regjeringens side og fra Arbeiderpartiets side er det lagt føringer for at det i framtiden ikke gis tillatelser til bl.a. gasskraftverk før man har kontroll på håndteringen av CO₂-utslippene.

Når det så gjelder en ansvarlig arealforvaltning, har Regjeringen tatt grep på dette området, og vil fortsette dette arbeidet. En ny plan- og bygningslov er nær forestående. Vi vil der legge økt vekt på å styrke den kommunale og regionale planleggingen som et grunnlag for arealdisponeringen. I samband med den nye loven vil vi også selvfølgelig stramme inn når det gjelder bygging i 100-meterssonen – som vi gikk til valg på og som står i Soria Moria-erklæringen – slik at allmennheten får maksimal tilgang til dette området.

Jeg ser også fram til en helhetlig forvaltningsplan for Norskehavet som vil bli presentert som en stortingsmelding i løpet av 2009. Vi skal være en pådriver når det gjelder forvaltning av våre havområder. Det skal foregå gjennom både planarbeid og samarbeid med andre land.

Det er også viktig for oss å opprettholde våre strenge krav til petroleumsvirksomheten i våre havområder. Nullutslippsprinsippet som gjelder for selskapene som opererer i våre farvann, må selvfølgelig også gjelde i framtiden.

Til slutt: Vi bør også stille spørsmålet om meldingen om rikets miljøtilstand i den nåværende form fungerer et-

ter hensikten. Det som i utgangspunktet skulle være en faglig og vitenskapelig miljørapportering fra Regjeringen til Stortinget, har på mange måter endt opp i å bli arena for politiske symbolmarkeringer. Jeg tror vi nå framover må ta et ansvar for å gradere denne opp, og vi må stille spørsmålet om vi ønsker en slik rapport i framtiden. Jeg tror det kan gjøres langt bedre.

Presidenten: Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Andersen (FrP) [10:28:05]: Representanten Nordtun var i sitt innlegg inne på at man ville styrke det kommunale ansvaret i arealforvaltningssaker. Det står også noe om dette i innstillingen. Komiteen mener at det med fordel kan gis større ansvar og beslutningsmyndighet til kommunene i arealsaker.

Men vi har jo sett det motsatte fra Arbeiderpartiet hit-til når det gjelder saker som strandsone, når det gjelder hyttebygging i fjellet, ikke minst når det gjelder kommunenes rett til å kunne anlegge egne rekreasjonsløyper for snøscooterkjøring og også når det gjelder å kunne etablere f.eks. mikro-, mini- og kanskje småkraftverk – der vi vet det er store køer for å få gjort det.

Tenker Arbeiderpartiet også på å kunne delegerer mer myndighet til det lokale forvaltningsnivå innenfor disse områdene?

Tore Nordtun (A) [10:29:09]: Det er et veldig viktig område som representanten nå tar opp i sin replikk.

Det er ikke tvil om at vi også i framtiden alltid vil være i skjæringspunktet når det gjelder hva vi sier og hvilke lover vi vedtar i denne forsamlingen, hvordan det skal settes ut i praktisk politikk og hvordan det skal håndheves i kommunene. Men det er viktig for oss å ha en helhet i det vi gjør, og som jeg også sa i mitt hovedinnlegg: Når det gjelder de utfordringene vi står overfor, bl.a. i 100-metersbeltet, er det for oss maktpåliggende at allmennheten har adgang til disse områdene i pressområdene. Da må det også være slik at kommunene må rette seg etter visse opptrukne lovverk som gir denne adgangen for allmennheten. Det tror jeg også spørsmålsstilleren er innstilt på. Vi kan ikke ha det slik at enkeltkommuner skjener helt ut og egentlig privatiserer strandsonen på en slik måte at allmennheten ikke har adgang. Det er en balansegang, men det må være føringer fra denne sal også når det gjelder disse områdene.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:30:25]: Heldigvis har Norge mye ren energi. Likevel ser vi at vi til og med i et normalår har manko på energi.

Vi har et stort potensial, bl.a. innenfor småkraftverk – et potensial vi kan ta ut uten særlige inngrep i naturen, for en rekke av disse prosjektene. Men vi ser at det er flaskehals. Spesielt innen NVE, hvor det er et fåtall av saksbehandlere som arbeider med nettopp disse prosjektene, har vi en flaskehals. Vi ser at saksbehandlingstiden er blitt så lang som fem år ved en rekke av tilfellene.

Mitt spørsmål til representanten Nordtun blir da – for jeg antar at han også deler Høyres bekymring over mangel på energi: Når kan vi forvente å se et regime i NVE som

faktisk får ned saksbehandlingstiden når det gjelder søknader om å starte produksjon av ny fornybar kraft, inklusiv småkraftverk?

Tore Nordtun (A) [10:31:21]: Vi har utfordringer også på saksbehandlingssiden når det gjelder bl.a. småkraftverkene, men det er satt inn ressurser overfor NVE og i departementet nettopp for å ta unna denne køen. Vi erkjenner at den er for lang. Saksbehandlingen burde vært raskere. Det settes nå inn midler på det.

Men jeg vil også si, som en sluttkommentar til Skovholt Gitmark, at det må ikke være slik at det er fullstendig fritt fram uten at man også tar naturvern hensyn i en slik sammenheng. Er det en lang elvestreng og man har sagt at denne skal ha et visst naturpreg, skal man ikke dagen etterpå oppleve at det står seks småkraftverk der.

Med andre ord: Det er en del forvaltningsmyndigheter og også en del politikere på lokalplan som må inn i bildet og vurdere situasjonen. Dette er også kompliserende i den lange prosessen for å få et ja eller et nei.

Gunnar Kvasheim (V) [10:32:20]: Vi har erfart at det er en del av miljømålene i Soria Moria-erklæringen som nå fravikes fordi de åpenbart ikke var kvalitetssikret nok. Ett av de målene er en reduksjon av støybelastningen med 25 pst. innen 2010. I det dokumentet som Regjeringen nå har lagt fram, svekkes denne målsettingen betydelig, og det kunne være greit å høre representanten Nordtuns vurdering av bakgrunnen for at en nå senker ambisjonsnivået.

Hvordan kan en være sikker på at en ikke nå får en ny målsetting som det ikke blir gjort en aktiv innsats for å nå? Det bekymrer meg at posisjonspartiene ikke stemmer for opposisjonens forslag om at det skal legges fram en stortingsmelding om konsekvensene av og tiltak mot støyforurensning. Kan vi vente nye nedjusteringer av støymålene etter hvert som Regjeringen lar være å levere på dette området?

Tore Nordtun (A) [10:33:28]: Når det gjelder støy, har det vært en aktuell politisk debatt over lengre tid. Jeg bare konstaterer at også den forrige regjeringen hadde problemer med å komme i havn når det gjaldt støymålene. Men jeg skal ikke skylde på det – langt ifra. Jeg vil bare si at når det gjelder støymålene, tror jeg at de har vært ganske ambisiøse. Det er også viktig for oss å legge målene på et slikt nivå at vi er sikre på at vi i alle fall kan ha en viss mulighet for å nå dem. Men vi ser at dette er komplisert. Spesielt i byområdene har dette vært en tyngre vei enn det vi forutså den gangen.

Vi gir det ikke opp. Vi skal fortsette, men jeg tror det er viktig å ha realistiske mål også innenfor dette. Men dette er en alvorlig utfordring for menneskene, selvfølgelig er det det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:34:30]: For Høyre er det et ideologisk grunnlag som ligger til grunn for mil-

jøpolitikken. Verden beveger seg stadig framover, og det gjelder spesielt teknologiske framskritt. Vi må selvsagt bruke nettopp dem. Markedet vil gi oss den mest effektive plattformen for å redusere klimautslipp, og tiltakene må videre bygge på Stern-rapportens tre elementer, nemlig karbonprising, teknologiutvikling og å fjerne sperrer for miljøvennlig atferd. For å gjøre det siste må skattesystemet vris fra røde til grønne skatter.

Klimautfordringene er vår tids største markedssvikt. Vi får en fabelaktig avkastning på å handle nå. Ved å investere 1 pst. av verdens BNP i dag kan vi redusere effekter av klimaendringene som ellers ville ha kostet mellom 5 og 20 pst. av verdens samlede BNP få tiår fra nå.

Vi skal ha respekt for den private eiendomsretten, noe jeg også kommer inn på senere.

Vi må rydde opp i tidligere miljøsynder, enten det er skipsvrak, utslipp eller annet. Det bærende prinsippet er at kommende generasjoner må ha de samme mulighetene som vi er gitt.

Klimatrusselen er vår tids største utfordring. Global oppvarming skyldes menneskelige inngrep som f.eks. massiv hogst av regnskog og enorme utslipp av klimagasser. Høyre er glad for at det endelig er bred enighet i Norge, og at stadig flere land erkjenner at det nå må handles. Vi kan ikke lenger utnytte naturen og økosystemene over deres tåleevne.

Alle partier minus Fremskrittspartiet har som målsetting å unngå global oppvarming på mer enn 2 grader i forhold til førindustriell tid. Ifølge FNs klimapanel må reduksjonene i de globale utslippene starte i perioden 2000–2015 – med andre ord nå – dersom målet skal nås.

Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet, og vi må ta en lederrolle. Det norske klimaforliket er kun ett skritt i riktig retning. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ville lenger, men vi er likevel fornøyd med hva vi oppnådde i forliket.

Norges troverdighet som pådriver er avhengig av at vi reduserer egne utslipp, bidrar til utvikling av teknologi og viser at det er mulig å frikoble økonomisk vekst fra utslipp av klimagasser.

I dag lever 1,6 milliarder mennesker uten tilgang til elektrisk kraft. Det vil være tilnærmet umulig å hente disse varig ut av fattigdom uten at de samtidig får tilgang til elektrisitet.

Høyre er helt enig med statsråden i at nettopp ren energi skal være et av bistandspolitikkens hovedmål. Individuell frihet, markedskonometri og en åpen verdenshandel har de siste århundrene gitt økonomisk og teknologisk framgang uten sidestykke. Fattigdommen har de siste 50 årene blitt redusert mer enn de siste 500 årene, og flere hundre millioner mennesker er hentet ut av fattigdom bare i land som Kina og India. Det er markedskonometri og globalisering de siste årene som har løftet en stor del av befolkningen ut av fattigdom.

På enkelte områder ligger Norge langt fremme teknologisk. Det gjelder bl.a. innen fangst og lagring av CO₂. Alle partier har derfor en ambisjon om at Norge skal være et foregangsland innen fangst og deponering av CO₂. Den

nasjonale innsatsen for å utvikle teknologi som på billigst mulig måte fanger CO₂, vil være av stor betydning for å redusere de globale CO₂-utslippene.

Det vil ha store globale konsekvenser at verdens energibehov er forventet å øke med 60 pst. innen 2030. Det meste av denne veksten er forventet å bli dekket av fossile energikilder som kull, olje og gass. Særlig vil energietterspørselen øke i utviklingsland og nyindustrialiserte land. Tilgangen til energi er helt nødvendig dersom disse landene skal komme opp på en levestandard som vår del av verden innehar. Samtidig må de globale utslippene av klimagasser reduseres. Det er derfor helt nødvendig å frikoble verdens økende energibehov fra økningen i klimagasser dersom vi skal unngå en global klimakatastrofe.

Vi må heller ikke glemme effektivisering og utbygging av ny kraft basert på ren energi eller biobrensel.

Norge er velsignet med både vakre og varierte fjell-, skog- og kystlandskap, og det har en stor verdi å ta vare på nettopp disse. Slike områder er det stadig færre av i det øvrige Vest-Europa. På den ene siden gjør det våre naturområder viktigere fra et miljøfaglig perspektiv. Men samtidig øker det også markedsverdien i forhold til et turismeperspektiv. For Høyre er det spesielt viktig at vi legger til rette for å øke kompetansen og satse på et bærekraftig reiseliv.

Vern kan kombineres med næringsvirksomhet som ikke belaster naturen, for å bidra til å øke verdiskapingen nettopp i distriktene. Turisme og næringsliv som ikke skader naturen i og i tilknytning til nasjonalparker og andre verneområder, må også utvikles. Det har dessverre blitt slik at lokalbefolkningen motsetter seg vern fordi det legger store arealer nærmest øde og fri for de verdiene de hadde tidligere. Vi trenger et nytt regelverk for å balansere hensynet til vern og turisme og næringsliv, og vi må kunne gjøre vurderinger lokalt innenfor en ramme av nasjonale retningslinjer.

God arealplanlegging sammen med fornuftig forvaltning er et viktig arbeid for å stanse tap av biologisk mangfold, og Høyre slutter seg til Regjeringens mål om å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010. Altfor mange arter, både i Norge og internasjonalt, står i fare for å forsvinne for godt. Denne utviklingen er i aller høyeste grad akselerert av menneskelige handlinger. Vi må bremse utviklingen nå. Prosjekt for å bevare den norske fjellreven er et godt eksempel på at det går an å snu utviklingen, og det med begrensede midler.

En annen art som trenger nødhjelp umiddelbart, er den norske hummeren, eller nordsjøhummeren. Det har stor betydning for norsk kulturlandskap at antallet nå har gått dramatisk ned bl.a. på grunn av introduksjon av amerikansk eller kanadisk hummer. Høyre vil derfor være en pådriver for at det settes i gang et prosjekt for å bevare nettopp den norske hummeren, med bl.a. utplassering av yngel.

Kommunene har hovedansvaret for arealplanlegging, og at forvaltning etter andre lover i større grad delegeres kommunene. Høyre mener en ny kommunestruktur med færre og større kommuner vil gjøre planarbeidet mer treffsikkert, og at planbehovet på tvers av admini-

strative grenser bør løses gjennom interkommunalt samarbeid.

Jeg er dypt uenig med komiteens flertall, som vil overføre oppgaver til andre forvaltningsnivåer, inklusiv et nytt. Kommunene må få større selvråderett i plan- og arealsaker. Det brukes i dag betydelige ressurser på å utvikle fylkesplaner som ikke har bindende virkning, og som heller ikke bør ha bindende virkning. Det eneste logiske vil derfor være å redusere byråkratiet og avvikle de lovfestede fylkesplanene.

La meg si at Høyre ønsker økt vern, men at dette må basere seg på frivillig vern. Til nå har nærmere 500 skogeiere til sammen tilbudt frivillig vern av 90 områder med et totalareal på 350 000 dekar. Dette må utvikles videre. Det samme frivillige vernet må også brukes i strandsonen, og fellesnevneren må være at vi bevarer viktige arealer for naturen og hele befolkningen, og at det selvsagt skal være basert på markedskompensasjon til de berørte grunneierne. Det samme prinsippet må også legges til grunn for alle former for offentlige begrensninger på den private eiendomsretten. Vi trenger grunneierne som medspillere, ikke som motspillere.

Kulturminner og kulturmiljøer representerer viktige kilder til kunnskap og opplevelser, og det er en viktig del av vår kollektive hukommelse. At mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer best ivaretas gjennom et samspill mellom privat, offentlig og frivillig sektor, er en erkjennelse i hele komiteen, og det er bra. Lokalsamfunn som har tatt i bruk kulturminner og kulturarv på en positiv måte, har opplevd dette som et konkurransefortrinn i forhold til etablering av virksomheter, valg av bosted, utvikling av reiseliv osv.

Når vi i 2009 får et kulturminneår, skal det være verdt å minne nettopp om at kultur skal skape et bredt engasjement og øke interessen og oppmerksomheten rundt å redde vår felles kulturarv. Kampanjeåret vil aktivisere frivillig sektor gjennom en bred tilnærming til det. Norges Kulturvernforbund vil ha en viktig og sentral rolle i gjennomføringen av det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ann-Kristin Engstad (A) [10:45:06]: Når man diskuterer miljø og klima, kommer den enorme avstanden mellom Høyre og Fremskrittspartiet tydelig fram. Fremskrittspartiet nekter å anerkjenne at klimaendringene er menneskeskapt, men det gjør Høyre. Det er store uenigheter rundt CO₂-håndtering på Kårstø – der er det tydelig stor forskjell. Partiene står milevis fra hverandre når det gjelder rovviltforvaltning, og det nylig inngåtte klimaforliket viser også enorm avstand til Fremskrittspartiet.

Med en slik avstand i sentrale temaer i miljø- og klimapolitikken, hva slags tanker gjør representanten Skovholt Gitmark seg om et eventuelt regjeringssamarbeid hvor Fremskrittspartiet er en del av det parlamentariske grunnlaget til Høyre?

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:45:52]: Det er ikke tvil om at i miljø- og klimapolitikken står Høyre og Frem-

skrittspartiet langt fra hverandre. Jeg tror samtidig at det er viktig å slå fast at Høyre ønsker og vil være en pådriver for et bredest mulig borgerlig samarbeid. Jeg tror at det på en rekke punkter vil være uproblematisk å finne fram til en felles god politikk som vil basere seg på sentrum-Høyre-løsninger, spesielt innenfor miljø- og klimapolitikken, og på andre politikkområder vil det være naturlig at Fremskrittspartiet får gjennomslag for noe av sin politikk. Men dette vil være forhandlinger i etterkant av en eventuell valgseier i 2009, og det vil være altfor tidlig å spekulere i forhold til hva som ligger der. Jeg vil si at for Høyre er det et absolutt mål at vi tar dagens klimautfordringer på alvor. Vi kan ikke løpe fra det faktum at vi, slik vi ser det nå, er inne i en akselerert fase av global oppvarming takket være menneskeskapte handlinger. Derfor trengs det menneskeskapte handlinger for å begrense dem nå.

Torbjørn Andersen (FrP) [10:47:07]: Representanten Skovholt Gitmark brukte mye av sitt innlegg til å vise til de globale klimautfordringene og det som ligger der – han skal ha all ære for å ta tak i det. Han viste også til veksten i verdensøkonomien, som fordrer og er drevet fram av tilgang på ny og stadig forbruk av mer energi. Da blir det litt interessant når vi vet at Norge fortsatt er en nasjon som kan nyttiggjøre seg ny fornybar energi, i form av vindkraft og vannkraft først og fremst. Da blir mitt spørsmål: Er det slik at i Høyre er ikke tiden for de store vannkraftutbyggingene i Norge over ennå? Og et spørsmål til, når det er snakk om lokal forvaltning, denne lokale konsesjonsbehandlingen når det gjelder mini- og mikrokraftverk: Hvorfor setter Høyre en grense på 1 MW når det gjelder at kommunene kan konsesjonsbehandle mini- og mikrokraftverk?

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:48:13]: La meg først si at det er også viktig å satse på en lokal tilnærming til miljø- og klimautfordringene. Vi trenger også å handle lokalt. Det er Norges troverdighet som et internasjonalt foregangsland som står på spill, og vi ligger nå dessverre langt under det målet vi har satt oss i Stortinget, så det trengs lokale og nasjonale tilnærminger til det.

La meg også si at jeg deler representanten Andersens tilnærming til at vi trenger mer ren energi i Norge, og vi er samtidig svært heldige i og med at det allerede i dag er så mye av vår energi som kommer nettopp fra ren energi. For Høyres vedkommende er det ekstremt viktig at NVE får de ressursene som skal til for å behandle søknader både innenfor vindmøller, annen fornybar energi og også spesielt innenfor småkraftverk. Så har vi ønsket en større grad av lokal søknadsprosess knyttet til småkraftverk og har satt grensen på 1 MW, for vi mener at også de tiltakene kan ha en rolle som vil måtte trenge et nasjonalt regelverk og en nasjonal gjennomgang.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:49:31]: Noe av det jeg er veldig fornøyd med med denne regjeringa, er innstrammingspolitikken når det gjelder strandsonen. Jeg er Vestfold-representant, og der har vi sett hvilket press det er, fordi tomter som ligger nær sjøen, er attraktive, og fordi folk er ganske pengesterke etter hvert. Vi så et eksempel

på at Høyre kjenner prisen på alt, men ikke verdien av noe, knyttet bl.a. til Østre Bolærne – en sak som jo endte godt til slutt – og knyttet til mange saker, som gjelder Vestfold, og som gjelder veldig mange kommuner.

Ser ikke representanten Skovholt Gitmark at det er nødvendig å gå inn med en aktiv stat, med en aktiv politikk, for å sikre at også de som ikke har vært så heldige at de har arvet en hytte, eller har så mye penger at de kan kjøpe seg frihet og tilgang til strandsonen, får en beskyttelse, og at også kommende generasjoner får en beskyttelse som de ikke kan sikres hvis markedet får styre alt?

Presidenten: Presidenten vil tilby representanten Skovholt Gitmark fem sekunder ekstra til å ta opp forslag hvis han ønsker det.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:50:43]: La meg da aller først ta opp de forslag som Høyre er enten medforlagsstiller eller forslagsstiller til.

La meg også si at jeg støtter en strandsonopolitikk som gjør strandsonen tilgjengelig for alle, og det er viktig at strandsonen er nettopp det, i tillegg til våre andre viktige arealer, bl.a. på fjellet. Men det skal samtidig være en sterk grad av privat eiendomsrett også. Når det offentlige overtar arealer i strandsonen, må det være basert på markedskompensasjon. Det må også da følge med penger til vedlikehold av de samme områdene. Vi ser langs kysten at områder som er overtatt av det offentlige, i stor grad forfaller og gror igjen, med andre ord: De private sitter nå gjennom allemannsretten igjen med dårligere arealer enn de ellers ville hatt.

Samtidig vil jeg si at det er viktig å ivareta det kommunale selvstyret. Det er ofte kommunene som kjenner den lokale situasjonen best, og bør bestemme i mye sterkere grad enn i dag, og spesielt etter at dagens regjering overtok, i forhold til forvaltningen av strandsonen. For strandsonen skal ha sterkt innslag av allemannsretten, den skal være for alle, men det må også være mulighet til å bo og ha hytte i strandsonen.

Presidenten: Representanten Peter Skovholt Gitmark har tatt opp de forslagene han refererte til.

Replikordskiftet er avsluttet.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [10:52:33]: Klimadebatten har kommet for fullt. Forhåpentligvis vil også en breiere miljødebatt gjøre det. Fra SVs side er vi glade for at sammenhengen mellom hva vi gjør ute og hjemme, er blitt tydeliggjort den siste tida. Vi jubler over at Regjeringa vil sette av inntil 3 milliarder kr i året til å bevare regnskog, fordi dette er et viktig klimatiltak, viktig for de fattigste i verden og viktig for det biologiske mangfoldet.

Men vi syns det er ekstra viktig at en regjering som er så tydelig på at Norge skal være en foregangsnaasjon internasjonalt, også går foran med et godt eksempel her hjemme. Derfor er vernet av Trillemarka så viktig. Vi har i Norge 3 800 arter på den såkalte rødlista over utsatte arter. Mange arter er ikke engang kartlagt. I skogvernområdet som opprettes i Trillemarka, er

det registrert hele 129 rødlistearter. Disse vil nå bli sikra.

1 941 arter er direkte trua i Norge. Fjellreven er en av dem. For to uker siden hadde jeg gleden av å besøke fjellrevprosjektet på Varangerhalvøya i Finnmark sammen med Naturvernforbundet. Med hundeslede og i 20 minus dro vi av gårde innover fjellet og møtte noen karer fra Statens naturoppsyn – karer som står på hver eneste dag for arter mange ikke engang har hørt om, som er ute i all slags vær for å sjekke om Norge kommer et skritt videre i sin ambisjon om å overlevere jorda i bedre stand enn den var i da vi overtok den. Store ord som vi liker å bruke her på tinget, følges opp i praksis hver eneste dag av dedikerte mennesker. Det er flott å tenke på.

Et annet område hvor det skal bli større sammenheng mellom ord og handling, gjelder klimapolitikken. Vi skal diskutere klimaforliket om noen uker, så jeg skal nøye meg med å si at klimameldinga representerte et gjennombrudd ved at vi for første gang tallfesta hvor store reduksjoner som skal tas innenlands, og fulgte opp med sektorvise klimahandlingsplaner som gjør det enklere å sjekke om vi når målene. Med klimaforliket har vi stramma inn ytterligere på norske ambisjoner, og det er enighet om en rekke tiltak som vil vri Norge i miljøvennlig retning.

Miljø- og klimadebatten har en tendens til å bli negative debatter om hvilke restriksjoner som må legges på oss nå og i framtida. Jeg mener vi må begynne å snakke om hvilke muligheter miljø- og klimautfordringene gir oss. Hvis vi begynner å omstille oss til et miljøvennlig lavutslippssamfunn i dag, vil vi kunne utvikle tusenvis av nye arbeidsplasser som er mer varige, mer bærekraftige og – tror jeg – mer distriktsvennlige enn dem vi har satsa på til nå. Mange som i dag setter sin lit til petroleumsindustrien, vil få langt mer igjen for en miljøvennlig satsing i form av varige arbeidsplasser, kompetanseutvikling og mindre miljømessig risiko. Både kystfiske, foredling, økologisk oppdrett, ny fornybar energi, grønt reiseliv, lokal matkultur, miljøretta forskning og økologisk landbruk er eksempler på framtidsetta miljø- og næringspolitikk. Tidsskriftet Arbeidsliv i Norden har beregna at ny fornybar energi vil kunne gi 425 000 nye jobber i Norden. 1 TWh bioenergi kan gi 400 varige arbeidsplasser. Til sammenlikning kan 1 TWh produsert energi fra gasskraftverk gi om lag sju nye arbeidsplasser. I et distriktpolitisk og miljømessig perspektiv er jeg ikke i tvil om hva jeg ville satsa på. Derfor er det bra at vår regjering har tatt et klart valg når det gjelder gass og gasskraft.

Nye konsesjoner til gasskraftverk forutsetter CO₂-håndtering. I dag tas dette nesten for gitt, men vi i SV vet hva dette har krevd av innsats for å få det på plass. Regjeringa har også styrka bevilgningene til ny fornybar energi, og her kommer det til å være fullt trykk framover. I SV er vi opptatt av å få opp et fungerende varmemarked og å vri varmemarkedet over fra strøm fra vannkraft til annen fornybar varme som bio. Det kommer snart en bioenergi-strategi som vi har forventninger til. Det er nødvendig å få et løft innen energieffektivisering og enøk. Her kommer det også nye grep framover.

I tillegg vil jeg trekke fram behovet for å styre arbeids-

kraften fra gårdsdagens industri til morgendagens. Vi trenger de kloke hodene til å utvikle en konkurransedyktig grønn politikk for Norge, og da må vi ta enda flere modige valg.

Transportsektoren er en sektor i sterk vekst. En fjerdedel av klimagassutslippene kommer herfra. Uten restriktive tiltak og alternative muligheter for folk i sentrale strøk vil utslippene øke med 40 pst. fram mot 2020. Flere av de største byene er ekstremt utsatt for forurensning, og det er en skam at barn i f.eks. denne byen opplever at de på visse dager må holde seg innendørs fordi det er farlig for dem å gå ut. Som aktiv syklist i hovedstaden opplever jeg at Oslo først og fremst er en bilby, ikke en sykkelby. 70 pst. av alle reiser i Norge mellom 1 km og 2 km foretatt av dem som er over 18 år, og som har førerkort, foretas med bil – 70 pst. Mange steder i landet hvor folk kunne hatt alternativer, er kollektivtrafikken altfor dårlig utbygd og altfor dyr. Arealplanlegginga er mange steder for dårlig, og det bygges fortsatt kjøpesenter rundt forbi som ikke gir folk andre alternativer enn å kjøre bil hvis de skal handle der. Her strammer Regjeringa inn politikken. I tillegg utfordres de største byene til å inngå et samarbeid om framtidens byer hvor en ny og miljøvennlig transportpolitikk er et av områdene som skal til pers. De byene som vil ha tak i belønningmidler for kollektivtrafikken, må være villige til å legge restriksjoner på biltrafikken også, fordi vi vet at det ikke nytter bare å bygge ut de kollektive løsningene, hvis målet er å få en nedgang i klimautslippene og den lokale forurensninga.

SV har lenge gått inn for en såkalt rushtidsavgift – eller køfribillett. Forutsetninga er at kollektivtrafikken bygges ut først. Erfaringene fra Stockholm og London viser at veiprising kombinert med en styrking av kollektivtilbudet gir en markert nedgang i bilbruken og høyere kollektivandeler. Men jeg vil advare mot å gjøre som det borgerlige styret i Sverige: Svekke kollektivtilbudet etter at folk hadde gitt sin tilslutning til trengselsskatten, som de kaller det der, gjennom folkeavstemning. Trengselsskatten hadde veldig stor oppslutning. Den fikk faktisk større og større oppslutning ettersom folk så at den hadde god effekt.

Vi er i ferd med å få en ny plan- og bygningslov som strammer inn på dispensasjonsadgangen i strandsonen. Det er allerede blitt en ny praksis fra vår regjering på dette feltet, som jeg nevnte i replikkvekslinga med representanten Skovholt Gitmark fra Høyre. Som vestfolding er jeg spesielt glad for det. Vi opplever i vårt fylke en massiv privatisering av strandsonen, og vanlige folk presses ut av de fineste områdene nær sjøen. På toppen av dette kommer en snikprivatisering og i tillegg private oppkjøp – eller forsøk på dette – av f.eks. perler som Østre Bolærne. Gjennom en massiv folkelig mobilisering klarte vi å stoppe akkurat det. I etterkant har vår regjering gått inn med midler til flere oppkjøp av perler for å frigjøre strandsonen for folk flest. Det handler om å ta ansvar for at flere enn de heldigste og rikeste skal få nytte godt av vår felles natur, og det handler om å ta ansvar for kommende generasjoner – de som ikke har stemmerett i dag.

Vi skal snart få en naturmangfoldlov, en markalov og en motorferdsellov. Det skal utarbeides en egen sak om

avfallspolitikken, det er inngått en avtale for å få ned NO_x-utslippene, det er etablert et forum for miljøvennlig skipsfart, og grønn skatteveksling er i full gang. Artsdatabanken har fått ekstra midler for å kunne kartlegge trua arter, og det skal gjøres mer for fjellreven og for villaksen. Det skal utarbeides en handlingsplan for bærekraftig bruk og skjøtsel av nasjonalparker og andre verneområder. Innen utviklingsarbeidet er det blitt en kraftig satsing på miljøretta bistand, noe ikke minst vår kombinerte miljø- og utviklingsminister har gått i bresjen for. Forbrukerpolitikken skal også få en klarere miljøprofil. Det er veldig viktig, for jeg tror folk flest etterspør muligheten til å få mer informasjon om hva slags varer de kan velge mellom i butikkene, hva som er bærekraftig produserte varer, og hva som ikke er det. Jeg kunne også nevnt mer enn dette.

Jeg tror vi er mange i Stortinget og i landet ellers som har en utålmodighet på miljø- og klimaområdet. Vi ønsker at det meste skulle vært gjort for ti år siden. Ingenting er bedre enn det, og hvis vi klarer å forene de utålmodige kreftene framover også, vil miljø- og klimapolitikken oppleve et kraftig løft i åra som kommer. Det trengs, for her har mange regjeringer og storting forsømt seg.

Helt til slutt: Rikets miljøtilstand er en tilstandsrapport som gir en oversikt over utfordringer, og over hvordan Regjeringa har tenkt å møte disse framover. Vi får mye nyttig informasjon, samtidig som det helt klart ville vært en fordel om vi hadde fått en enkel og tilgjengelig oversikt over hvordan de virkemidlene som er innført, fungerer i forhold til de miljømåla vi har vedtatt. På den måten kunne debatten blitt litt mindre springende, og vi kunne fått en tydeliggjøring av hvilke grep som må tas for å oppnå de måla vi ønsker å ha.

Jeg støtter også helt klart at miljørapporteringen må samkjøres med rapporteringen fra Finansdepartementet i Nasjonal strategi for bærekraftig utvikling.

Gun n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bente Thorsen (FrP) [11:02:48]: Thorkildsen er kjent med Vestfolds store strandsoneproblematikk. Nå har det seg sånn at vi kommer fra ulike fylker og ulike kommuner. Noen av oss har veldig god tilgang til arealer langs kyststripen, i hundremetersbeltet. Etter som jeg forstår, kommer det nye signaler nå. Tidligere har Regjeringa signalisert aksept for differensiering mellom ulike kommuner, pressområder, i den nye plan- og bygningsloven – altså rom for differensiering. Er det så å forstå at Regjeringa og Thorkildsen nå går vekk fra at det er behov for differensiering i forhold til behovene i de ulike kommuner og fylker?

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:03:36]: Nei. Det er klart at det er behov for en differensiert tilnærming til dette. Vi har et langstrakt land med forskjellige utfordringer. Det som er viktig, er å sørge for at vi, særlig der det er stort press, ivaretar flertallets behov for tilgang til strandsonen, og at vi sikrer at man ikke kan gi så stor adgang

til dispensasjoner som mange kommuner har gitt i dag. Så svaret er at sjøl om loven ikke er lagt fram ennå, er det klart at det vil bli lagt opp til en differensiert politikk.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:04:23]: Jeg er fristet til å spørre representanten om hva hun mener vil skje med prisene på eiendommer i strandsonen dersom man helt fjerner nybyggingen, men siden jeg allerede vet svaret, avstår jeg fra det.

Jeg kunne imidlertid godt tenke meg et klart svar på noe som også representanten selv tok opp i sitt innlegg, nemlig at miljø- og klimadebatten i stor grad oppleves som en negativ debatt, og at vi i mye sterkere grad må fokusere på muligheter. Det er Høyre helt enig i. Stern-rapporten slår fast at vi må bygge ned de begrensninger som finnes på miljøvennlig adferd. Høyre har gjennom mange år fremmet en rekke positive tiltak, bl.a. skattestimulerende tiltak, for å få folk til å velge mer miljøvennlig adferd.

Da er mitt spørsmål: Hvorfor er SVs tilnærming til disse forslagene alltid negativ, og hvorfor har ikke SV ett eneste forslag som går på skattestimulering i stedet for skatteøkning?

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:05:30]: Det er ikke riktig som representanten Gitmark her sier, at vi aldri støtter forslag som stimulerer til miljøvennlig adferd. Tvert imot har vi lagt opp til en endring når det gjelder skatte- og avgiftspolitikken, som skal stimulere folk nettopp til at det skal lønne seg å velge miljøvennlig, og at det skal straffe seg å velge på en miljøfiendtlig måte. Dette gjelder f.eks. bilavgiftene, hvor det nå blir billigere å velge de miljøvennlige løsningene og dyrere å velge de miljøfiendtlige. Et annet eksempel er muligheten til å kjøre gratis gjennom bomringen hvis man f.eks. har elbil eller hydrogenbil, og muligheten til å parkere gratis hvis man har den typen bil. Her er det egentlig ganske mange forskjellige forslag, forslag som vi har lagt fram tidligere, og som vi også er i ferd med å gjennomføre. Dette er et arbeid som er på gang i Finansdepartementet, og som også kommer til å fortsette i forbindelse med budsjettene framover.

John Thune (KrF) [11:06:41]: Kristelig Folkeparti mener at dagens regelverk for distribusjon av uadressert reklame bør speilvendes, slik at den som ønsker å motta slik reklame, må henge opp klistremerke med «Ja, takk» på postkassa. Spørreundersøkelser viser at opptil 80 pst. av befolkningen ikke vil henge opp et slikt merke. Endring av markedsføringsloven i tråd med «ja, takk»-prinsippet vil medføre en kraftig reduksjon av avfallsmengden i tillegg til miljøbesparelser i form av redusert produksjon og distribusjon av reklamemateriell. Da er mitt spørsmål: Hvordan stiller SV seg til å endre markedsføringslovens bestemmelser knyttet til distribusjon av uadressert reklame i tråd med «ja, takk»-prinsippet?

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:07:22]: SV stiller seg positiv til akkurat det forslaget. I tillegg til at det etter vår mening er et godt forslag at man i stedet for å gjøre slik som mange har gjort, nemlig å henge opp et nei-takk-

klistremerke på postkassa hvis man ikke vil ha reklame, heller burde speilvende prinsippet – som representanten påpeker – har vi også tatt opp spørsmål knyttet til telefonsalg, at man i stedet for å måtte reservere seg mot det heller kunne registrere seg i en base hvis man ønsket å være objekt for telefonselgere.

Så er situasjonen den at det ikke er Regjeringas politikk. Det står ikke i Soria Moria-erklæringa, og derfor er det et tiltak som jeg tror vi er nødt til å jobbe med på lengre sikt for å få flertall for. For jeg tror at i befolkninga er det stor sympati for akkurat dette forslaget.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

John Thune (KrF) [11:08:40]: Jeg vil først ta opp fellesforslagene fra Venstre og Kristelig Folkeparti.

Regjeringen kommer med følgende programerklæring i innledningen til stortingsmeldingen:

«Regjeringen vil sørge for at miljøvernet beholder sin plass der,» – dvs. øverst på den politiske dagsorden – «ved å gjøre Norge til et foregangsland i miljøvernpolitikken og et eksempel for andre land. Vi vil ta tak i de store utfordringene og utforme tiltak og virkemidler som gir resultater. Vi skal ha økonomisk utvikling og økt velferd, men miljøet skal ikke betale prisen.»

Disse ordene forplikter. Per i dag er Norge langt fra å være det foregangslandet som Regjeringen sier vi skal bli. Norge har allerede lenge vært et dårlig eksempel for andre land i miljøpolitikken. Våre utslipp av klimagasser er i dag mer enn fire ganger så høye som i Kina, hvis vi regner utslipp per innbygger. Klimagassutslippene fortsetter å øke. Norge er storeksportør av fossil energi i form av olje og gass, som sammen med kull er hovedårsaken til problemene med global oppvarming. Norge er langt unna målet om å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010. Vi greier ikke å innfri forpliktelsen i Göteborgprotokollen om reduksjon av NO_x-utslipp. Forbruksveksten øker for hver dag, med påfølgende økning i avfallsmengden. Fram til i dag har miljøet betalt en stor del av prisen for økonomisk utvikling og økt velferd i Norge.

Regjeringen sier i denne meldingen at de skal snu denne utviklingen. Kristelig Folkeparti skal være med og sørge for at dette ikke bare blir fine ord, men en forpliktelse Regjeringen skal prøves på år for år.

Det er bred enighet, også i Stortinget, om at trusselen om globale klimaendringer er vår tids største politiske utfordring. Kristelig Folkeparti er glad for at et bredt flertall i Stortinget har greid å samle seg om et forlik om klimapolitikken. Avtalen, som ble underskrevet 16. januar, legger grunnlaget for det som skal være Norges klimapolitikk i årene framover. Forhandlingene med utgangspunkt i klimameldingen og de 61 kravene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har resultert i betydelig mer ambisjøs og forpliktende politikk på klimaområdet enn det Regjeringen i utgangspunktet hadde lagt opp til. Oppfølgingen av avtalen vil bli krevende, men den skal gjennomføres. I framtiden vil det kreves flere og mer målrettede tiltak for å nå klimamålene enn det avtalen legger opp til. Kristelig Folkeparti skal være en pådri-

ver i dette arbeidet, enten vi sitter i opposisjon eller i posisjon.

Lokal luftforurensning er et stort problem, spesielt i de store byene. Regjeringen innførte redusert årsavgift for diesalbiler med fabrikkmonterte partikkelfilter i statsbudsjettet for 2008. Dette er et godt tiltak, men ikke nok. Kristelig Folkeparti mener at Regjeringen også må innføre krav om partikkelfilter i alle nye diesalbiler for å ivareta lokalmiljøet i byområdene. Det bør også innføres en støtteordning for ettermontering av partikkelfilter i gamle diesalbiler, med påfølgende reduksjon i årsavgiften. For ytterligere å skjerpe innsatsen mot lokal luftforurensning bør kommunene gis hjemmel til å innføre lavutslippssoner i områder for å redusere lokale luftforurensninger.

Kristelig Folkeparti står på rovdyrforliket som ble vedtatt i Stortinget våren 2004. Norge har etter Bern-konvensjonen en forpliktelse til å sikre overlevelse av alle de store rovviltartene i norsk natur. Det er viktig å bygge ned konfliktnivået i rovdyrpolitikken, noe presise overvåkingsdata og gode bestandsoversikter vil bidra til. Etter rovdyrforliket har bestanden av rovdyr økt betydelig i Sverige, og det er grunn til å tro at dette etter hvert kan føre til en tilsvarende økning i de norske grensekommunene. I rovdyrforliket inngår ikke grenseflokkene i det nasjonale bestandsmålet for ulv. Skulle denne bestanden vokse på en slik måte at størstedelen av ulvbestanden vil være utenfor nasjonal forvaltning, vil det være et brudd på en viktig forutsetning ved inngåelsen av forliket. Regjeringen bør derfor komme til Stortinget med forslag til tiltak dersom dette skulle skje. Kristelig Folkeparti vil samtidig understreke nødvergerettens viktige funksjon for å øke tryggheten i situasjoner hvor rovdyr blir for nærgående. En eventuell endring i viltloven § 11 om nødverge, som Regjeringen har varslet, må etter Kristelig Folkepartis mening omfatte alle de store rovdirene her i landet.

Norge er gjennom Göteborgprotokollen forpliktet til å redusere utslipp av langtransportert forurensning. Slik det ser ut i dag, vil Norge ikke greie å redusere utslippene av NO_x i den grad vi er forpliktet til, innen 2010. Den nylig framforhandlede avtalen mellom staten og 14 næringsorganisasjoner er bra, men den kommer for sent. Regjeringen har fram til i dag satset alt på en NO_x-avgift som ikke virker. Hadde de rød-grønne fulgt opp Bondevik II-regjeringens strategi, som bl.a. åpnet for direkte pålegg og krav finansiert ved hjelp av tredjepartsløsninger, ville Norge antakelig vært langt nærmere å innfri våre forpliktelser etter Göteborgprotokollen.

Kristelig Folkeparti ønsker å bruke skatte- og avgiftspolitikken til å stimulere til mer miljøvennlig atferd. Grønn skatteveksling er en effektiv måte å fase ut miljøskadelig forbruk på. Dette håper vi å se tydelige spor av i Regjeringens neste budsjettforslag.

Presidenten: Representanten John Thune har tatt opp de forslagene han refererte til.
Det blir replikkordskifte.

Torny Pedersen (A) [11:14:00]: I denne saken som i en rekke andre viktige miljøsaker, er vi vitne til at Kris-

telig Folkeparti står nærmere dagens regjering enn de står Fremskrittspartiet. Det er bra, spesielt for miljøet.

Venstres partileder Lars Spønheim har gitt det norske folk en klar og tydelig beskjed om at noe framtidig regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet er uaktuelt, bl.a. fordi avstanden i miljøpolitikken er for stor. I den anledning lurer jeg på om Kristelig Folkeparti kan være like tydelig i dette spørsmålet som partiet Venstre. Eller er det slik at det eventuelt å sitte i en maktposisjon betyr så mye for Kristelig Folkeparti at framtidens miljøpolitikk blir taperen?

John Thune (KrF) [11:14:56]: Uansett hvilken posisjon Kristelig Folkeparti sitter i, skal vi ta vare på miljøet. Vi ønsker å sikre det. Jeg synes at det er det viktigste. Å forskuttere hvilken regjering Kristelig Folkeparti skal gå inn i i framtiden, gjør jeg ikke her. Men vi skal uansett posisjon sørge for miljøet.

Erling Sande (Sp) [11:15:31]: Til liks med Senterpartiet er Kristelig Folkeparti opptatte av ein god miljøpolitikk, og dei skal ha ros for det engasjementet dei viser for miljøet.

Mitt spørsmål dreier seg òg om samarbeid med andre parti. Det er eit todelt spørsmål. Det eine er: Er miljøet såpass viktig for Kristelig Folkeparti at det vil få konsekvensar for kva for parti dei vel å samarbeide med i framtida? Og spørsmål to: Trur representanten at dei gode miljøløysingane finst i samarbeid med primært Høgre og Framstegspartiet eller med den regjeringskonstellasjonen som no sit med makta?

John Thune (KrF) [11:16:15]: Jeg synes at det klimaforliket vi nå har fått til, vel også sier sitt om hvem vi samarbeider best med. Å koble dette mot regjering nå synes jeg er for tidlig. Men vi skal sørge for det klimaforliket som er inngått. Det vi på, og det arbeidet vil vi fortsette med.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:16:44]: Jeg vil også spørre representanten Thune om noe som angår klimaforliket, og det gjelder kommunene. Hvis vi skal kunne nå de målene som vi har satt oss nasjonalt om reduksjon i klimagassutslipp, er vi nødt til å ha med oss kommunene, og der sitter Kristelig Folkeparti i nøkkelposisjoner rundt omkring i landet. Jeg tror det er ekstremt viktig at vi også fra Stortinget legger et trykk på og inspirerer våre lokale representanter, sånn at også de tar tak i den utfordringa som ligger i en annen transportpolitikk, arealpolitikk, avfallspolitikk, energipolitikk og innkjøpspolitikk – altså de mange områdene som kommunene må ta tak i.

Da er egentlig spørsmålet om Kristelig Folkeparti vil være en pådriver, uansett hvem de samarbeider med lokalt, for å få til skikkelig offensive klimahandlingsplaner i alle kommuner.

John Thune (KrF) [11:17:45]: Det enkle svaret er ja. Det mer utfyllende er at vi gjennom de siste årene har hatt mange miljøplaner i en del kommuner hvor Kristelig

Folkeparti har vært aktiv, og vi kommer til å være aktive i mange andre fortsatt. I en del kommuner har det skjedd veldig mye på områdene energisparing og lokale forbrenningsanlegg som gjør at de har fått fjernvarme og spart mye oljeutslipp.

Jeg kommer selv fra en kommune hvor vi har redusert CO₂-utslippene med 4 pst. regnet pr. innbygger på grunn av disse ordningene. Så der vil vi bidra.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Erling Sande (Sp) [11:18:43]: Stortingsmeldinga om rikets miljøtilstand er ei særns omfattande sak. Ho tek opp alt frå kulturminne og landskapsvern til forbruk, klimautfordringar og transport – tema som alle er viktige, men som det ikkje blir tid til å gå inn på i detalj i eit så kort innlegg. Eg vil difor bruke tida på å utdjupe Senterpartiet si tilnærming til nokre av dei spørsmåla som blir tekne opp i meldinga.

Utgangspunktet for Senterpartiet er forvaltartanken, tanken om at dei verdiane som vi verdset i samfunnet, den godt forvalta naturen, kulturlandskapet og den kulturen vi har arva frå dei som gjekk før oss, skal bringast vidare til neste generasjon i minst like god stand.

All utvikling må vere berekraftig. Ressursbruken utover det berekraftige er eit ran frå folk andre plassar i verda, eller frå dei som kjem etter oss. Dette krev ei god og ansvarleg forvaltning, eit meir riktig forbruk snarare enn eit større forbruk og gode teknologiløysingar brukte på ein riktig måte. Det fordrar ei betre ressursutnytting og bevaring av natur, kulturlandskap og levedyktige lokalsamfunn, lokalsamfunn med vilje og moglegheit til å styre eiga utvikling.

Meldinga om rikets miljøtilstand minner oss på noko av det vi har oppnådd i miljøpolitikken, men også på kva for utfordringar vi står framfor.

Ei god miljø- og naturforvaltning krev lokal forankring og engasjement. Utan at lokalsamfunna tek aktivt del i ivaretakinga av viktige natur- og kulturlandskapsverdiar, vil vi ikkje makte å vareta dei. I naturforvaltninga må det difor vere eit mål å spele på lag med lokalbefolkninga og ha gode og lokalt forankra prosessar kring tiltaka.

Havområda våre er særdeles sårbare. Utviklinga i nord-sjøbassenget er urovekkjande. Mindre fiskebestandar og låg rekruttering tyder på at utviklinga i dette havområdet går i ei retning som vi ikkje ynskjer. Vi treng meir kunnskap om dette, noko òg fleirtalet i komiteen peikar på i innstillinga.

Issmeltinga i arktiske område markerer ikkje berre ein trussel mot det biologiske mangfaldet. Det aukar òg sannsynlegheita for meir transport langs dei nordlege korridorane, med dertil større fare for ulukker med konsekvensar for miljøet. Senterpartiet er oppteke av at vi har ein oljeberedskap og ein slepebåtberedskap som er tilpassa dei framtidige utfordringane vi får i dette området.

Dei internasjonale klimautfordringane gjer at vi frå Senterpartiet si side meiner det er nødvendig med ein grøn dugnad. Klimameldinga som ligg til handsaming i Stortinget no, er eit riktig steg i så måte. Produksjon av ny

energi er ei av dei viktigaste oppgåvene for Noreg i denne dugnaden. Det gjev oss òg utfordringar. Senterpartiet meiner vi må ha ei aktiv, men god naturforvaltning, som gjev oss høve til å hente ut meir av det store potensialet vi har innan produksjon av fornybar energi. Då må vi òg føreta nokre prioriteringar som opnar for dette. Det går ikkje an å vere brennande for vindkraft, men vere mot etablering av vindmøller. Det går ikkje an å tale varmt for utbygging av vasskraft, men ikkje tillate prosjekt av mindre utbyggingar i vassdraga våre. Det går ikkje an å reise rundt og «predike» om bioenergi, biovarme og skogen som ressurs, men gå imot bygging av den infrastrukturen som trengst for å hente ut desse ressursane.

Eg noterer meg at det er nokre som prøver seg på ein slik strategi. Senterpartiet ynskjer auka produksjon av fornybar kraft og er villig til å forvalte naturen på ein slik måte at vi kan hente ut meir av det potensialet som vi har på dette området. Vi meiner det er mogleg innan ei god og forsvarleg naturforvaltning.

Så har eg til slutt lyst til å vise til den offensive miljøpolitikken som Regjeringa fører, og som gjer den raud-grønne regjeringa til den mest offensive miljø- og klimaregjeringa dette landet nokon gong har hatt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [11:23:13]: Jeg må nesten begynne med å si at jeg skulle ønske at jeg hadde mer enn ett spørsmål, men det er det jo ikke sikkert at jeg får.

Senterpartiet snakker altså – i et innlegg som handler om veldig mange tradisjonelle senterpartisaker – veldig lite om nettopp disse sakene. Dette til tross for at det i dag foregår et folkeopprør mot Regjeringens utmarkspolitik i store deler av landet.

Noen av de tingene folk er forbannet på Regjeringen for, er hundremetersbeltet, rovdyrpolitikk, forvaltningen av vernede områder, osv. Nå hørte vi at til og med Kristelig Folkeparti mener at ny nødvergeparagraf skal omhandle alle store rovdyr, og jeg vil tro også forsvar av egen hund. Kan da Senterpartiet akseptere at man får en nødvergeparagraf, som man har lovet i Soria Moria-erklæringen, som ikke omhandler alle de store rovdyrene?

Erling Sande (Sp) [11:24:19]: Rovdyrpolitikken er fastlagt gjennom eit rovdyrforlik i Stortinget og vidareført i regjeringserklæringa. Representanten Lien og eg kan sikkert vere einige om at rovdyrpolitikken kanskje hadde hatt ei anna språkleg utforming dersom det var partiprogramma til våre to parti som låg til grunn. Men òg Senterpartiet må ta inn over seg, noko som Framstegspartiet opplever ofte, at fleirtalet i denne salen ynskjer ein annan politikk. Då er vi oppteke av å vere offensive og arbeide for tilpassinga innanfor den politikken for å leggje til rette for dei som bur og driv næring i dei områda der dette er ein konflikt.

Så må eg få seie at paradokset vi står oppe i, er at Framstegspartiet sin rovdyrpolitikk jo ikkje er løysinga på rovdyrproblemet. Det som ville ha vore ei effektiv løysing på rovdyrutfordringane, ville jo ha vore at Framstegspartiet

sin landbrukspolitikk hadde blitt gjennomført. Då ville ein effektivt ha fjerna alle beitedyr frå desse områda. Dermed ville vi vore kvitt problematikken, men det er ikkje ein politikk som Senterpartiet stiller seg bak.

Tord Lien (FrP) [11:25:30]: Det har tidligere vært en diskusjon om strandsonen. Det har kommet massevis av klare signaler fra regjeringspartiene – bl.a. fra «coming man» i Senterpartiet, Ola Borten Moe, som nå er leder for næringskomiteen – om at man skal liberalisere – liberalisere, hr. president – forvaltningen av hundremetersbeltet. Plan- og bygningslovens regel om strandsonen skal altså liberaliseres i Utmarks-Norge, utenfor pressområdene. I dag kommer det signaler fra Inga Marte Thorkildsen og Tore Nordtun om at man skal foreta en innstramming. Betyr det at Senterpartiet nå har akseptert at det man skal gjøre, er å stramme inn i pressområdene og beholde dagens håpløse politikk i utkantsområdene?

Erling Sande (Sp) [11:26:30]: Representanten Borten Moe kjenner eg godt, og eg kjenner godt synspunkta hans i desse sakene. Det representanten Borten Moe har sagt, er at dette landet ser veldig forskjellig ut, alt etter kor i landet ein bur og lever. Derfor må ein ha eit lovverk som tek høgde for nettopp det at det er ulike utfordringar avhengig av kor i landet ein bur. Dersom representanten Tord Lien spør meg om eg stør den nedbygginga som skjer i pressområda, den nedbygginga som vi er vitne til av strandsona i pressområda, er svaret på det nei. Senterpartiet ynskjer ikkje å byggje ned kvar millimeter av strandsona. Vi ynskjer ein politikk som er tilpassa at geografien ser ulik ut om ein står i indre Oslofjord eller i Sogn og Fjordane eller i representanten Lien sitt fylke.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Gunnar Kvasheim (V) [11:27:27]: Behandlingen av meldingen om rikets miljøtilstand er preget av at det har pågått en parallell behandling av Regjeringens klimamelding. Mange av de problemstillingene som trekkes opp i rikets miljøtilstand, har også vært tema i klimameldingen og i klimaforhandlingene. Det vi kan slå fast, er at de siste månedene, mens energi- og miljøkomiteen har behandlet klimameldingen og meldingen om rikets miljøtilstand, har miljøpolitikken i Norge blitt mer ambisiøs, og vi har fått på plass mer effektive virkemidler for å nå de målene som vi setter for viktige miljøområder. Det er en positiv beholdning etter et halvt års arbeid i Stortinget med viktige miljøspørsmål.

Jeg konstaterer med tilfredshet at Venstre, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Høyre, har maktet å flytte Regjeringen i viktige miljøspørsmål. I den forbindelse var det interessant å lese et intervju med SVs stortingsrepresentant Hallgeir Langeland i Stavanger Aftenblad. Det var i hovedsak et innlegg preget av alt som var vondt og leit i regjering, og som konkluderte med at han så behov for å diskutere regjeringsspørsmål nå, og han holdt åpen muligheten for at SV burde konkludere med nei på spørsmålet om man skulle fortsette i regjering.

Det som var lyset i Hallgeir Langelands politiske tilværelse, var en sterk tilfredshet med klimaforliket. Han sa at han er glad for at opposisjonen hjalp SV til å få på plass en mer ambisiøs klimapolitikk. Jeg håper at det er en glede som statsråden deler med Hallgeir Langeland. Det ligger også i dette at vi har måttet hjelpe SV med å overbevise noen av dem de samarbeider med i regjering.

Jeg slår òg fast at miljøvernministeren har sagt at han er lei av å måtte bruke mye tid på å rette opp gamle miljøsynder. Det er i realiteten en ramsalt kritikk av hans egen sjef, statsminister Jens Stoltenberg. For er det noen som har ansvar for gamle miljøsynder som har vært aktuelle å rette opp i den senere tid, så er det Jens Stoltenberg. Det var han og hans stabssjef på SMK, Schjøtt-Pedersen, som skreddersyde regimet som gjorde det mulig med Snøhvit-utbyggingen, som har forårsaket store miljøproblemer den senere tid. Det var Stoltenberg som insisterte på å felle en regjering, fordi det skulle bygges et gasskraftverk på Kårstø uten rensing. Det var Jens Stoltenberg, og for øvrig òg Erik Solheim, som insisterte på å skrote et opplegg med grønne sertifikater som har gjort at vi i to år stort sett har hatt stillstand når det gjelder utbygging av fornybare energikilder i Norge. Så de miljøsyndene det nå må rettes opp i, er altså forårsaket av Arbeiderpartiet og arbeiderpartistyrte regjeringer.

På ett område ser jeg at statsråden er i fare for å gå motsatt vei. I stedet for å rette opp feil tar han et område hvor det har vært avklart miljøpolitikk, og skaper uklarhet. Jeg tenker på Snøheimveien. Det ble betraktet som et positivt gjennombrudd for miljøet at Snøheimveien, som òg omtales i komiteens innstilling, skulle fjernes som en del av rehabiliteringen av dette området. Etter behandlingen i komiteen og etter statsrådens svar til komiteen, er det full tåkelegging rundt hva som skal skje med denne veien videre. Jeg håper at statsråden nytter anledningen i sitt innlegg til å slå fast at denne veien skal fjernes, slik den forrige regjeringen la opp til.

Det er for øvrig et stort problem innenfor miljøpolitikken at det ikke er samsvar mellom det en sier en skal gjøre, og det en faktisk gjør. Vi ser det bl.a. når det gjelder avsetning av midler til oljevernberedskap osv.

Jeg har lyst til å peke på et område som har fått for lite oppmerksomhet, og det er friluftsliv, hvor denne regjeringen skal ha positiv omtale, fordi den økte bevilgningene til sikring av områder. Men det er stort etterslep når det gjelder midler til tilsyn og midler til aktivitet knyttet til friluftssektoren. Det ville vært positivt om en i budsjettet for 2009 kunne rebalansert friluftspolitikken ved å få økt bevilgningene til ivaretagelse av områder og til aktivitet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:33:01]: Representanten Kvasheim holdt et innlegg der han konsentrerte seg om litt smale områder. Det var fra min side litt uventet. Vi vet jo at Kvasheim og hans parti har vært iherdige og er iherdige miljøtalsmenn, og de fortjener ros for det.

Jeg vil gjerne få utfordre representanten på noe annet hvis det er greit, i forhold til det han hadde i sitt innlegg.

Vi vet at når det gjelder anvendelse av miljøvennlig biodrivstoff/biobrensel, så har Venstre vært en pådriver i den saken. Det er jo kommet en del informasjon i ettertid som viser at produksjon av forskjellige typer biodrivstoff slett ikke er så miljøvennlig allikevel. Vi ser også at matjord og produksjonsjord brukes og fortrenger produksjon av mat, slik at matvarepriser og slike ting øker. Da er mitt spørsmål til representanten Kvasheim: Ser Venstre litt mer nyansert på dette med å bruke landbruksarealer f.eks. til å produsere det som kalles miljøvennlig brensel/drivstoff?

Gunnar Kvasheim (V) [11:34:20]: Nå er det nok slik at Venstres politikk generelt er noe mer nyansert enn det som er Fremskrittspartiets politikk. Det preger dette området, og det preger andre områder. Det er helt rett som det her sies, at det er ikke slik at alt biodrivstoff er produsert på en miljøvennlig og god måte, men mye av det er det. Derfor er det viktig å få på plass en sertifiseringsordning som gjør at det er de gode løsningene som blir valgt, og som blir stimulert og løftet.

Jeg var senest for få dager siden og besøkte et avfallsområde på Lillehammer, hvor en planlegger å produsere biodiesel basert på avgangsgasser fra avfallsfyllingen. Det fins mange eksempler og knyttet til trevirke på at en kan få en god produksjon, men det er viktig å få på plass en sertifiseringsordning.

Så registrerer jeg og med undring at representanten Andersen sier at jeg holdt meg til de smale områder i mitt innlegg. Jeg hadde klimapolitikk i en bred forstand som en hovedinngang i innlegget, men jeg registrerer altså at det oppfatter Fremskrittspartiet som et smalt miljøområde.

Erling Sande (Sp) [11:35:34]: I går deltok eg på eit møte med Skogeigarforeininga der dei gav klart uttrykk for at dersom ein skal realisere dei offensive målsetjingane vi har m.a. for produksjon av bioenergi og biovarme frå skog, må vi byggje infrastruktur som gjer at vi får ut skogen. Det var det viktigaste verkemidlet.

I innstillinga viser Venstre til at dåverande landbruksminister Lars Sponheim fjerna moglegheita for skattefordel ved bygging av skogsveg. Partiet Venstre gjekk mot ein slik miljøfiendtleg politikk i samband med behandlinga av statsbudsjettet i 2007, står det.

Mitt spørsmål blir då: Er det eit mål for Venstre at ein skal auke produksjonen av bioenergi og biovarme frå skog, eller er det berre festtalar? Og dersom det er det, tek skogdriftsnæringa feil i at det er infrastruktur som skal til for å hente ut meir skog til slik produksjon?

Gunnar Kvasheim (V) [11:36:36]: Svaret på spørsmålet er ja. Venstre er for å ta i bruk biomasse til energi-produksjon og bidrog i forrige regjering til å legge til rette for det i vesentlig grad. Men i motsetning til Senterpartiet, som forholder seg som et særinteresseparti når en diskuterer skogpolitikken, er Venstre et miljøparti som tar helhetlige hensyn. Derfor er det slik at en både må ta hensyn til biologisk mangfold og det å få tilgang til skogsarealene. Derfor er det grunn til å gratulere Senterpartiet med at en får gjennomslag i Regjeringen for at snevre skoginteres-

ser skal legges til grunn. Derfor har en endret de skatteordningene. En har igjen åpnet for investering i vei, til stor fortvilelse for miljøbevegelsen. Men det er altså mulig å kombinere disse hensynene, og det er Venstres politikk.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:37:34]: Hvis representanten Hallgeir Langeland fra Rogaland skulle være i tvil om hvorvidt det er riktig av SV å være med i Regjeringa, kan vi i hvert fall glede oss over at representanten Kvasheim ikke er i tvil om at det er positivt å ha SV med i Regjeringa. Det budskapet som kom ut i etterkant av klimaforliket, var i hvert fall at Venstre var fornøyd med at SV var i regjering.

Representanten Kvasheim var inne på mange forhold knyttet til Arbeiderpartiet. Da vil jeg trekke fram en kammerat av representanten Kvasheim, nemlig partiet Høyre. I innstillinga står Høyre på mange områder sammen med Fremskrittspartiet. Vi veit at Høyre har en veldig gammel-dags tilnærming til petroleumspolitikken spesielt. En av de merknadene som Høyre har stilt seg bak, dreier seg om at man ikke må la kuttene i de globale CO₂-utslippene hindre bygging av nye gasskraftverk i Norge. Hvordan har Venstre tenkt å klare å hindre Høyre i å få gjennomført dette?

Gunnar Kvasheim (V) [11:38:41]: Vi vil gjøre som vi gjorde da vi var i regjering: Vi laget en plattform og slo fast at det ikke skulle gis tillatelse til bygging av gasskraftverk uten CO₂-håndtering. Det praktiserte vi. Vi gav ingen nye tillatelser til bygging av gasskraftverk utover det som var beskrevet i regjeringserklæringen. Den politikken førte vi i samarbeid med Høyre, i motsetning til dagens regjering, som leverer noe helt annet enn det den lovte når det gjelder Mongstad, og som lovte rensing på Kårstø i 2009. Nå vet vi at det vil skje mye senere.

I praksis, gjennom samarbeid om klimaforliket, har Høyre vist at vi sammen var i stand til å samle oss om en vesentlig mer ambisiøs klimapolitikk enn det regjeringspartiene var. Jeg er helt overbevist om at det ikke har stått på SV, men SV har i interne samarbeidsrelasjoner i Regjeringen altså ikke klart overfor Arbeiderpartiet og Senterpartiet å få gjennomslag for det som vi med Høyre i ryggen klarte å få til i Stortinget.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Erik Solheim [11:39:59]: Jeg vil bruke innlegget mitt til å kommentere en del av de temaene som har vært framme i debatten.

La meg starte med innlegget fra komiteens leder, Gunnar Kvasheim, som selvfølgelig har helt rett i at det det siste året har vært en dramatisk endring både i Norge og globalt når det gjelder miljøet. Fra å være et tema langt nede på den politiske dagsordenen som, spesielt globalt, men også i Norge, ble håndtert av spesialister på miljøvern, er det i Norge og internasjonalt blitt flyttet opp i den politiske førstedivisjon: Det er nå et toptema i alle sammenhenger.

Som et eksempel kan jeg nevne at utenriksministeren i forrige uke kom tilbake fra Kina og fortalte at de kine-

siske lederne nå snakket om CCS, karbon, fangst og lagring, som om det skulle være en selvfølge. Jeg er sikker på at heller ikke de kinesiske lederne hadde hørt om dette begrepet så sent som for et år siden. Det viser bare hvor dramatisk det hele er blitt flyttet.

Dette har ført til at også norsk politikk er blitt flyttet mange hakk i en mer positiv retning det siste året. Det har opposisjonen en del av æren for, og det har regjeringspartiene en del av æren for. Innlegg her i dag fra representanter for regjeringspartiene viser til fulle hvordan alle regjeringspartiene tøft og tydelig står på dette. I all beskjedenhet: Tidligere statsråd Helen Bjørnøy har også bitte lite grunn av æren for dette.

Jeg er imidlertid ikke så veldig opptatt av hvem som har æren, og enda mindre av hvem som har skylden for alle fortidige gjerninger, som komiteens leder virker veldig opptatt av. Når det gjelder Snøhvit, som er det fremste eksempelet man har trukket fram, er det bare to partier som er uskyldrene. Det er Senterpartiet og SV. Men hvor langt vi kommer med en debatt om hvem som har en absolutt plett-fri fortid i denne saken, når Snøhvit-feltet er utbygd, koster 50–60 milliarder kr og har store utslippsproblemer, er jo noe annet. Jeg vil iallfall bruke min tid og mine krefter på å se framover, se på hvordan vi kan løse problemene, og ikke fordele skyld og ære når det gjelder fortiden. Jeg vil takke for et strålende samarbeid i forbindelse med klimaforliket.

Så pekte Peter Skovholt Gitmark på det som er det store globale problemet. Det er hvordan vi skal få til den dramatiske, økonomiske veksten som kloden trenger, som alle verdens fattige land ønsker, og som de trygler og ber om hver dag, men uten de utslippene som industrialismen til nå har gitt.

Vi har lyktes ganske bra på en del områder. Montreal-protokollen om ozonlaget er et godt eksempel på det. Göteborg-prosessen når det gjelder NO_x er et annet eksempel. Bilindustrien har f.eks. kommet langt når det gjelder å fjerne NO_x-utslipp fra nye biler. Men vi har ikke kommet langt når det gjelder CO₂ og de utslippene som gir global klimakrise. Det er den store utfordringen vi globalt nå står overfor.

Ren energi som visjon for kloden er sentralt. CO₂-fangst og -lagring må være en del av løsningen når en så stor del av de globale utslippene kommer fra kull, olje og gass. EU har sagt at det innenfor EU skal være 10–15 prøveprosjekter med karbonfangst og -lagring. Det er en strålende visjon. Hva vi gjør på Kårstø og Mongstad, passer inn i det bildet. Amerikanerne er nå i gang med sine prosjekter i West Virginia. Totalt vil dette kunne bli tilstrekkelig mange prosjekter til at man vil lykkes.

Jeg tror det er mest sannsynlig at noen andre vil lande på månen først, for alt tyder på at det vil bli lettere å gjøre noe når det gjelder kull, enn når det gjelder olje og gass. Når vi «lander på månen» med Mongstad-prosjektet, kan det godt hende at noen står der og er Armstrong allerede, men la nå det være et mindre problem. Det viktigste er at kloden løser dette problemet, at vi får dette til både når det gjelder olje, gass og kull.

Neste uke er det globale møtet for miljøvernministere i Monaco. Disse temaene vil jeg ta opp med full kraft der,

for å forsøke å skape så stor og bred tilslutning som mulig til ideen om CO₂-fangst og -lagring og ren energi. Jeg vil også peke på at de som arbeider med FN's miljøprogram, har et problem nå, ved at den politiske krisen i Kenya kan gjøre deres arbeid vanskeligere, siden de er basert i Nairobi.

Så pekes det i debatten på det faktum at Fremskrittspartiet står helt alene. Fremskrittspartirepresentantens innlegg i denne debatten var en eneste, sammenhengende argumentasjon mot miljøvern. På hvert eneste punkt argumenterte man mot. Man sa ikke noe om hva Fremskrittspartiet vil bidra med for å få til mer miljøvern i Norge. Jeg var nylig i USA. Der har nå alle med politisk betydning akseptert at kloden varmes opp, at det skyldes menneskelig forurensing, og at oppgaven er å gjøre noe med det. John McCain, som formodentlig er den presidentkandidaten som står Fremskrittspartiet nærmest, er krystallklar. George Bush er like klar. Guvernør Schwarzenegger i California er enda klarere. Selv på den amerikanske høyresiden er det nå konkurranse om hvem som er klarest i dette spørsmålet. Så er det neste spørsmålet selvfølgelig: Hva gjør man med det?

Her i Norge har vi et parti hvor nestlederen, Per Sandberg, reiser langs hele Sørlandskysten og forteller at han skal vinne velgere ved å fortelle folk at Fremskrittspartiet gir blaffen i klimaet. I et innlegg her i dag argumenterte man punkt for punkt mot miljøvern i stedet for å argumentere for. Så får vi høre at svaret på det spørsmålet som hele verden nå har besvart, skal Fremskrittspartiet gi om fire uker. I mellomtiden skal de vinne velgere på det motsatte. Det svaret må snart kunne gis. Pepsi Cola ligger langt foran Fremskrittspartiet i erkjennelsen av dette. Det burde kanskje være en tankevekker. Hvor lenge skal Fremskrittspartiet være med i klubben til dem som tror at jorden er flat?

Så til biologisk mangfold og Trillemarka. Bare for å ha sagt det: Jeg er glad for at det er stor oppslutning om Regjeringens mål om å stanse tap av artsmangfold. Når det gjelder Trillemarka, skal vi gå i dialog med kommunene for å drive vernet på den mest skånsomme måten. Vi gir betydelig støtte til lokale næringsfond. Den store visjonen er å få til mye mer frivillig vern. Der deler jeg stortingsflertallets oppfatning. Det gjelder frivillig vern på statsgrunn, frivillig vern innenfor kirkeskogene og frivillig vern på privat grunn. Jeg vil minne Stortinget om at dette kommer til å koste. Jeg ber om driv og «drive» fra Stortinget for å sørge for at vi får bevilget de pengene som det koster å foreta vern på en frivillig måte, med full kompensasjon til grunneierne.

En annen viktig sak som komiteen har vært inne på, er NO_x-utslipp. Vi har inngått en avtale med 14 næringsorganisasjoner for å få ned NO_x-utslippene i Norge med 30 000 tonn og for å innfri Göteborgprotokollen. Dette er en strålende avtale, som, hvis vi lykkes med den, kan bli en modell for andre miljøavtaler. Vi er frivillig med i en prosess med næringslivet, og det kan kanskje også bidra til den nødvendige utvikling av miljøteknologi i Norge som vi alle ønsker.

Etter mønster fra forvaltningsplanene for Barentshavet og Lofoten skal vi utarbeide helhetlige forvaltningsplaner

for Norskehavet innen 2009 og for Nordsjøen innen 2015.

Vi vil jobbe hardt sammen med FN's sjøfartsorganisasjon, IMO, for å redusere klimautslipp og andre utslipp fra skipsfarten. Et viktig tema der er å få skipsfart inn i det internasjonale kvotesystemet. Det er en vanskelig og komplisert oppgave, men Norge vil ta tak i den og gå i spissen. Et annet tema er ballastvann, som utgjør en fare for spredning av fremmede arter til norske farvann. Vi vil nå utarbeide utkast til en nasjonal forskrift, med krav om håndtering av ballastvann i perioden fram til vi får internasjonale avtaler på dette området.

Miljøgifter er et viktig tema i tillegg til klima og biologisk mangfold. Norge arbeider tett opp mot EU. EUs REACH-regelverk er det mest avanserte redskapet vi har på dette området, men Norge kan på en del avgrensede områder gå foran og gå lenger enn det EU har gjort. Vi vil kombinere det tette, internasjonale arbeidet med EU på dette området med nasjonale tiltak når det gjelder enkeltvarer og enkeltgifter, som gjør at vi kan gå lenger.

La meg så komme med en kommentar til den debatten som var mellom representanten Sande og representanten Lien om vern i strandsonen. Det var for øvrig helt riktig det representanten Sande sa, at før Fremskrittspartiet får avvirket sin landbrukspolitik, er partiet knapt nok meningsberettiget i rovviltpolitikken. For hva vitsen med å beskytte sauer i Distrikts-Norge mot rovdyr er når truselen fra Fremskrittspartiets landbrukspolitik er utrolig mye større, begriper ikke jeg. Den aktuelle debatten var imidlertid om strandsonen.

La det være helt klart: Regjeringens politikk er todelt og differensiert. Vi vil ha en tøffere politikk for vern av strandsonen i de områdene hvor strandsonen er truet. Det vil si langs Sørlandskysten, Oslo-fjorden og kysten rundt de store byområdene i Norge. Vi trenger ikke den samme politikken i Vikna eller i Loppa som vi trenger i Kragerø eller i Lillesand. Vi vil komme med forslag til et regelverk som gir et helt annet vern – tydeligere og tøffere – av strandsonen i de tett befolkede områdene, hvor den må vernes. Det skal selvsagt ikke gjøre det vanskeligere å sette opp en flytebrygge i Vikna, i Loppa, i Havøysund eller langs Sogn og Fjordane-kysten. Denne differensiering bidrar til at vi ser hvordan Norge er.

Jeg vil invitere Fremskrittspartiet med på et samarbeid om hvordan vi skal få til også vern av alminnelige menneskers, vanlige folks, rett til å bevege seg i strandsonen, langs Oslo-fjorden, uten at en møter en endeløs rekke av avgrensinger. Vi skal ha en differensiert, nyansert politikk som erkjenner hvor variert og hvor stort landet vårt er, med forskjellig innfallsvinkel til Oslofjordområdet og ellers i landet.

Jeg hadde flere ting, men det får jeg eventuelt komme tilbake til i replikkordskiftet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [11:50:22]: Jeg får nesten takke statsråden for at han brukte mer tid på å snakke om Fremskrittspartiet enn om Regjeringens miljøpolitikk i sitt innlegg. Det setter jeg for så vidt pris på.

Man har lagt til grunn en politikk hvor målet er å verne 5 pst. av den produktive skogen i Norge. I Midt-Norge vil dette medføre at 25–30 pst. av den hogstmodne skogen ikke vil være tilgjengelig for hogst de nærmeste 20 årene. Samtidig kommer det klare signaler fra Regjeringen om at man ikke lenger ønsker å gi statsstøtte eller åpne for å bruke skogfondsmidler til tiltak som reduserer inngrepsfri natur. Dette er det altså snakk om i influensområder som dekker 62 pst. av Norges areal. Hvis det ikke lenger skulle bli anledning til å bygge skogsbilvei på 62 pst. av Norges areal, ville det være alvorlig og svekke tilgangen på hogstmoden skog. Kan statsråden avkrefte at Regjeringen vurderer å innføre et slikt regelverk?

Statsråd Erik Solheim [11:51:34]: Jeg vil konsentrere svaret om det første spørsmålet som ble stilt, nemlig hvorfor jeg bruker så mye tid på Fremskrittspartiet i innlegget mitt. Det er fordi Fremskrittspartiet kanskje er Norges største miljøproblem, og jeg skal forklare hvorfor.

Jeg hørte professor Jørgen Randers, leder for Lavutslippsutvalget, snakke på Bedriftsøkonomisk Institutt denne uken. Han sa at kostnadene ved å løse klimaproblemene er veldig små, som også representanten Skovholt Gitmark var inne på. Hvis vi gjør dette nå, vil kostnadene være en mikroskopisk del av bruttonasjonalproduktet noen år fram i tid, så det er små kostnader. Men vi står overfor en gigantisk beslutningskrise, for det mobiliseres motstand mot en del av de tingene vi må gjøre. Når vi har et norsk parti som ser det som sin livsoppgave å reise rundt og mobilisere alle de lommer av motstand som måtte finnes noe sted i landet, mot flere av de tiltakene som en må gjøre, er det i seg selv et betydelig norsk miljøproblem.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:52:43]: Skattesystemet må vris fra røde skatter til grønne skatter. I svaret på min replikk til representanten Thorkildsen tok hun bl.a. opp bilavgiftene. Høyres innfallsvinkel er at vi trenger sikrere og mer miljøvennlige biler, og det må vi bruke avgiftssystemet for å få til. Det var også grunnen til at Høyre introduserte et privat forslag der vi ønsket en miljøkomponent eller en CO₂-komponent, noe også Regjeringen fulgte opp i sitt forslag til statsbudsjett for 2007.

Så er mitt spørsmål: Hvis vi nå slår fast at vi ønsker å få opp salget av mer miljøvennlige biler på bekostning av eksisterende bensin- og dieslbiler, ønsker da statsråden å presse egen finansminister til å legge til rette for et avgiftssystem som i tilstrekkelig grad belønner de positive sider ved f.eks. flexifuel-, hydrogen- eller hybridbiler? Og: Ønsker statsråden å gjøre dette systemet så forutsigbart at folk tør kjøpe en bil ved at de noenlunde vet hva avhendingsprisen vil være?

Statsråd Erik Solheim [11:53:49]: Jeg vil først bare minne om at det selvfølgelig er samferdselsministeren som har det formelle ansvaret for dette, men svaret mitt på det generelle spørsmålet er ja; vi trenger en overgang slik at man blir premiært hvis man kjøper de miljøvennlige bilene. De vil gå ned i pris, og prisen på de mer miljøskadelige vil gå opp. Finansministeren hadde en konsulta-

sjonsrunde med miljøorganisasjonene nettopp om grønn skatteveksling denne uka, og vi bruker uttrykket «fra blå til grønne skatter», men la nå det være. Ja, vi ønsker en slik omlegging.

Så er det selvfølgelig mange tekniske spørsmål knyttet til dette, som vi kan komme tilbake til, men vi vil i budsjettet til høsten se om vi ikke kan komme vesentlig lenger i en slik omlegging. Jeg er også enig i det poenget representanten Gitmark har, at det må være en forutsigbarhet i dette for forhandlere, for bransjen og for folk flest. Hvis man vet at det skifter om seks måneder eller et år, er det klart at det ikke gir de rette incentivene.

John Thune (KrF) [11:55:05]: Kulturminner er en viktig del av samfunnets felles hukommelse. Det er derfor viktig å sikre istandsettelse av kulturminner og redusere tap av sådanne.

Hovedtrekkene i kulturminnepolitikken fram mot 2020 ble trukket opp i St.meld. nr. 16 for 2004-2005, Leve med kulturminner, som ble fremmet av Bondevik II-regjeringen. I behandlingen av kulturminnemeldingen fattet Stortinget vedtak hvor Regjeringen oppfordres til å gjennomføre en opptrapping av fondskapitalen i Norsk kulturminnefond, slik at det når 1,4 milliarder kr i løpet av 2009. Fondskapitalen er i dag på ca. 1 milliard kr, og Regjeringen foreslo ingen økning av fondskapitalen i budsjettet for inneværende år.

Kan statsråden her og nå forsikre om at Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 vil følge opp Stortingets vedtak om å øke fondskapitalen til Norsk kulturminnefond til 1,4 milliarder kr?

Statsråd Erik Solheim [11:55:58]: Først vil jeg få lov til å takke representanten Thune for å ta opp kulturminner i denne debatten. Det har så utrolig lett for å bli glemt. Jeg hadde også noe om det i mitt manus, men jeg følte at jeg måtte sette Fremskrittspartiet litt på plass, og da ble ikke det av de tingene jeg fikk sagt.

Kulturminner har lett for å bli glemt. Det er betydelige utfordringer når det gjelder forfall av norske kulturminner. Verdens Gang hadde nylig et oppslag om det, og det er et tema som vi vil forsøke å gjøre mer med.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet om Kulturminnefondet, som jeg merket meg at komiteen også er bredt opptatt av, vil jeg komme tilbake til det i budsjettet. Men jeg vil veldig gjerne innby Kristelig Folkeparti og opposisjonen til et bredt samarbeid om et sterkere vern av kulturminner i Norge. Vi har utrolig mange flotte kulturminner over det ganske land. Noen av dem er i bra stand, men noen er også i forfall.

Gunnar Kvassheim (V) [11:56:59]: I morgen legger det regjeringsoppnevnte Thorium-utvalget fram sin innstilling. Det vakte stor begeistring i thoriumlobbyen da Regjeringen valgte å gå til det skritt å oppnevne et utvalg, og det er skapt forventninger.

Det er etter Venstres syn slik at det ikke finnes et land i Europa som ligger dårligere til rette for bygging av kjernekraftverk enn Norge, og det er knapt noe land som har

mindre grunn til å satse på kjernekraft innenfor energipolitikken enn Norge. Etter vår mening bør arbeidsdelingen når det gjelder økonomi- og teknologiresurser, knyttes mot CO₂-fangst og f.eks. mot en storstilt havmølleproduksjon. I Venstre kommer vi til å være krystallklare på et nei til kjernekraft i norsk energipolitikk i tiden som kommer. Kan vi forvente at Regjeringen kommer til å være like klar?

Statsråd Erik Solheim [11:57:56]: Vi vil selvfølgelig avvente det som kommer i innstillingen fra Thoriumutvalget, men jeg deler veldig mange av de synspunktene som representanten Kvassheim har. La nå utvalget få legge fram sin innstilling, og la oss se hva de har kommet fram til, slik at vi kan få en mer opplyst debatt. Mer kunnskap om et tema vil alltid være av det gode.

Mange av de vesentlige innvendinger mot kjernekraft ser ut til å bestå. Vi er meget langt fra å kunne ha et rent thoriumkraftverk hvor man ikke også må bruke uran. Da vil spørsmålet om spredningsfare til atomvåpen likevel eksistere.

Jeg er også helt enig i hovedsynspunktet, at dette er ikke et område der vi har noen spesiell kompetanse. Norge har betydelig kompetanse på – og bygger opp – CO₂-fangst og -lagring. Jeg mener det er naturlig for oss å bygge opp tilsvarende når det gjelder vindmøller, ikke minst vindmøller til havs. Vi bør innenfor internasjonal arbeidsdeling konsentrere kreftene der vi kan gi et spesielt bidrag. Det er veldig vanskelig å se at Norge har et bredt miljø av ingeniører og andre som skulle tilsi at Norge skal gjøre det på akkurat det området.

Tord Lien (FrP) [11:59:11]: Da skal jeg prøve igjen. Nå har jeg notert ned spørsmålet.

Kan statsråden avkrefte at Regjeringen planlegger å gjøre 62 pst. av Norges areal utilgjengelig for skogsdrift og vannkraftutbygging gjennom å innføre forbud mot bruk av statsstøtte og skogfondsmidler i influensområdene til inngrepsfrie områder?

Statsråd Erik Solheim [11:59:38]: Nei, vi har ingen ambisjon om gjøre 62 pst. av Norge utilgjengelig, verken for det ene eller det andre. Det er jo det motsatte som er den aktuelle problemstillingen i Norge i dag, nemlig at vi har veldig få områder som er utilgjengelige, og som ikke allmennheten har bred og vid adgang til. Det motsatte av det som varsles her, er selve hovedproblemstillingen. Hvis vi ser på kart over hvilke områder i Norge som er i en viss avstand fra nærmeste vei, er det forsvinnende få sammenliknet med hva det var. Regjeringen varsler en gjennomgang av regelverket for tilskudd til bygging av skogsveier, og hensynet til inngrepsfrie naturområder vil bli vurdert i denne forbindelse. Selvsagt – og det tror jeg er innlysende – vil ikke 62 pst. av Norge bli gjort utilgjengelig for noe som helst.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Torbjørn Andersen (FrP) [12:00:51]: Statsråd Solheim kom med et oppsiktsvekkende aggressivt angrep på

Fremskrittspartiet i sitt innlegg. Jeg synes dette var noe urettferdig.

Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringen vil at Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken, og at vi skal føre en miljøpolitikk som beskytter både naturen, mennesker, helse og liv. For mitt vedkommende er dette gode målsettinger, men det krever selvsagt at vi finner den riktige balansen mellom flere ulike samfunnshensyn.

En meget god ting som jeg vil trekke fram i denne innstillingen, er at en samlet komite viser til at det er kommunene som har hovedansvaret for arealforvaltningen i Norge. Man mener at kommunene med fordel kan få større ansvar og beslutningsmyndighet over arealsaker. Dette er meget bra. Fremskrittspartiet er i den sammenheng sterkt opptatt av at den enkelte kommune gis større kommunal selvråderett på flest mulig områder, og å øke den kommunale selvbestemmelsesretten i plan- og arealsaker burde etter Fremskrittspartiets syn være en opplagt konsekvens av en slik overordnet vurdering som vi her hørte. Her kan nevnes retten til å avgjøre byggesaker i hundremetersbeltet ved sjø eller vassdrag, retten til å tillate rekreasjonskjøring i løypenett innenfor egne kommunegrenser, eller å kunne utøve konsesjonsmyndighet i saker om bygging av mindre vannkraftverk i uregulerte vassdrag.

Når det gjelder vassdrags- og barskogvern, eller annen form for vern av norsk natur, bør man i stor grad utøve dette på en svært forsiktig måte og unngå f.eks. grunneierkonflikter i så høy grad som mulig.

Fremskrittspartiet har merket seg at den globale fokuseringen har blitt mer framtrødende i denne stortingsmeldingen. Både klimaendringer, avskoging og regnskogvern er viktige tema i sakene i meldingen. Dette er i og for seg helt riktig, for Norge er uomtvistelig en del av vår klode, både på godt og vondt. Men her i Norge har vi i flere hundre år bevist at vi kan bruke våre naturressurser og ta vare på vår natur på en ganske god måte. Vi må altså ikke komme dit hen at naturen vår nærmest ikke må røres av mennesker.

Dette samspillet mellom natur og mennesker har lange tradisjoner i Norge. Norske innbyggere er naturelskende folk som vet både å leve av, høste av, bruke og verdsette vår natur på den beste måten vinter som sommer og året rundt. Vi må ikke legge for mange unødvendige restriksjoner på naturlig bruk av norsk natur, for samfunnet er neppe tjent med et altfor omfattende verneregime i norsk utmark i framtiden.

I et internasjonalt perspektiv er samarbeid når det gjelder å følge klimautviklingen nøye, viktig. Å vokte utviklingen i havområdene og på landjorden samt å utarbeide gode og effektive miljøteknologier er også viktig. Vi bor alle sammen på den samme kloden. Det som skjer i India, i Kina eller i andre land, angår også alle oss som bor i Norge, og i Europa, derfor må vi samarbeide internasjonalt.

I et globalt perspektiv vet vi hvilke formidable økninger energiforbruket i verden er stilt overfor de neste årene. Bare de neste 25 årene kan vi forvente kanskje mer enn 50 pst. økning i verdens energiforbruk. Utviklingen av så vel mer miljøvennlig energibruk som bedre renseteknologi er en felles utfordring for alle land i dette energivest-

perspektivet. De formidable økningene i energiforbruket i verden vil sammen med en merkbar befolkningsvekst i mange land øke trykket på jordas naturressurser vesentlig i framtiden. Både energiproduksjon og et velutviklet system for avfallssortering og mer resirkulering inngår som en selvfølge i Norges innsats for å bevare natur og miljø.

Jeg er glad for at vi i Norge har en sterk fokusering på natur- og miljøhensyn. Uten dette ville vår livskvalitet, vår levestandard og – jeg holdt på å si – det materielle fundamentet for landets innbyggere blitt betydelig forringet framover.

Bente Thorsen (FrP) [12:06:14]: Jeg kunne jo for så vidt sluttet meg til siste taler og applaudert og sagt at jeg var 100 pst. enig, og så bare spasert stille og rolig ned, men det har jeg ikke lyst til.

Når det gjelder St.meld. nr. 26 for 2006-2007 om regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, er det en voldsomt viktig sak som setter søkelys på hvordan tilstanden er i dag, og hvordan vi vil at framtiden skal bli. Mange områder og nær sagt alle forvaltningsnivåer, inkludert privat næring og enkeltmennesket i samfunnet vårt, blir berørt i meldingen.

Miljøet i både nasjonal og global sammenheng er noe som opptar folk flest. La meg ta et eksempel fra de nære ting. Etter en del henvendelser i forbindelse med merking av emballasje og i hvilken avfallsfraksjon dette skal plasseres i, stilte jeg et skriftlig spørsmål til miljø- og utviklingsministeren. Jeg vil sitere fra både spørsmål og svar. Spørsmålet var ganske enkelt:

«Vil statsråden ta initiativ overfor vare- og emballasjeprodusenter slik at all emballasje blir tydelig merket i forhold til hvilken avfallsfraksjon de skal plasseres i?»

Begrunnelsen for det er ganske enkelt at det er mange folk som har lyst til å komme med sitt bidrag. Det er bare det at telefonkatalogen har lett for å havne i papiravfallet, mens den skal i restavfallet, for den er resirkulert og skal ikke bli brukt igjen. Det er en del slike misforståelser, så folk blir rett og slett litt fortvilet.

Da får jeg til svar fra statsråden:

«På emballasjeområdet har Miljøverndepartementet inngått avtaler med næringslivet der bransjen forplikter seg til å arbeide for optimering av emballasjeb Bruken ...».

Videre står det:

«Gjennom avtalene gir Miljøverndepartementet næringslivet frihet til selv å velge de tiltak de finner mest hensiktsmessige for å nå målene.»

Videre uttaler statsråden:

«Jeg deler din oppfatning om at det er viktig at forbrukerne får veiledning slik at de kan foreta miljøriktige valg. Detaljerte nasjonale merkekrav» osv.

Og så er statsråden redd for å pålegge bransjen for strenge krav i forhold til det den selv har lyst til.

Det må jeg si forundrer meg litt, at en statsråd med ansvar for miljøet som i tillegg representerer SV, som iallfall ikke er ukjent med å komme med pålegg når det gjelder både det ene og det andre, ikke ser verdien av at vi som enkeltmennesker ber om informasjon. Da er det plutselig

bransjen som skal bestemme hvilken informasjon som skal gis. Denne holdningen er, etter mitt syn, ikke med på å bidra til et bredt miljøengasjement, og det er heller ikke samsvar mellom liv og lære. Det er ganske vesentlig.

Når det så gjelder avfall generelt, er Fremskrittspartiet opptatt av at mest mulig av dette skal resirkuleres, enten i form av energi eller til gjenvinning. Selv om det er delte meninger om utfordringer, problemområder og måter å løse dette på, er det i den politiske debatten viktig å lytte til og skaffe seg informasjon fra flere ulike hold før bindende avgjørelser blir fattet.

Når det f.eks. gjelder klimapolitikken, som vi for øvrig kommer tilbake til i en egen sak, forholder tydeligvis komiteens flertall seg utelukkende til FN's klimapanel og slår fast at de menneskeskapte klimaendringene er en av de største utfordringene menneskeheten står overfor.

Fremskrittspartiet, derimot, tillater seg å stille noen kritiske spørsmål og blir latterliggjort av flertallet for dette.

Komiteens flertall ser helt bort fra at andre forskere, som også har deltatt i panelet, i ettertid har snudd og kritisert den politiserte konklusjonen i 4. delrapport. Vi mener at det er et godt bevis for at kritiske spørsmål fortsatt må stilles. En må heller ikke glemme at det kan være fornuftig å ha i bakhodet at det til alle tider har vært klimatiske endringer på jorden. I en merknad fra Fremskrittspartiet og Høyre vises det til at til og med oljerikdommene våre stammer fra en tid hvor havnivået var langt lavere enn i dag, og Nordsjøen og Norskehavet var skogkledde områder og myrlandskap.

Når det så gjelder mer nærliggende og jordnære utfordringer i meldingen, er det etter Fremskrittspartiets syn viktig å føre en miljøpolitikk som gir påviselig og viktig miljøeffekt, og at kommunene får selvråderett. Som nevnt innledningsvis, er RM-en vidtfavnende og tar for seg mange utfordringer. Det er viktig å ha gode løsninger på miljøutfordringer, og det er viktig at vi som politikere lager planer og løsninger som er realiserbare, og som er til å leve med for folk flest, både i lokal og global sammenheng.

Torny Pedersen (A) [12:12:08]: I meldingen om Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, St.meld. nr. 26 for 2006-2007, viser Regjeringen sine miljøpolitiske mål og ambisjoner sett i forhold til Soria Moria-erklæringen, men også til flere miljøpolitiske utfordringer og hvilken vei vi bør gå.

Komiteen mener det er viktig at Regjeringen ser på om meldingen om rikets miljøtilstand i sin nåværende form fungerer hensiktsmessig. Må vi ha en stor og omfattende melding? Kan vi bruke nettet mer, osv.? Kanskje er det nyttig å se på hvordan andre land informerer om nasjonens miljøtilstand.

Et kapittel som jeg synes er meget viktig i RM-en, er kapitlet om miljørettet bistand. Jeg er meget fornøyd med at sittende regjering legger listen høyt og har som mål at Norge skal bli ledende når det gjelder miljørettet bistand. Miljøsam arbeidet med Kina, Sør-Afrika og Indonesia er gode eksempler på dette. I Indonesia støtter Norge bl.a. tiltak mot ulovlig hogst og tiltak for lokal skogforvaltning.

Regjeringen ønsker å bruke 3 milliarder kr årlig til ar-

beidet med å bevare regnskogen. Dette er et godt klimatil-tak, som gir store, raske og positive resultater med tanke på CO₂-utslipp.

Så over til noe helt annet, og det dreier seg om avfall. Det gamle slagordet om at avfall er ressurser på avveie, er like treffende, selv om vi gjenvinner over halvparten av avfallet som oppstår i Norge i dag. Gjenvinning blir stadig viktigere for å redusere utslippene av klimagasser. Dagens materialgjenvinning er anslått til å gi en klimagassbesparelse på 3,9 millioner CO₂, som er 7 pst.

Vi kan fortsatt øke gjenvinningen av papir, papp, trevirke og plast. Vi kan pålegge avfallsplaner i alle byggesaker, vi skal innføre forbud mot deponering av organisk avfall, og vi vet at restavfall kan være en viktig kilde til energiforsyning i Norge. Men da må vi ha mer forbrenning og bygge ut fjernvarmeanlegg. Alt dette vil påvirke klimaet positivt.

Vi skal i løpet av 2009 forby deponering, men det er viktig å tenke geografi og transport, slik at vi får noen overgangsordninger som er tilpasset lokale og regionale løsninger. I Norge har vi flere hundre gamle deponier som slipper ut store mengder metan. Når Stortinget får seg forelagt en sak om avfall, må den inneholde tiltak som sikrer slike deponier – og hvem det er som skal betale regningen.

Videre er biogassproduksjon framtidrettet, da den gir både kompostrest og biogass som kan nyttes til energiformål. Der må vi ha på plass en sertifisering.

Produsentansvaret virker bra, men vi bør utvide ansvaret. Et eksempel kan være malingsbransjen når det gjelder farlig avfall. For øvrig fører velstanden i Norge til at det bare i Nordland kastes over 200 brukte TV-er pr. dag, fordi «alle» nå skal ha flatskjerm. Bergene med farlig avfall øker, da mottakene ikke greier å ta unna. Mobiltelefoner, elektriske og elektroniske småprodukter er farlig avfall og et økende problem.

Hver person kaster ca. 400 kg avfall hvert år, og en del av dette havner på villfyllinger, det brennes, graves ned eller kastes på havet. Hvem har oppryddingsansvar? Dette og de andre nevnte sakene er det viktig å sette søkelyset på i en kommende sak til Stortinget. Regjeringen skal opprette et eget statlig foretak for avfallsforebygging og gjenvinning – en statlig aktør som jobber med en mer effektiv ressursbruk ved siden av SFT.

I dag er det slik at SFT utformer alle reglene og stiller alle betingelsene. Spørsmålet er om dette gir de beste resultatene i en bransje som flere vil konkurrere i. La oss utnytte verdien i «søpla» i Norge i stedet for å kjøre avfallet milevis til Sverige. Kanskje bør vi også se på noen rammebetingelser.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tord Lien (FrP) [12:17:36]: La meg begynne med å si litt om biltrafikk i storbyene. Nå i helgen sa Arbeiderpartiet at man skal øke skattleggingen av bilistene i Trondheim dramatisk, både gjennom bompenger og gjennom økt bensinavgift. Dette er en politikk SV liker. Det er jeg helt på det rene med. SINTEF slår imidlertid nok en gang fast at

bedre planlegging av Trondheim og bedre veiutbygging i Trondheim vil gi en mye bedre miljøeffekt enn de tiltakene Trondheim Arbeiderparti foreslår.

Det normale er at når SINTEF – som er en av verdens fremste forskningsmiljøer – sier noe, klapper både statsråden og representantene fra regjeringspartiene. Men når SINTEF uttaler seg om at Fremskrittspartiets veipolitikk er fornuftig også i et miljøperspektiv, klapper man igjen skylappene umiddelbart.

Når statsråd Solheim latterliggjør Fremskrittspartiets tilnærming til utmarkspolitikken, blir jeg, ikke på vegne av meg selv, men på vegne av befolkningen i Utmarks-Norge, litt forbannet. Det er nemlig slik at statsråd Solheim står her på talerstolen og sier at han vet best hvordan man skal forvalte verdiene i Utmarks-Norge – verdier som befolkningen i Utmarks-Norge har forvaltet i århundrer. Men jeg står her og sier at det er ikke jeg som vet best, og det er ikke Solheim som vet best, men det er lokalpolitikere og grunneiere i Utmarks-Norge som vet best hvordan man skal ivareta naturverdiene, som de har gjort i århundrer, også i framtiden. Det er det vi baserer vår miljøpolitikk på, og jeg synes det er på grensen til å være respektløst når man blir latterliggjort fra denne talerstolen.

Jeg har tro på ordfører Vinje i Telemark, selv om han representerer SV. Jeg mener at ordfører Vinje i Telemark, i kommunen som også heter Vinje, er bedre egnet til å forvalte utmarksinteressene i Vinje enn det Erik Solheim og Tord Lien er.

Men så er det dette med strandsonen. Representantene Thorkildsen og Nordtun sier at vi skal stramme inn når det gjelder strandsonen. Statsråd Solheim og representanten Sande sier at vi skal ha differensiering. Statsråden nevner Vikna. Vi kan ikke ha samme politikk i Vikna som i Vestfold, men han nekter konsekvent å svare på om det betyr at vi skal stramme inn i Vestfold og ha samme dårlige forvaltning i Vikna, også i framtiden. Så spørsmålet som henger i luften, er: Blir det en mer liberal politikk i Vikna enn det man har i dag?

I dagens debatt kan jeg slå fast at Senterpartiet svikter fullstendig. Representanten Sande sier at det ikke går an å satse på bioenergi uten å bygge skogsbilvei. Det går ikke an å satse på vannkraft og samtidig være imot utbygging. Men det er nettopp det Regjeringen gjør – den er for det ene og mot det andre, og møter seg selv i døren hele veien.

Tore Nordtun (A) [12:20:57]: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å be om et 3-minuttersinnlegg, men jeg synes jeg måtte gjøre det, for det var både overraskende og litt trist å høre Venstres Gunnar Kvasshems angrep på Jens Stoltenberg og Regjeringens klimapolitikk. Det var overraskende, fordi Kvasshem egentlig kritiserer sin egen politikk – en politikk som nå er forankret i et klimaforlik som han selv var med på å vedta for fire uker siden. Men det er vel slik at fire uker er lang tid i opposisjonens evige higen etter et oppslag. Jeg synes også at innlegget var litt omtrentlig, og at det var en forbigåelse av fakta. Jeg mener at slikt ikke er en miljødebatt som den vi har i dag, verdig. La meg trekke fram noe.

Etter initiativ fra regjeringen Stoltenberg har Norge fått

på plass et bredt klimaforlik når det gjelder den framtidige miljøpolitikken. Klimaforhandlingene med opposisjonen, unntatt Fremskrittspartiet, var harde, men de var gode og konstruktive. Her ble det lagt på plass en offensiv, framtidig klimapolitikk. For å nevne noe: Karbonnøytralitet i 2030, Norge vil gå foran, reduksjoner i klimagassutslippene på 15–20 mill. tonn CO₂ innen 2020, om lag to tredjedeler av Norges totale utslippsreduksjoner tas nasjonalt. Gjennom forliket fikk vi også på plass 70 mill. kr ekstra i år til fornybar energi, løyvinger til CO₂-håndtering, havvindmøller, energiteknologi, transportsektoren, u-landene og regnskogen, for å nevne noe. Dette er fakta. Dette er kommet på plass nå, etter initiativ fra den sittende regjering. Aldri har noen regjering i verden, og det er også faktum, satt seg så ambisiøse klimamål som denne. Jeg synes det er bra at Kvasshem og Venstre nå vil framstå som klimavennlig i opposisjon, men det er nå merkelig at det da Kvasshem selv satt i en sentral posisjon under den borgelige regjeringen, ikke var mye snakk, i hvert fall ikke høyt, om klima.

Ja, Snøhvit var nevnt som et eksempel. Vi har satt harde krav til CO₂-utslippene i Norge. Meg bekjent la ikke den forrige regjeringen to pinner i kors for å gjøre noe som helst for å si nei til Snøhvit, eller legge ting på plass for CO₂-rensing på Snøhvit-feltet. Jeg synes vi skal være litt mer edruelige når vi snakker her, og holde oss litt mer til fakta, hva som har skjedd også i fortiden.

Regjeringspartiene trengte ikke å invitere til klimaforlik, men vi ønsket å etablere et klimaforlik som var bredt og ikke minst langsiktig. Det har vi sikret, og Norge leder nå an i klimaarbeidet. Det synes vi er svært bra.

Gunnar Kvasshem (V) [12:24:22]: La meg starte med å fremme det forslaget som Venstre har i innstillingen.

Representanten Nordtun gjør seg skyldig i å blande sammen to forhold som blir omtalt i mitt innlegg. Jeg var i mitt innlegg svært tilfreds med klimaforliket, og slo fast at det langt inn i regjeringspartiene er glede over at opposisjonen maktet å flytte Regjeringen i positiv retning. Det ble entydig kvittert ut i mitt innlegg. Det er det Nordtun i sitt innlegg nå referer til, og der er vi altså enige.

Det som var bakgrunnen for at jeg tok fatt i en del gamle forhold, var at miljøvernministeren har sagt at han nå er lei av å måtte rydde opp i gamle miljøsynder. Da var det jeg sa at det for alle praktiske formål må bety en ramsalt kritikk av Jens Stoltenberg. For de gamle miljøsyndene som en i norsk politikk har måttet forholde seg til de senere månedene, er i stor grad løftet fram og initiert av Jens Stoltenberg i tidligere regjeringssammenheng.

Så er det ikke slik som Nordtun sier, at Bondevik II-regjeringen ikke leverte en offensiv klimapolitikk. Det gjorde en både på hjemmebane og internasjonalt. Jeg vil minne representanten om at flere av de klimaforslagene som Bondevik II-regjeringen hadde, var så ambisiøse og offensive at Arbeiderpartiet ikke kunne stemme for dem. Det ble da løst i Stortinget på den måte at Bondevik II-regjeringen fikk flertall sammen med SV. Jeg vedkjenner meg definitivt forhistorien, akkurat som jeg vedkjenner meg det vi har gjort i forbindelse med klimaforliket.

Jeg har lyst til å komme inn på to forhold som jeg ikke fikk tid til å nevne i mitt første innlegg. Det ene er behovet for et skatteskifte i forlengelsen av klimaforliket. Det er et område hvor Venstre gjerne vil invitere til samarbeid med Regjeringen, for å finne gode løsninger for å endre samfunnsutviklingen i en mer miljøvennlig retning. Vi hadde i vårt alternative statsbudsjett en skatteveksling på over 3 milliarder kr, og vi håper å kunne få til et opplegg i forbindelse med budsjettet for 2009.

Så har statsråden rett i at kulturminner burde vært en mer sentral del av denne debatten. Det er behov for tiltak både i forhold til dem som eier fredede bygninger, og det er behov for å løfte den alminnelige innsatsen på dette området. Derfor er det litt forunderlig å registrere at regjeringspartiene ikke stemmer for to forslag som vedrører akkurat dette, som ligger i innstillingen, både når det gjelder fradragsrettigheter for dem som har fredede bygninger, og en forpliktelse til å øke Kulturminnefondet. Men vi forventer, i lys av det som statsråden sa, at slike positive bidrag vil komme i statsbudsjettet.

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Gunnar Kvasheim har tatt opp det forslaget han refererte til.

Erling Sande (Sp) [12:27:38]: Eg synest innlegget til Tord Lien frå Framstegspartiet streka under at Framstegspartiet er ein klimatrussel, slik som statsråden seier. Ikkje fordi ein, som representanten Thorsen, stiller kritiske spørsmål til forskinga – forskinga blir alltid utsett for kritiske spørsmål – men fordi Framstegspartiet, når det kjem til tiltak for å redusere utslepp av klimagassar, er det partiet som kjempar sterkast imot dei nødvendige og viktige tiltaka. Ein opererer altså ikkje etter eit føre var-prinsipp, men eit føre slapp-prinsipp, der ein vil vente på konsekvensane og sjå om det verkeleg er noko i det, før ein kanskje vil vurdere å gjere dei nødvendige tiltaka.

Så kjem han med ei rekkje heilt grunnlause påstandar når det gjeld Regjeringa si satsing på produksjon av fornybar energi. Det er jo ikkje slik at ein er imot satsing på vasskraft, tvert om blir det bygt ut ei rekkje prosjekt på mini- og mikrokraftverk som skaffar ny fornybar energi til landet. Ein har varsla ei større satsing på vindkraft, og den totale satsing på fornybar energi er langt større enn det den regjeringa Framstegspartiet støtta i førre periode, kunne prestere. Så dei påstandane er fullstendig grunnlause.

Så til slutt: Representanten Tord Lien snakkar fint om utmarksnæringa og om bygdefolket si moglegheit til å påverke eiga framtid. Det er eg heilt einig med Tord Lien i er viktig. Men det må jo vere nokon der, det må vere ei befolkning på bygda, dersom det skal ha noko poeng. Landbrukspolitikken til Framstegspartiet gir dramatiske kutt i tollsatsane, ein halverer støtta til landbruket. Det vil jo føre til ei rasering av den næringa som er i norske bygder i dag, og då er det jo ingen igjen til å sikre den lokale forvaltninga som Tord Lien spør etter.

Statsråd Erik Solheim [12:30:00]: La meg først svare Torny Pedersen at vi absolutt skal se grundigere på hvordan vi skal få til et bedre rapporteringssystem. La oss som en del av det se på hvordan det rapporteres i andre land. Det kan alltid gi gode indikasjoner på hvordan vi kan gjøre tingene bedre. Jeg har merket meg det som er skrevet om dette, og det innlegget som ble holdt om det. Jeg tror det vil stimulere til en bred debatt om å få et bedre rapporteringssystem. Så det skal vi ta fatt på.

Jeg vil også si til Bente Thorsen at jeg skal se en gang til på emballasjen, se på om det svaret var godt nok, eller om det er mer vi kan gjøre.

La meg også si, som Erling Sande sa, at det ikke er det at det stilles spørsmål ved eller er diskusjon rundt FNs klimapanel, som er problemet. Det er ikke det vi kritiserer Fremskrittspartiet for – selvsagt må all vitenskap gjennom alle tider diskuteres. Men når samtlige land i hele verden, uten unntak, reiser til Bali og sier at de vil basere sin framtidige politikk på de anbefalingene som kommer fra FNs klimapanel, og det er ett parti – i Norge – som sier at de ikke vil det som alle land i hele verden vil, da må man ha lov til å spørre: Hva er det Fremskrittspartiet vet? Hva er det George Bush, Hu Jintao, Putin og alle de andre ikke vet, men som Fremskrittspartiet vet? Når alle de tre sentrale presidentkandidatene som er igjen i USA nå, Obama, Hillary Clinton og John McCain, har en sterk og klar forpliktelse til, når en av dem blir president, å ta internasjonal ledelse på klimaområdet sammen med EU og Europa, hva er det da dere i Fremskrittspartiet vet som ingen andre i verden har skjønt? Det er det vi setter spørsmålstegn ved, ikke det at man diskuterer. Selvfølgelig skal man ha fortløpende diskusjon om disse temaene.

Så til Kvasheim. Jeg tror vi legger til side de historiske debattene. Mitt hovedbilde er at det ble gjort veldig lite på miljøområdet i Norge fra midten av 1990-tallet og fram til 2005. At politikken er i drastisk utvikling i riktig retning nå, har Regjeringen hovedæren for, som jeg ser det. Men jeg er villig til å dele en god del av den æren også med opposisjonen, for opposisjonen har gjort en masse ting, f.eks. i klimaforliket, som man ikke gjorde tidligere. Bra er det. La oss da heller sammen feire de forbedringene som har kommet, men enda viktigere er det å rette blikket mot det vi ytterligere må gjøre. For det er ikke slik at det vi nå har som politikk, er det endelige målet. Vi kommer til å måtte utvikle politikken hver dag framover.

Nå ble det ikke full tid til Tord Lien. Jeg vil bare si, som svar på det mest konkrete spørsmålet som ble stilt: Vikna kommune skal få større anledning til å planlegge sin utbygging gjennom den nye planloven og da se spørsmålene i sammenheng med hensyn til hvordan man ønsker å tenke rundt strandsonen i sin kommune. Men vi skal ha en sterk, tydelig og klar reduksjon i utbyggingen i de sentrale områdene som Kragerø, Lillesand eller Grimstad.

Tord Lien (FrP) [12:33:31]: Nå var det ikke slik at det var Fremskrittspartiet som bestemte seg for å stå utenfor klimaforhandlingene, det var en beskjed vi fikk klart og tydelig fra Stoltenberg og Solheim, at vi ikke var ønsket i den debatten.

Når det så gjelder tiltakene for rensing på Mongstad og satsing på fornybar energi i Norge, er Fremskrittspartiet for det første enig med Regjeringen i veldig mange ting, og på mange områder mye mer progressivt. Når det gjelder viljen og evnen til å skattlegge og lovforby en hel masse ting, er det helt åpenbart at det er en stor avstand mellom Fremskrittspartiet og Regjeringen.

Så finner jeg grunn til å ta opp Senterpartiets holdning. Det er ingen tvil om at det opprøret vi har i utmarkskommunene, ikke kommer til å stilne etter dagens votering. Senterpartiet svikter fullstendig i en rekke utmarkspolitiske spørsmål. Svaret fra Senterpartiet, og for så vidt fra Solheim, er at Fremskrittspartiets landbrukspolitikk ville ha avfolket Distrikts-Norge. Men det er altså slik at med dagens regjering forsvinner hvert år 3 000 gårdsbruk. Fremskrittspartiet sitter ikke i regjering, men det forsvinner likevel 3 000 gårdsbruk hvert eneste år. Regjeringen har en konsesjonspolitikk som legger opp til at hundrevis av gårder legges øde hvert eneste år. Grunnen til at representanten Sande kommer med sure oppgullp mot Fremskrittspartiet, er jo at han vet at det ikke er bare bønder som bor i Utmarks-Norge, og at både bønder og andre i større og større grad forlater Senterpartiet – med god grunn, i og med at Senterpartiet har forlatt sine kjernestandpunkter i mange av disse viktige sakene.

Jeg noterer meg at opprøret i utmarkskommunene i Norge med god grunn vil fortsette. Fordi jeg har sett at statsråd Solheim har bedt om ordet en gang til, skal jeg avslutte med noen visdomsord, men jeg kan ikke garantere at jeg avslutter debatten med dem. Det er altså slik at man kan ikke leve av å sitte i skogen og se på at mosen gror – og man kan ikke leve av å sitte i fjæra og se på at sola går ned.

Statsråd Erik Solheim [12:36:07]: La meg først kvittere ut den positive invitten Gunnar Kvasheim kom med om samarbeid rundt skatteskiptet. Det er et typisk spørsmål som krever politisk lederskap, og hvor det er viktig å få et bredt samarbeid i Stortinget. Grunnen til det er veldig enkel. Samtlige avgiftslettelser en regjering kan tenkes å komme med på det området, kommer til å gå enstemmig igjennom og ha full jubalong fra alt og alle. Nær sagt alle forsøk på å øke skattene på de miljøskadelige virksomhetene møter kritikk, framfor alt fra Fremskrittspartiet, som løper land og strand rundt og leter etter den minste lille gruppe som kan tenkes å være misfornøyd med noe som kan gjøre klimaet bedre, for å se på hvordan de kan utnytte den gruppen til å få stemmer.

Det legger press på Høyre, som ellers kan være enig med Fremskrittspartiet om en del generelle spørsmål omkring avgiftspolitikken, og gjør det vanskeligere å få til den fornuftige politikken vi må ha – vi må ha mer av det som er hyggeligere, vennligere og positivt, og en tøffere holdning overfor det negative. Vi vil gjerne ha en bred diskusjon med opposisjonspartiene om det.

Så vil jeg gjerne være veldig tydelig på hvorfor det var umulig å ha Fremskrittspartiet med på klimaforliket. Det er veldig enkelt. Hvis et parti mente at vi ikke trengte pensjonssystemet i Norge, hvordan i all verden skulle vi

kunne ha et forlik med det partiet om pensjon? Man må ha et visst grunnlag i utgangspunktet. Bare de partier som synes at Norge skal ha et pensjonssystem, som synes at pensjon er viktig, og at eldre mennesker trenger pensjon, er naturlige partnere i et pensjonsforlik. Sånn er det også med et klimaforlik. Når man ikke engang er sikker på om det er et problem, så er man ingen naturlig partner i diskusjonen om hvordan man skal løse problemet. De seks andre partiene i Stortinget mener dette er en av de svære utfordringene menneskeheten står overfor, da kan vi også sammen sette oss ned og diskutere hvordan vi skal løse det. Når man ikke aner om det er et problem engang, så kan man selvsagt ikke være med i diskusjonen om løsninger på det.

Så helt til slutt om hvem som vet best. Lokalpolitikkerne har godt vett og god forstand. Det er bare i de ekstreme unntakstilfellene at man må beskytte kommende generasjoner mot de løsningene som lokalpolitikkerne foreslår når det gjelder strandsonen. Men også der vil jeg be Fremskrittspartiet om å gjøre en gjennomgang av sine standpunkter. Vi kan ikke ha det slik at ikke også Fremskrittspartiets politikk blir diskutert ordentlig i Stortinget. Fremskrittspartiet ble startet på misnøye med lokalpolitikere. Anders Langes foredrag handlet om hvordan man mislikte politikere og byråkrater. Fremskrittspartiet har en helsepolitikk som vil frata lokalpolitikkerne nesten all innflytelse på helsesystemet. Først når man kan skape misnøye med miljøpolitikken, er lokalpolitikkerne viktige for Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten Erling Sande har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad på inntil 1 minutt.

Erling Sande (Sp) [12:39:20]: Det blir ein kort merknad berre for å gjere det heilt klart at det ikkje er sånn som Tord Lien prøver å skape inntrykk av, at Framstegspartiet blir tiljubla i alle distrikta i dette landet. Faktisk var den politikken som den førre regjeringa førte med støtte frå Framstegspartiet når det gjaldt reduksjon i dei distriktpolitiske verkemidla, når det gjaldt fjerning av støtte til kommunale næringsfond, ting som bidreg til verdiskaping i distrikta, sterkt kritisert i distrikta.

Så skjønnte eg ikkje heilt om Tord Lien beklaga at talet på bruk gjekk ned, eller om han berre registrerte det. Eg beklagar at talet på gardsbruk blir redusert. Men når ein påstår at medisinen er å redusere inntektene i næringa, ja, då er ein rimeleg optimistisk i forhold til verkemiddel – om det er det ein trur skal berge norsk landbruk.

Presidenten: Representanten Tord Lien er saksordfører, så han får en taletid på inntil 3 minutter.

Tord Lien (FrP) [12:40:31]: Dette kan dra ut. Nå er vi jo langt inni både en helsepolitisk og en landbrukspolitisk debatt.

Jeg har lyst til å gripe fatt i det Solheim sa om ekstreme tilfeller. Statistisk sett har nok Solheim et poeng der. Det er ingen overveiende andel av arealsakene som er til

behandling i norske kommuner, som havner på Solheims bord. Årsaken til det er hovedsakelig at lokalpolitikkerne har gitt opp – delvis fordi man har et strengt regelverk, og man vet at man ikke får lov til å gjøre som man vil, så man gir opp, eller man gir opp når Fylkesmannen kommer med varsel om innsigelse. Så det kan nok hende at Solheim statistisk sett har et poeng. Jeg tror ikke at lokalpolitikkerne opplever at de har veldig stor handlefrihet i den typen arealspørsmål.

Når det gjelder helsepolitikken, legger vi til grunn én ting. Det er å behandle flest mulig pasienter, ikke å ha et mest mulig komplisert regelverk, som er helt umulig å forstå, slik regjeringen Stoltenberg legger til grunn for sin politikk.

Når det gjelder landbrukspolitikken, ville vi med Fremskrittspartiets landbrukspolitikkk fått større og mer effektive bruk, og vi hadde sørget for at de flere hundre brukene, om ikke tusenvis, som står tomme i dag, kunne blitt delt opp, slik at nabobonden hadde fått tilgang til jorden, og slik at husene kunne blitt brukt. Det hadde blitt lys i husene, som Regjeringen ellers er veldig opptatt av.

Jeg tror jeg avslutter debatten med det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

(Votering, se sidene 2126 og 2128)

Sak nr. 3

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg og Erna Solberg om styrket lærerkompetanse og rekruttering av nye lærere (Innst. S. nr. 134 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:6 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 65 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og statsråd Tora Aasland 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Odd Einar Dørum (V) [12:43:58] (ordfører for saken): Komiteens innstilling omhandler et tema som etter hvert begynner å bli kjent for komiteen og for Stortinget, nemlig styrket lærerkompetanse og rekruttering av

nye lærere. Komiteen står samlet om følgende utgangspunkt: at læreren er viktig for elevenes læringsutbytte, og at lærerne er den viktigste enkeltfaktor i norsk skole. Det er komiteens felles utgangspunkt. Det er også noe felles i virkelighetsbeskrivelsen, f.eks. at vi er i en situasjon hvor vi står rett ved en lærerkrise, og at vi i hvert fall vil få den forsterket. NRK Rogaland melder i dag at man i Stavanger mangler 200 lærere, og Nationen melder i dag at i Hå på Jæren velger man å betale lærerne ekstra godt for å være sikker på å få tak i noen. Det er dagens øyeblikksbilde når det gjelder et av de bakenforliggende temaene – lærerrekruttering. I beskrivelsen av forholdene står komiteen samlet, men så blir det slik som det ofte er i politikk, at man skilles når virkemidlene skal presenteres – dvs. det er noe felles her også: Vi er alle sammen fullt ut enige om at dette har vi drøftet flere ganger, og når vi viser til fortiden, vil det framgå av dokumentene at det også har vært uenighet. Så når jeg nå går videre, vil jeg ha som utgangspunkt at flertallet, som er regjeringspartiene, begrunner sitt standpunkt, fordi flertallet foreslår det som innstillingen muner ut i, nemlig at forslaget vedlegges protokollen, mens mindretallet har en serie av forslag som vil bli tatt opp av representanten Ine Marie Eriksen Søreide senere.

Når det så gjelder de forslagene som mindretallet har tatt opp, er det for meg som saksordfører nesten ubegripelig at vi ikke skulle stå samlet om minst tre av dem. Det første handler rett og slett om å føre videre den etterutdanningssatsingen som ligger i Kunnskapsløftet, og som jeg som norsk borger oppfatter at Regjeringen vil. Det andre forslaget handler om hvordan vi faktisk registrerer at denne etterutdanningen når fram til dem det gjelder, altså lærerne, fordi vi har fått mange uromeldinger om det. Et av de senere forslagene handler om seniortiltak, for helt konkret å sørge for at f.eks. realfagslærere kan bli værende i skolen i henhold til den beskrivelsen som er gitt. Alle disse punktene avvises ved voteringene som kommer.

Når det gjelder Venstre, er det slik at vi på viktige punkter går lenger enn det vi her står sammen med andre om. Men det har vi hatt anledning til å behandle tidligere, og det har vi anledning til å behandle senere, bl.a. når komiteen og Stortinget får en sjanse til på nytt å vurdere et lærerløft for norske lærere når man senere skal drøfte lærerutdanningen allment.

Det er nesten rart at regjeringspartiene helt systematisk avviser forslag som på noe som helst praktisk vis kan tenkes å bidra til rekruttering av lærere til skolen. Jeg må innrømme at jeg ikke begriper det. Jeg begriper det ikke, fordi det nå er – tror jeg – ti år siden representanten Sigvald Oppebøen Hansen tok et lignende initiativ overfor daværende statsråd Jon Lilletun. Han ble mottatt, som det heter på hans språk, med stor fagnad og begeistring; han ble tatt vel imot. Og ikke bare det: Han utløste en handling. Første gang Venstre fremmet et forslag om å rekruttere flere lærere, foreslo representanten Oppebøen Hansen at dette burde den daværende statsråd – det var statsråd Djupedal – lytte veldig godt til, i betydningen «gjøre noe med».

Etter disse kloke ord fra representanten Oppebøen Hansen har vi likevel kommet i den stillingskrigen som i grunnen denne komiteinnstillingen viser, at flertallet har

et standpunkt hvor de stadig enten viser til ting som Regjeringen har gjort, eller til kommende stortingsmeldinger, mens opposisjonen i ulik grad har praktiske forslag som vil prøve å bøte på det som er situasjonen, både når det gjelder rekruttering, og når det gjelder kompetanse.

Denne undring får da være meldt, og så får det være slik at vi senere i debatten, både fra flertallet og fra andre partier, får begrunnet standpunktene.

Det er allikevel slik at hvis vi ser på merknadene, er vi alle sammen glad for at det kan skje en kontakt mellom skole og næringsliv. Vi vet at det er gode forslag på dette området, og vi er alle sammen opptatt av å få flere realfagslærere. Men som sagt: Når vi kommer til det punkt at vi skal etablere arbeidstids- og bonusordninger for å gi et håndslag til realfagslærere – fra fylte 55 år – for at de skal være lenger i skolen, og faktisk følger opp den konkrete kunnskapen som alle er enige om, og beskriver i denne meldingen, skilles våre veier.

Disse skillelinjene blir nesten ufattelige. De blir også utfattelige fordi flere mener at vi skal inngå et skolepolitisk forlik. Man kan da ikke inngå et skolepolitisk forlik mellom noen som stadig enten viser til ting som har vært gjort før, eller til noe som skal komme til å skje, mens alle de andre peker på konkrete forslag nå. Det er gamle skillelinjer – de er etter hvert kjære, men de er desto viktigere. Debatten vil belyse dem. Norsk skoledebatt fortjener at disse skillelinjene får lov til å bli der inntil det presser seg fram nødvendige løsninger både når det gjelder rekruttering og lærerkompetanse.

Jeg viser til komiteens innstilling når det gjelder flertallets holdning, nemlig at forslaget vedlegges protokollen.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [12:49:15]: Er det et tema som har fått mye oppmerksomhet det siste året, og vel så det, så er det lærerkompetanse, slik som representanten Dørum sa. Og alle er vi enige, hver gang, om at det er viktig at vi har lærere som har riktig kompetanse – det være seg i forhold til fag, trinn en skal undervise ved, og kompetanse på klasseromsledelse, f.eks. Vi har gjennom innføringen av Kunnskapsløftet brukt svært mye penger til nettopp dette formålet, og vi har to stortingsmeldinger i vente som vil fokusere på kvalitet i utdanningen samt endringer i selve lærerutdanningen.

Om vi skal få til det vi ønsker i skolen, er det selvfølgelig viktig at vi i Stortinget engasjerer oss og lager rammevilkår for at vi skal få gode lærere som bidrar til at vi når våre utdanningspolitiske målsettinger. Men jeg tror at det aller viktigste er det som foregår lokalt og regionalt. Det er kommunene og fylkeskommunene som er skoleeiere, og som har ansvaret for at vi har tilstrekkelig kompetanse ved den enkelte skole, slik at elevene får den undervisningen de skal ha. Derfor er det viktig at vi har god kommunikasjon både med lærerne selv, foreldrene og skoleeierne. Jeg er i tvil om hvorvidt det representantforslaget vi har foran oss i dag, legger opp til det. Jeg skal forsøke å begrunne det.

Min erfaring er at det foregår svært mye godt utviklingsarbeid i skolen. Skoleeierne er etter hvert svært oppmerksomme på at de skal ha lokale strategier for utvikling

av skolene sine. Jeg kjenner selvfølgelig best den kommunen jeg bor i, og det fylket jeg tilhører, men jeg har da et bestemt inntrykk av at det foregår mye godt utviklingsarbeid i skolen over det ganske land nettopp for å fremme kvaliteten i undervisningen og læringsutbyttet for elevene. Som skoleeier har en et selvstendig ansvar for å kartlegge den kompetansen en har, og hva en skal foreta seg av tiltak for å skaffe til veie det en mangler. De etter- og videreutdanningsoppleggene jeg har sett lokalt, er nettopp en oppfølging av lokale kartlegginger. I tillegg er tiltakene svært lojale mot de prioriteringer som har fulgt med innføringen av Kunnskapsløftet.

Representantforslaget fokuserer også på samarbeidet mellom næringsliv og skole. Her synes jeg at skoleeierne har fulgt godt opp. Ungt Entreprenørskap og elevbedrifter er populære og gode tiltak i skolene. Disse tiltakene støttes også av næringslivet. Men jeg er enig i at en skal stimulere til mer samarbeid med lokale bedrifter, og ikke minst motivere ansatte i næringslivet med f.eks. realfagkompetanse til å kvalifisere seg for å undervise i skolen. Men samarbeid skjer hele tiden, og jeg opplever næringslivet som svært interessert i utviklingen av den norske skolen. Det fikk vi godt demonstrert under årets NHO-samling her i Oslo.

Derfor er det viktig at vi i Stortinget har god kommunikasjon med aktørene ute i Skole-Norge, og det er det ikke sikkert vi får til når vi til stadighet ber Regjeringen om å følge opp og sørge for at skoleeierne gjør jobben sin. Jeg tror mer på dialog med alle aktørene enn på pålegg og kontroll for å sikre at det vi gjør av sentrale vedtak, er i tråd med det en opplever som relevant både i kommuner og fylkeskommuner.

Kommunene og fylkeskommunene er lærernes arbeidsgivere og skal følge opp både lønns- og arbeidsvilkår. Det gjør de, og de gjør det godt. Nord-Trøndelag fylkeskommune, f.eks., har i en årrekke hatt egne seniortiltak for lærere og andre ansatte over 60 år. Alle som har passert 60 år, og som ønsker det, kan gå ned i 80 pst. stilling med full lønn. Dette blir gjort for at fylkeskommunen bl.a. skal sikre seg at godt kvalifiserte lærere ikke slutter, men fortsetter i skolen til oppnådd pensjonsalder. Vi som sitter i Stortinget, må da ha tillit til at de som har myndighet, tar det ansvaret de har. Derfor er jeg noe overrasket over det representantforslaget vi behandler i dag, ikke minst på bakgrunn av at Høyre i forrige periode, slik som jeg oppfattet det, var opptatt av mest mulig desentralisering av skoleutviklingen. Enten har jeg misforstått, eller så er det en stor endring i partiets skolepolitikk nå som partiet er i opposisjon.

Når det er sagt, er jeg selvfølgelig positiv til og opptatt av at vi skal bidra til både kompetanseutvikling av lærere og forsknings- og utviklingsarbeid i skolen. Det har vært helt nødvendig med de ekstra kompetansemidlene som har fulgt med innføringen av Kunnskapsløftet, og jeg er opptatt av at vi fortsatt skal bidra også når dette året er omme. Hvordan det bidraget skal være innrettet, må diskuteres i forbindelse med stortingsmeldingen som kommer om kvalitet i skolen.

Et ansvar vi har sentralt, er å følge opp at våre univer-

siteter og høyskoler har relevante og gode etter- og videreutdanningstilbud for lærere. Det er også vesentlig at det er lett tilgjengelige tilbud over hele landet. Om det blir for vanskelig å delta ved etter- og videreutdanning, vil det føre til at mange kvier seg. Det gjelder ikke bare innenfor de tradisjonelle skolefagene, men også innenfor f.eks. ledelsesfag, som var et annet tema vi diskuterte for ikke så lenge siden. Om lærere og de som allerede er skoleledere, skal tilegne seg formell kompetanse innenfor ledelse, må tilbudet være der lett tilgjengelig.

Når det gjelder rekruttering av lærere, er det også mye vi kan bidra med – først og fremst ved å ha ei god lærerutdanning mange søker seg til og, ikke minst, fullfører. I tillegg må vi bidra til at rammevilkårene er gode for dem som allerede jobber i skolen. I bladet Utdanning som kommer i morgen, er en av overskriftene «Rydd tida så vi får gjort jobben». Videre heter det: «Altfor mye av det som skjer i skolen er misbruk av lærernes tid og fremmer ikke elevenes læring.» Lærerne ved Mølladammen ungdomsskole i Bærum vil kaste ut unødig planarbeid, dokumentasjon, rapportskrivning, møter og referater. Det er kanskje noe i dette at lærerne bruker svært mye av tiden sin på aktiviteter som de ikke oppfatter fremmer læring. Vi kan muligens bidra til å gjøre skoledagen enklere, og det skal vi være opptatt av når vi diskuterer kvaliteten i utdanningen. Tiden er der kanskje både for kritisk gjennomgang av alt vi sentralt pålegger lærerne av oppgaver, og for å se på om andre yrkesgrupper kan bidra inn i skoledagen, slik at lærerne først og fremst kan konsentrere seg om undervisning. Det kan være at andre er bedre kvalifiserte enn lærerne til å ta seg av ulike problemstillinger i skolehverdagen.

Jeg tror også samarbeidet mellom hjem og skole ennå kan utvikles mye. Det vil gjøre det enklere både å være foreldre og lærere om dette ytterligere stimuleres og utvikles. Gjensidig forståelse og avklarte forventninger mellom hjem og skole vil kunne bidra til at skoledagen oppleves bedre for både elever og lærere. Vi må gjøre vårt for å heve lærernes kompetanse på området og foreldrenes interesse for hjem/skole-samarbeid. Det kan også være et fokusområde f.eks. for fylkesmennene, som fører tilsyn med skolene.

I det hele tatt er det viktig at vi bidrar med det vi kan for at lærerne skal oppleve det som meningsfullt å være lærer helt fram til pensjonsalder, og ikke minst gjøre læreryrket attraktivt for unge mennesker. Det er vi avhengige av om kunnskapsnasjonen Norge skal utvikle seg videre.

Jeg har stor tro på de lokale kreftene i denne sammenheng. Jeg har tro på kommunenes og fylkeskommunenes rolle som skoleeiere, og at de bidrar til at vi når de utdanningspolitiske målene uten hele tiden å ha pålegg fra sentrale myndigheter.

Anders Anundsen (FrP) [12:58:33]: Forslagene omhandler, som saksordføreren sa, et ganske velkjent tema i denne salen. Utfordringen med forslagene er at de ikke blir mindre aktuelle etter som tiden går – snarere tvert imot.

Det er interessant å merke seg at Regjeringen aktivt benytter seg av media for tiden for å skape inntrykk av at den vil gjøre noe for den norske skolen. Stadig leser vi om

en statsminister, med ulike følgesvenner, som relanserer gammel politikk eller adopterer forslag fra opposisjonen som regjeringspartiene tidligere har stemt imot.

Jeg frykter at vi nå står overfor en regjering som er mer opptatt av å markere vilje til å handle fremfor å være i besittelse av evnen til å handle. Det er det siste som enhver regjering skal måles på, den faktiske evnen til å løse utfordringer.

Vi så det på tirsdag, hvor regjeringspartiene i salen stemte ned viktige forslag for å bekjempe bråk og uro i skolen, mens statsministeren samme dag sa at han vil løse de samme utfordringene – men han må bruke mer tid. Utfordringene er i skolen i dag!

Forslaget vi behandler i dag, får i grunnen samme type behandling av regjeringspartiene som bråk- og uroforslaget fra Fremskrittspartiet på tirsdag. De er enig i at dette er en utfordring, men de evner ikke å bidra til å løse utfordringen.

Når halvparten av lærerne i videregående skole er over 50 år, hjelper det lite med en vente og se-holdning. Da bør man erkjenne at tiden for handling er kommet.

Man kan naturligvis spørre hvorfor det er så viktig å sikre rekruttering av lærere akkurat nå. Årsaken er åpenbar. Dersom vi ikke har tilstrekkelig antall lærere med høy faglig kompetanse, vil det gå ut over kompetansen til alle fremtidige yrkesutøvere. Likevel tillater Fremskrittspartiet seg å minne om at de lærerressursene vi har i skolen allerede, utnyttes for dårlig. Arbeidstidsavtalen for lærere fungerer som en hemsko for skoleutvikling og bedre utnyttelse av kompetanseressursene i skolen. En viktig forutsetning for å løse kompetanseutfordringene på kort sikt vil derfor være å legge press på partene i arbeidslivet for å finne frem til en arbeidstidsordning som gjør oss i stand til å få mer undervisning ut av hvert lærerårsverk, kombinert med andre tiltak, som f.eks. lønnsløft, bedre status gjennom ulike tiltak og rett og plikt til etterutdanning, slik at balansen fortsatt sikres. Det kan faktisk være at vi i løpet av kort tid står overfor en situasjon hvor dette er eneste mulighet til å lykkes med vår fremtidige opplæring. Det er sterkt press i arbeidsmarkedet, og dette presset er en av årsakene til at man fremmer de forslagene som er inntatt i innstillingen.

Imidlertid er det dessverre slik i et presset arbeidsmarked at rekrutteringstiltak på ett område kan bidra til å svekke rekrutteringen på andre områder som også er viktige. Derfor har Fremskrittspartiet i innstillingen gitt uttrykk for at vi er litt skeptiske til at alle personellutfordringer skal løses gjennom ulike og særskilte rekrutteringstiltak for bestemt grupper.

Senest i dag ser vi i pressen at det er mer enn 300 ubesatte politistillinger her i landet. Politiets Fellesforbund mener at det skyldes at utdannede politifolk får bedre vilkår i private selskaper enn hos politiet. Det betyr at det er vanskelig å rekruttere politifolk til politistillinger. Det kan nok også henge sammen med de svært stramme politibudsjettene, men det er likevel nok et konkret eksempel på rekrutteringsutfordringer i offentlige stillinger.

Vi kan også lese i dag, som saksordføreren var inne på, at lærere som tilsettes i Hå kommune i Rogaland, får

80 000 kr i ekstralønn, hvilket fører til at KS nå frykter et skikkelig lønnsrally i kommuneoppgjøret.

Dette er dagens bilde, dagens medieklipp. Det skulle tyde på at problemstillingen som disse forslagene berører, er svært aktuell, og at det er nødvendig å foreta seg noe nå – i dag! Likevel skyver Regjeringen også disse utfordringene foran seg. De har utsatt å løse disse utfordringene i to og et halvt år. Nå har de bare ett og et halvt år igjen av sin regjeringperiode, og de skyver fortsatt på det.

Forslagene som Fremskrittspartiet er med på i denne innstillingen, og som Høyres representant vil ta opp i sitt innlegg, er viktige bidrag for å øke rekrutteringen til læreryrket og for å beholde eksisterende kompetanse i skolen lenger. Opposisjonen viser handlekraft i stort sett samlet flokk. Flertallsregjeringen sitter på gjerdet og venter enda litt til.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:03:35]: Først må jeg nesten avlegge representanten Gerd Janne Kristoffersen en liten visitt, for Høyre har alltid vært og er fortsatt opptatt av desentralisert skoleutvikling. Vi er opptatt av å sette noen nasjonale rammer som skolene og skoleeierne har frihet innenfor. Det står i skarp motsetning til den politikken Arbeiderpartiet førte da de satt i regjering sist, da man ikke var opptatt av å sette noen nasjonale rammer og mål, men veldig opptatt av å styre nøyaktig metoder og hvilken utvikling som skulle skje.

De forslagene som fremmes i dag, er en oppfølging av det som Høyre har gjort i regjering. Det handler altså ikke om å styre utviklingen i noen bestemt retning, men det handler om å legge til rette for god skoleutvikling og godt skoleeierskap. Bakgrunnen for at Høyre fremmer disse forslagene, er behovet for å styrke lærerkompetansen i skolen og bedre rekrutteringen av nye lærere.

Kvalitet i skolen avhenger, som vi vet, av gode lærere. Det er etter hvert blitt bred enighet om at læreren er den viktigste enkeltfaktoren i skolen. Kompetente, motiverte, engasjerte og faglig trygge lærere med høye ambisjoner på vegne av alle elevene er nøkkelen til godt læringsutbytte. Heldigvis har vi veldig mange slike lærere i skolen, men vi trenger flere. Vi utvider skoledagen og kommer til å ha behov for flere lærere, og vi har også andre utfordringer som jeg skal komme inn på, som gjør at vi har et stort behov. Samtidig som behovet øker, opplever vi altså en markert nedgang i antallet søkere til allmennlærerutdanningen. En stadig større andel av lærerne blir over 50 år. I den videregående skolen er så mange som halyparten av lærerne over 50 år. Derfor er det viktig at vi forsterker de tiltakene vi kan bruke for å få til utdanning av flere lærere. Høyre mener at Regjeringa ikke tar denne utfordringen på tilstrekkelig alvor – både fordi våre forslag i dag kommer til å bli stemt ned av regjeringspartiene, og fordi regjeringspartiene ved flere anledninger har hatt muligheten til å stemme for forslag om å lage rekrutteringsplaner for lærere, men de har stemt imot.

Vi har i tillegg en utfordring i å holde lærerne i skolen lengst mulig. Mange nyutdannede lærere slutter i jobben i løpet av de første fem årene etter at de er blitt utdannet

som lærere, og veldig mange slutter tidligere enn de må i forhold til pensjonsalder.

I evalueringen som NIFU STEP gjorde av allmennlærerutdanninga, som framkommer i rapport nr. 23 for 2006, har man analysert gjennomføring og frafall blant allmennlærerstudenter. NIFU STEP konkluderer med at studieprogresjonen i allmennlærerutdanningen er svak, og at omvalg og frafall er omfattende. Rapporten viser også at det er stor forskjell i fullføringsandelen mellom lærerutdanningsstedene, men at resultatene generelt viser at det har vært en viss forbedring i studiegjennomstrømmingen etter Kvalitetsreformen.

NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen viser at det er grunnlag for å skjerpe opptakskravene. Det er i den sammenheng gledelig å konstatere at det nå synes å være tverrpolitisk enighet på Stortinget om at det var riktig å innføre opptakskrav til allmennlærerutdanningen. Vi husker som kjent at særlig SV var sterke motstandere av det da den forrige regjeringa innførte det.

NOKUTs evaluering viser også at det kan være fornuftig å spesialisere allmennlærerutdanningen mot aldersstrinn. Vi vet at det er veldig stor forskjell på å undervise på andre trinn og på tiende trinn. Det kreves ulik kompetanse for å lykkes. Høyre mener derfor at utdanningen i større grad bør spesialiseres i forhold til det nivået man skal undervise på.

Høyre foreslår på denne bakgrunn å heve opptakskravene i norsk og matematikk til allmennlærerutdanningen, samtidig som den spesialiseres inn mot alderstrinn.

Gjennomsnittlig frafall på allmennlærerutdanningen er på 27 pst. Dette gjennomsnittet skjuler enorme forskjeller – på alt mellom 11 pst. og 51 pst. Som et incitament til å bedre gjennomstrømmingen foreslår Høyre at det igangsettes en ordning som strekker seg over ti år, der lærerstudenter ved både universiteter og høyskoler får en ettergivelse av sine studielån på 20 000 kr når de fullfører utdanningen. Det er et aktivt virkemiddel som kan brukes til å rekruttere flere lærerstudenter, på samme måte som man tidligere aktivt har brukt Lånekassa for å rekruttere til bestemte utdanninger, eller f.eks. til å belønne lang utdanning.

I forbindelse med utviklingen av Kunnskapsløftet utarbeidet den forrige regjeringa en strategi for kompetanseheving i grunnopplæringen som strekker seg fra 2005 til 2008. Denne strategien beskriver skoleeiers viktige oppgave knyttet til kompetanseutvikling og det ansvaret man har lokalt for å vurdere hvilke behov man har, og hvilke tiltak som skal prioriteres. Betydelige midler er lagt inn i denne strategien. Stortinget har bevilget 375 mill. kr årlig. Men de evalueringene som til nå foreligger, viser at lærerne i for liten grad har fått den etter- og videreutdanningen de i henhold til strategien skal ha. Det syns å være for liten samhandling mellom skoleeierne og lærerne om hvilke behov som skal dekkes, og spesielt er det den fagspesifikke etterutdanningen som ser ut til å bli nedprioritert.

De evalueringene som foreligger, viser at det er behov for kanskje å endre noe av innretningen i bruken av kompetansemidlene. Samtidig er det veldig viktig at denne satsingen fortsetter etter det opprinnelige utløp i 2008. Vi

foreslår derfor å forlenge strategien Kompetanse for utvikling til 2011, med minst samme ressursinnsats som fram til nå. Det er også behov for mer systematisk etter- og videreutdanning, ikke bare den reformrelaterte videreutdanningen som vi, typisk sett, i Norge ofte benytter oss av.

For å ivareta at elevene får en opplæring som er relevant for arbeidslivets behov, er det viktig at det utvikles et tett samarbeid mellom skolen og det lokale nærings- og arbeidslivet. NHOs prosjekt Næringsliv i skolen har som hovedmål å gi elever og studenter større innsikt i arbeids- og næringslivsspørsmål, og gjennom det legge et best mulig grunnlag for framtidig verdiskaping. Også læreplanene understreker at et godt samspill mellom skole og næringsliv kan gjøre opplæringen i faget mer konkret og virkelighetsnær, og at det kan øke elevenes lyst til å lære. Dette er et samarbeid som også vil ha betydning for den store utfordringen vi har med frafall og bortvalg i videregående opplæring. Vi mener derfor at det bør vurderes å innføre stillinger i skolen etter modell av professor 2, som betyr at man har fagpersoner som tar med seg kompetansen sin inn i skolen. På den måten kan utdanningen gjøres mer praktisk og konkret for elevene, og lærerne kan også få tilegnet seg flere læringsstrategier for undervisningen. I tillegg er det sjølsagt en bonus at båndene mellom arbeidsliv og skole styrkes.

En stor utfordring i det norske samfunnet og samtidig en veldig politisk aktuell diskusjon er som kjent hvordan man kan få folk til å stå lenger i arbeid. Det gjelder ikke minst innenfor skolen. Aldersfordelingen blant lærerne er som nevnt skjev, og spesielt vil det om kort tid bli stor mangel på realfaglærere. Samtidig vet vi at situasjonen er ganske parallell for språklærere. Mange slutter, førtidspensjoneres seg eller blir uføre etter et langt yrkesliv i skolen. Men disse lærerne besitter en utrolig viktig kompetanse. Elevene og skolen vil utvilsomt dra nytte av at man beholder dem i skolen lengst mulig.

På denne bakgrunn mener vi det er viktig å stimulere til at flere lærere står lenger i arbeid. Vi foreslår seniortiltak for realfaglærere fra og med fylte 55 år, enten i form av en økonomisk bonusordning som en gulrot for å få dem til å stå lenger i arbeid, eller ved å gjøre om undervisningsplikten slik at lærerne er ansatt full tid, men underviser mindre. Mange lærere er slitne etter et langt liv som undervisere. Det har jeg stor forståelse for, men kompetansen de besitter, må vi prøve å beholde i skolen så lenge som mulig. På en måte kan man si at det er en gyllen anledning til å få de samme lærerne som kanskje vil undervise mindre, til å være med på å utvikle pedagogiske metoder, til å veilede yngre realfaglærere og til å utvikle fagene. Dette er konkrete tiltak som må til for å beholde kompetansen lenger.

I Høyres alternative statsbudsjett for 2008 foreslo vi å legge inn 30 mill. kr til disse seniortiltakene som en håndrekning til kommuner og fylkeskommuner for å kunne gjennomføre en slik type tiltak. Men som så ofte før kommer regjeringspartiene i dag til å velge å gå imot forslag som de egentlig mener er både positive og gode. Høyre og de andre opposisjonspartiene har den siste tida gitt Regje-

ringa mange muligheter til å virkeliggjøre de siste månedenes fagre ord om satsing på skolen. Svaret er egentlig alltid det samme: Regjeringa vil komme tilbake til dem i en eller annen stortingsmelding som kommer i løpet av enten våren eller høsten. Men skolen trenger ikke flere stortingsmeldinger, utredninger eller dokumenter, skolen trenger handling. Vi ønsker med de forslagene vi fremmer, å forsterke Kunnskapsløftet ytterligere. Vi mener det er riktig vei å gå. Hvis det virkelig er en interesse hos Regjeringa for å gjøre det samme, er det for meg en gåte hvorfor de ikke kan stemme for de forslagene vi fremmer i dag. Det burde være helt uproblematisk.

Høyre har et sterkt ønske om en skole som skal gi alle elever de samme mulighetene, som skal fokusere på kunnskap, kvalitet og krav, og som skal bidra til å utjevne forskjeller mellom elevene som følge av sosial bakgrunn. Da kan vi ikke vente på en regjering som syns det er viktigere ikke å støtte forslag andre partier har fremmet, enn faktisk å få til en god utvikling i skolen. Høyre er utålmodig på elevenes vegne. Vi forventer at Regjeringa går over fra ord til handling.

Jeg tar hermed opp de forslagene som Høyre fremmer alene eller er medforlagsstiller til.

Presidenten: Representanten Ine Marie Eriksen Søreide har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Lena Jensen (SV) [13:14:06]: Lærerne har en av de aller viktigste jobbene i Norge og er de viktigste personene i skolen. De lærer barna våre å takle hverdagen og livet sitt. Tusenvis av lærere i skolen gjør en kjempeinnsats for å gi kunnskap til barna våre slik at de blir i stand til å møte morgendagens utfordringer. De fortjener ros.

Vi som politikere har et stort ansvar for bl.a. å sette lærerne i stand til hver dag å møte de mange barna og gi dem det de trenger av kunnskap, hjelp og oppfølging. Samfunnet vårt er avhengig av den gode læreren. Derfor er det vår oppgave å legge forholdene til rette slik at lærere skal få lov til å være lærere.

Vi husker alle den gode læreren som klarte å få oss til å yte litt ekstra, som gjorde oss nysgjerrige, som tilførte oss mer kunnskap, de som åpnet nye porter og tok oss med på en reise som var lærerik og fikk oss til å se sammenhenger og dermed skjønne litt mer. Vi husker dem som oppmuntret oss, som snakket med oss når vi gråt, som forstod oss, og som roste oss når vi hadde prestert vårt ytterste. Vi kan og bør takke lærerne for at de har skapt selvstendige barn med selvtillit og viten om demokrati og demokratiforståelse. Det er disse verdiene som vi bygger et trygt og rettferdig samfunn på. Dette sier internasjonale undersøkelser at vi er best i verden på – og det skal vi være stolte av.

PISA og PIRLS og de nasjonale prøvene i desember 2007 viser at vi må jobbe mer systematisk når det gjelder både lesing, skriving og tallforståelse i skolen, for mange barn går ut av skolen uten å kunne lese og skrive skikkelig. Dette er alvorlig.

Det er nødvendig å kunne lese og skrive i dagens samfunn. Det er viktig å komme tidlig inn med innsats, som

stortingsmeldingen fra denne regjeringen om tidlig innsats – ... og ingen sto igjen – legger vekt på. Det å gi barn hjelp på et tidligst mulig stadium er viktig. Om man føler mestring, kan man vende seg mot kunnskapen og ikke fra kunnskapen.

SV er veldig glad for at Regjeringen har utvidet timetallet i grunnskolen. Fra høsten av vil det fra første til fjerde klassetrinn bli fem timer mer i uken, som skal brukes til forsterket skrive- og leseopplæring, tallforståelse og språk.

Barn søker kunnskap og ønsker å lære mer. Jeg er glad for at Regjeringen kommer med en stortingsmelding om kvalitet i skolen denne våren, der en vil systematisere bedre lese- og skriveopplæring på de tidligere klassetrinnene, men også gjennom hele skoleløpet. Vi vet at det er viktig med en god systematisk lese- og skriveopplæring.

Vi har en viktig jobb foran oss for å beholde de dyktige lærerne og rekruttere nye. Dette gjør vi gjennom å satse på lærerne og la dem få utvikle sin kompetanse. Å satse på etter- og videreutdanning for lærere er viktig. Vi bruker mye penger på dette.

Jeg har vært ute i mange skoler i Norge, og tilbakemeldingen fra lærerne er at det som i dag tilbys av etterutdanning, ofte er for lite systematisk eller for lite relevant, eller kursene er for korte. Pengene som brukes på etter- og videreutdanning, er viktige og relevante, og SV mener at de kan bli brukt på en mer systematisk måte. Derfor er jeg glad for at Regjeringen jobber med dette, og vil komme tilbake til dette i den stortingsmeldingen om kvalitet i opplæringen som kommer denne våren. Når det er varslet at det om noen måneder kommer en stortingsmelding der en vil gå inn på akkurat den problematikken som opposisjonen tar opp, vil jeg si at det er nesten useriøst av opposisjonen å fremme forslag om dette. Jeg etterlyser en mer konstruktiv debatt om dette, både innhold, organisering osv.

For å kjenne seg selv må en kjenne sin historie. Jeg synes det er en viktig manøver som alle vi politikere bør gjøre, spesielt i viktige saker. Det er mye å lære av det, og det er viktig å se om en har endret kursen, eller om man fortsetter den samme kursen.

Jeg vil gå tilbake til lærerutdanningen. Sist vi vedtok ny lærerutdanning var i 2002, for bare seks år siden. Det er Høyres lærerutdanning vi nå vurderer, og som det er bred enighet om at vi skal endre. Når Høyre i sine merknader og i innlegg i debatten i dag går i strupen på SV, er dette ganske ironisk, for det er ikke vi som har hatt ansvar for gjennomføringen av den tidligere politikken. Vi kommer inn som ryddegutter og påser at man får en ny og bedre lærerutdanning.

Det er viktig at vi har en forutsigbar prosess. Det som opposisjonen i dag fremmer i Stortinget, er lite forutsigbart og lite framtidsrettet for våre lærere. Det blir nesten useriøst. Vi kan ikke spille pingpong med lærerne våre. Vi er nødt til å få en lærerutdanning som kan stå seg mer enn bare seks år neste gang. Vi er nødt til å få en bred og helhetlig debatt om lærerutdanningen og ikke bare komme med enkeltforslag. Det handler om rekruttering til yrket. Det handler om å ta lærerne seriøst.

Jeg vil trekke fram SVs forslag i forbindelse med den

stortingsmeldingen som ble lagt fram i 2002. Disse ble ikke vedtatt. De ble nedstemt av dagens opposisjon. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet fremmet forslag om å sørge for at barnehageeiere og skoleeiere får et tilbud om samarbeid med lærerinstitusjonene om veiledning av nyutdannede lærere. Vi fremmet dette forslaget fordi vi mente at alle lærere bør få veiledning når man går ut i jobb. Vi vet at NOKUT også legger vekt på praksissjokket, som det kalles. Det er viktig å få et tettere samarbeid mellom læringsinstitusjonene og skolen.

SV fremmet forslag om en forpliktende opptrappingsplan for å styrke etterutdanningen av lærere. Dette har denne regjeringen fulgt opp, og dette vil man komme tilbake til i stortingsmeldingen denne våren.

SV ønsket å styrke pedagogikken og didaktikken i opplæringen og viste til kritikken som kom fram i Norgesnetttrådets evaluering. Flere av hovedproblemene som ble trukket fram i 2002, er også kommet fram i den nye evalueringen som er gjort av NOKUT. Særlig gjelder dette pålegget om å legge didaktikk inn i fagplaner i alle fag, yrkesrettede temaområder på tvers av fagene, bedre forhold mellom teori og praksisopplæring og tydeliggjøring av kompetanseområder i utdanningsprogrammet.

Her skulle Høyre ha lyttet til SV. Vi fulgte rådene fra forskere og leverte inn forslag da vi kunne det, altså da lærerutdanningen var oppe i forrige periode. Høyre sluttet seg ikke til. Det er med en viss ironi jeg ser at Høyre nå i dag plutselig har det utrolig travelt med å vedta enkelte elementer i en lærerutdanning som er i en grundig prosess.

Lærerutdanningen er en viktig sak, og det er viktig at opposisjonen begynner å tenke politikk og blir med på en drøfting av innholdet og en bred diskusjon om hva som er viktig i lærerutdanningen, som struktur og innhold. Vi må sikre oss en lærerutdanning som kan stå seg gjennom år. Lærere trenger og forlanger stabilitet og forutsigbarhet, ikke demonstrasjonsforslag som ikke fører til en bedre skole.

Allmennlærerutdanningen har vært evaluert av NOKUT. Jeg vil bruke litt tid på det, for dette er en veldig viktig evaluering. Allmennlærerutdanningen får kritikk for kvalitet så vel som for relevans, og dette kan vi ikke leve lenge med. Panelet har funnet både organisasjonsproblemer og ledelsesproblemer knyttet til allmennlærerutdanningen. Det hevdes at faglig og pedagogisk fellesskap ofte mangler i utdanningen, og at det mange steder savnes en felles forståelse mellom ledelsesnivåene når det gjelder mål og strategier for utdanningen og hvem som har ansvar for beslutningsprosesser. Dette er ledelsen ved de enkelte institusjoner i gang med å endre på. Dette er et arbeid som er igangsatt av statsråden.

NOKUT understreker betydningen av at lærerutdanningen som profesjonsutdanning må ta utgangspunkt i profesjonen, og dette er viktig. Samtidig har man pekt på at frafallet er for stort, og at man er nødt til å få en utdanning som er mer forskningsfokuseret.

NOKUTs evaluering er bred og går inn på mange ulike områder. Det er nødvendig å ha en bred drøfting av endringer av lærerutdanningen, både på struktur og på innhold.

Det er en veldig bred og komplisert debatt, som må ses i helhet og sammenheng.

SV vil ikke gå inn for noen av de forslagene som i dag fremmes av Høyre og opposisjonen, for dette er kun demonstrasjonsforslag. Når vi får en stortingsmelding om lærerutdanningen og kan se en helhetlig sammenheng i dette om kort tid, er det vel ikke nødvendig å fremme noen enkeltforslag.

Vi må få en lærerutdanning som står seg gjennom tid, og som ikke er et venstrehåndsarbeid som må endres etter seks år.

Opposisjonens håndtering av dette minner meg om Gro Harlem Brundtlands EU-strategi. Fra EU vedtok noe til Norge hadde vedtatt det samme, skulle det gå så kort tid at selv EU ble i tvil om hvem som fant på det. Slik er det med opposisjonen i dag: Fra Regjeringen varsler at den skal gjennomgå allmennlærerutdanningen, til Høyre ber Regjeringen vedta innholdet, er det kort tid.

Denne regjeringen har styrket både kommuneøkonomien og satsset på etter- og videreutdanning, og vi har kommet godt i gang i forhold til entreprenørskap i skolen.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:24:20]: Siden jeg bare har 5 minutter, skal jeg ikke bruke hele mitt innlegg på å kommentere representanten Lena Jensens innlegg. Men la meg si det på den måten at SV skal være meget glad for at de har opplevd regjeringene Bondevik I og Bondevik II, som så på alle forslagene som SV fremmet. Vi stemte for det vi var for, og vi stemte imot det vi var imot. Jeg tror at det vil lønne seg for denne salen, for klimaet og for denne regjeringen å lytte til og se at det finnes andre mennesker som har et engasjement både for skolen og for det som rører seg ute i debatten.

Jeg har ikke tenkt å bruke mer energi på det nå, men gå over til innlegget mitt. Så kan vi jo heller ta denne diskusjonen ved en senere anledning.

Jeg opplever at i denne saken stemmer regjeringspartiene imot noe de egentlig er for. Det er en ærlig sak å være politisk uenig, for det er vi ofte i denne salen, fordi vi er forskjellige politiske partier. Men med det fokuset som vi nå har på skolen, med det engasjementet som finnes hos foreldre, elever, lærere og fagfolk, tror jeg det hadde lønt seg å se på innholdet i en del av de forslagene som ligger i denne saken. Vi har hatt oppe spørsmål om rekruttering. Venstre har hatt forslag inne, opposisjonen har fremmet flere forslag om hvordan vi kan løse dette, men regjeringspartiene stemte imot.

En økt lærerrekuttering handler bl.a. om å gjøre læreryrket attraktivt. Jeg mener at dagens lærere kan være de beste til å rekruttere nye dersom de selv trives, har gode arbeidsforhold og opplever at de blir lyttet til når de kommer med innspill. Det innspillet de har kommet med nå, er: Gi oss ikke flere timer, men flere lærere inn i de timene vi allerede har.

En økt lærerrekuttering handler også om en god seniorpolitikk, om å ta vare på de gode lærerne vi har, og Kristelig Folkeparti mener at en mentorordning kunne vært med på å ivareta den kompetansen som mange erfarne læ-

rere har, pluss at det ville være med og gi en god start for de unge lærerne som finnes.

Ungdomstrinnet står overfor helt spesielle utfordringer. Evalueringen av Reform 97 viste at ungdomstrinnet på mange måter var uteglemt i de reformene som lå forut for Kunnskapsløftet.

En av utfordringene som ungdomsskolen sliter med, er en teoretisk undervisning. Jeg mener det er viktig å kunne tilby elever som kommer til kort når det gjelder det teoretiske, en mer praktisk skolehverdag. Vi må ha et ungdomstrinn som kan ivareta både de teoristerke og de praksissterke elevene. Derfor er det viktig at det rekrutteres lærere med kunnskap om ungdomstrinnet, som kan møte elevene på en best mulig måte. Lykkes vi med det, kan vi være med og hindre det frafallet som finnes i videregående skole.

Kristelig Folkeparti støtter Høyres forslag om å forlenge strategien for kompetanseutvikling i grunnopplæringen med samme ressursinnsats som i dag eller høyere ressursinnsats enn i dag. Vi mener at vi ikke er i havn. Vi mener det er behov for en bedre kartlegging av lærernes kompetanse for å kunne sikre et enda bedre og mer målrettet utbytte av den kompetanseutviklingen vi har.

Vi er også enig i at det bør legges til rette for at kommunene kan trekke næringslivet og offentlige institusjoner mer aktivt inn i undervisningen. Der finnes det mye kompetanse, og et samarbeid vil være til gjensidig nytte for næringslivet og skolen.

Vi mener imidlertid også at det kan være mulig å trekke flere yrkesgrupper inn i skolen der det er formålstjenlig, og der en vet at elevene vil kunne ha utbytte av det.

Kunnskapsministeren har varslet en sak om forbedret allmennlærerutdanning på bakgrunn av den evalueringen vi har sett. Det imøteser Kristelig Folkeparti. Vi ser det som mest naturlig å ta stilling til spørsmålene som omhandler både heving av opptakskrav og spesialisering av allmennlærerutdanningen mot alderstrinn, i en større gjennomgang.

Men la meg allerede nå komme med noen betraktninger, selv om vi ikke stemmer for de forslagene nå. Jeg tror Stortinget bør ta inn over seg at vi har både store skoler i byer og små skoler i distriktene. Den spesialiseringen det nå snakkes om i forhold til allmennlærerutdanning, vil det være lett å ivareta på store steder med store skoler, men i lille Åseral, hvor det ikke er så mange innbyggere, vil vi ha problemer med en spesialisert utdanning. La meg bare legge inn den betenkingen.

Vi mener at det vil være formålstjenlig å ta stilling til de enkelte elementene i lærerutdanningen når vi skal behandle den saken, men la oss lytte til og stemme for de forslagene vi er for, og imot dem vi er imot.

Inger S. Enger (Sp) [13:30:04]: Skolespørsmål er vel et av vinterens mest debatterte tema i media, men også i denne salen. Alle mener noe om skole, alle vil at den skal bli bedre. Det er ulike virkemidler som foreslås, og det er ulik vektlegging av dem. Det kan være bedre skoleledelse, flere lærere, færre elever i hver gruppe, tidligere innsats

for dem som trenger det, osv. Det er nok rett at vi trenger ulike virkemidler.

I dag er altså temaet styrka lærerkompetanse. Det er viktig. Det er ikke å vente at lærere skal være like gode til å undervise på alle ti trinn i grunnskolen med fireårig lærerutdanning. I tillegg skal en lærer undervise i alle fag. Det er naturligvis ei svært omfattende oppgave.

Komiteen er helt samstemt når det innledningsvis står i innstillinga:

«Etter komiteens syn er læreren den viktigste enkeltfaktor i norsk skole.»

Det samme kan vi lese i St.meld. nr. 16 for 2006-2007, kapittel 6.1.1:

«Kompetente ansatte er den viktigste forutsetningen for god kvalitet og sosial utjevning i hele utdannings-systemet.»

Det er ikke tvil om det. Kompetansebehova i barnehage, skole og for den del i rådgivningstjenesten har rimeligvis forandra seg i takt med endra behov i samfunns- og arbeidsliv. Hele tida er det økte krav om mer læring for alle. Det er bra, men det er krevende.

Vi er klar over at gjennomsnittsalderen på norsk lærerstand er høg. Det er godt beskrevet i dokumentet, så jeg skal ikke ta det opp igjen. Men jeg kan jo nevne at f.eks. i Oppland, som jeg kjenner best, kan over 40 pst. av lærerne gå av i løpet av en femårsperiode. Vi får håpe at de ikke gjør det. Men det viser jo det faktum at en må være opptatt av rekruttering. Samtidig må det legges til rette for at folk skal orke å stå lenger i jobb. Verdifull kompetanse kan ellers forsvinne for fort. Vi veit heldigvis at det gjøres et veldig viktig arbeid på dette området lokalt. Mange kommuner gjør mye for at eldre lærere skal stå lenger i jobb.

Det er også beslutta at Regjeringa skal legge fram ei stortingsmelding om lærerrollen og lærerutdanninga rundt årsskiftet 2008/2009. Den vil ta opp de vesentlige punktene på dette området, og vil også ta for seg en del av de spørsmåla som er stilt i dokumentet fra Høyre.

I et samfunn i så rask endring og med en forholdsvis høg gjennomsnittsalder på fagfolket må det understrekes at behovet for fortsatt utvikling av systematiske ordninger for kompetanseheving i form av etter- og videreutdanning er stort. Lærere og skoleledere i grunnskole og videregående skole trenger et tilbud også etter at strategiperioden for etter- og videreutdanning utløper inneværende år. Regjeringa har ved flere tilfelle uttrykt vilje til fortsatt statlig medfinansiering til dette, og det er i den forbindelse uttrykt fra departementshold at det er nødvendig med en systematisk ordning for å ivareta lærernes behov for kompetanseutvikling, både faglig og pedagogisk. Det er verdifullt for å utvikle kvaliteten i opplæringa.

Strategien for kompetanseutvikling i forbindelse med Kunnskapsløftet er under løpende evaluering. Statsråden og departementet er opptatt av at denne ordninga blei innført som ei støtte til innføring av Kunnskapsløftet. Når strategiperioden utløper i år, vil det være naturlig å se hvordan man på en annen måte kan komme fram til gode ordninger.

Så litt om samarbeid med næringsliv og offentlige in-

stitusjoner. Det er viktig å utvikle samarbeidet mellom næringsliv og skole. Det er en styrke for undervisningssektoren å trekke veksler på den kompetanse som næringsliv og offentlig virksomhet besitter. Entreprenørskap som pedagogisk plattform er her ett av flere virkemidler for et samarbeid mellom skolen og næringslivet.

Entreprenørskapsopplæringa blei styrka i forbindelse med innføringa av Kunnskapsløftet i 2006. I de nye læreplanene som blei innført med Kunnskapsløftet, er entreprenørskap nedfelt i flere planer for grunnskolen. Vi veit at næringslivet setter stor pris på disse planene.

Flere departement er med i et spleiselag for organisasjonen Ungt Entreprenørskap. I innstillinga er det nevnt at det er 40 000 elever som er med, men nå viser faktisk de siste talla at det er 90 000 som har vært med på ulike aktiviteter i 2007. Det er et viktig bidrag for å lære seg litt om – og kanskje få smaken på – bedriftsutvikling. Dette vil være ett av mange tiltak for å oppdatere skolen og lærerne til å være i takt med dagens samfunn. Og dette skjer lokalt.

Statsråd Tora Aasland [13:35:24]: Det er liten tvil om at det både her i Stortinget og i samfunnet ellers er bred enighet om at lærernes kompetanse er den mest avgjørende faktor for det utbytte elevene har av opplæringa. Det er heller ingen uenighet om at dette medfører store krav til grunnutdanningen for lærere og til et opplegg for god og relevant kompetanseutvikling gjennom lærernes karriere. I tillegg vet vi at det er viktig hvordan den nyutdannede læreren mestrer overgangen til yrket.

Nasjonalt må vi sikre at tilbud om grunnutdanning og etter- og videreutdanning møter kunnskapsbehovene i skolen. Lokalt må den enkelte skole og skoleeier sørge for at kompetansen er relevant og riktig sammensatt for å møte utfordringene der. I tillegg skal den enkelte lærerstudent og lærer vite at de ulike fasene av utdanningen er innrettet slik at den møter den enkeltes behov.

Kommuner og fylkeskommuner har et grunnleggende, lovpålagt ansvar for å ta vare på utviklingen av sine lærere. Gjennom en god personalpolitikk som omfatter et bevisst forhold både til rekruttering og kompetanseutvikling, må kommuner og fylkeskommuner og andre skoleeiere sikre at de oppfattes som attraktive arbeidsgivere både for nyutdannede lærere og for lærere som har vært i skolen lenge.

Likevel er det ingen grunn til å underslå de store nasjonale utfordringene når det gjelder å rekruttere, beholde og utvikle lærere. Norge deler disse utfordringene med mange andre land, og det arbeides både nasjonalt og internasjonalt med å kartlegge utfordringene og sette i verk tiltak. Jeg er opptatt av at vi må prøve å se de store sammenhengene, og at vi må klare å tenke strategisk og langsiktig. Representantforslaget som behandles her i dag, består av en rekke enkeltforslag. Jeg vil si at det mangler ikke på respekt for engasjementet og for den karakteristikken av forslagene at de er gode innspill i de utfordringene vi står over. Så mitt viktigste svar er at disse må behandles i en større sammenheng, og jeg skal si litt mer om det.

Representanten Dørum etterlyste «fagnad» fra statsråder og viste til tidligere statsråd Lilletun. Jeg vil da vise til det brevet som statsråd Solhjell har sendt til komiteen, hvor han åpner med å si: «Eg takkar for omfattande og interessant representantforslag om ulike tiltak.» Jeg vil slutte meg til det. Vi ser med stor interesse og åpenhet på de forslag som er kommet inn, og jeg kan forsikre dem som har fremmet saken her i dag, om at dette vurderes grundig i to stortingsmeldinger, som vi er meget godt i gang med.

La meg kommentere enkelte sider som kommer fram i denne saken. Ønsket om å forlenge perioden for strategien «Kompetanse for utvikling» er nevnt. Denne strategien går ut i 2008, som også er det siste året i innføringsperioden for Kunnskapsløftet. Strategien ble utarbeidet for å støtte innføring av reformen og har altså hatt sin tid. Det er derfor ikke hensiktsmessig å forlenge den i sin nåværende form.

Jeg registrerer at Høyre slår fast at strategien ikke har virket etter intensjonene. Det ville jeg vokte meg noe for å påstå, all den tid rapportene fra 2007 ikke er kommet ennå, og evalueringen fra Fafo heller ikke er avsluttet. «Kompetanse for utvikling» ble utviklet i samarbeid med partene og underskrevet av blant andre Høyres egen statsråd Kristin Clemet i 2004. Intensjonene i den var ikke i første rekke faglig videreutdanning, som representantene fra Høyre nå etterlyser, det var reformrelatert etterutdanning, som jeg for så vidt hørte representanten Eriksen Søreide nevne i sitt innlegg. Likevel har det i denne satsingen vært øremerkede midler til videreutdanning i naturfag og fremmedspråk, med til sammen over 100 mill. kr i perioden.

Nettopp fordi intensjonene i strategien var knyttet til reformen, må det nå tenkes nytt på statlig tilrettelegging for etter- og videreutdanning, og innsatsen må preges av kunnskap om dagens behov. – President, har jeg bare 5 minutter?

Presidenten: Ja.

Statsråd Tora Aasland [13:39:56]: Beklager, jeg trodde jeg hadde 10 minutter.

Det som er viktig for meg å få sagt før tiden løper ut her, er at felles for mange av de forslagene som kommer fra opposisjonen, er at de krever en helhetlig vurdering. Jeg kan forsikre Stortinget, og særlig da opposisjonspartiene, at vi vil ta disse forslagene meget alvorlig i forbindelse med de to stortingsmeldingene vi nå arbeider med – det er like før de blir oversendt Stortinget – stortingsmelding om kvalitet i utdanningen og en helhetlig stortingsmelding om lærerrollen og lærerutdanningen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse M. Schmidt (FrP) [13:41:16]: Statsråden sier at opposisjonens forslag er gode, og at hun vil vurdere disse nøye. Da regner jeg med at statsråden ikke deler synet til SVs representant Lena Jensen når det gjelder disse forslagene, at de er useriøse og kun tenkt som «demonstrasjonsforslag». Har jeg forstått det rett?

Statsråd Tora Aasland [13:41:39]: Jeg oppfattet representanten Lena Jensens karakteristikk slik at den gikk på at man fremmet forslag nå mens man visste at departementet var i gang med meldinger på disse områdene, altså ikke at det gikk på forslagene i seg selv, men på at de kom i denne fasen i prosessen. Jeg vil understreke veldig sterkt at vi ikke sitter på noe gjerde og venter. Vi er i fullt arbeid med disse to meldingene, som er relevante i denne sammenheng, og jeg vil også forsikre om at de forslagene som er fremmet i dette dokumentet, er viktige elementer i det arbeidet vi gjør.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:42:22]: Forslagene som Høyre står bak sammen med flere andre opposisjonspartier, ble altså fremmet 5. oktober i fjor. Det var lenge før Regjeringa hadde fått bestemt seg for om den skulle fremme en stortingsmelding om lærerutdanning, og det var også lenge før man hadde begynt å snakke om en stortingsmelding om kvalitet. Derfor oppfatter jeg også statsråden dit hen at hun mener at forslagene ikke er useriøse eller demonstrasjonsforslag, slik hennes partikollega Lena Jensen åpenbart mener.

Jeg vil gripe fatt i noe som representanten Inger S. Enger sa, nemlig at i Oppland kan 40 pst. av lærerne komme til å gå av med pensjon i løpet av en femårsperiode. Hun sier: «Vi får håpe at de ikke gjør det.» Vel, dette virker jo å være Regjeringas strategi når det gjelder lærerrekuttering: Sitt helt stille og håp at det går over. Men hvordan skal Regjeringa klare å rekruttere flere lærere til de stillingene som nå står tomme, ikke minst for å fylle opp det behovet vi har som følge av utvidet skoledag?

Statsråd Tora Aasland [13:43:24]: Det er to svar på det spørsmålet. Det ene er det jeg sa i mitt innlegg, og som andre representanter også har vært inne på her i salen, om ansvaret som ligger på skoleeier når det gjelder utvikling og for så vidt også tiltak for å beholde eldre lærere. Jeg er helt enig i at det er viktig, men det er en del av en skoleutvikling, og i den grad det trengs et mer overordnet perspektiv på dette, blir det en viktig del av den kommende melding om lærerrollen og lærerutdanningen.

Det andre svaret på spørsmålet om hvordan vi løser rekrutteringsproblemet, er at det selvfølgelig er en rekke tiltak som hele tiden har vært løpende, og det er jo ikke slik at man i dag ikke har studenter på lærerhøgskolene – dem har vi heldigvis ganske mange av. Vi håper jo at vi skal klare å holde rekrutteringen oppe, samtidig som vi ser fram til å få enda bedre forslag på plass – med Stortingets velsignelse – når lærerutdanningsmeldingen kommer.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:44:34]: La meg først kommentere det at det fremmes forslag når man vet at det kommer en melding. Jeg tror man kan se på statsrådens eget parti i forrige periode at det skjedde rett som det var, men det ble allikevel tatt med i en seriøs vurdering.

La meg stresser litt dette med lærerutdanningen og endringer av den. I mitt innlegg nevnte jeg noe om dette med

distriktstenkningen. Mitt første spørsmål er: Ser statsråden at det kan være en utfordring med for stor spesialisering i forhold til å kunne være lærer på små skoler?

Det andre som jeg har lyst til å spørre om litt mer konkret, gjelder: Kristelig Folkeparti har sittet i regjering, og vi kan se utfordringen med å komme med delforslag. Men det er noen store overordnede forslag, f.eks. dette med nasjonal rekrutteringsplan. Dette er ikke noe vi må vedta i detalj. Det er mye mer det store, overordnede, dette vil vi sette i gang med, og det haster fordi vi har en nedgang i antall søkere til utdanningen. Ser statsråden at dette var noe man kunne ha gått for før man fikk det hele på bordet?

Statsråd Tora Aasland [13:45:44]: Jeg er veldig glad for at representanten Dagrun Eriksen både nå og i sitt innlegg presiserte behovet for å se tingene i sammenheng. Det er det vi prøver å gjøre. Det er ingen enkel vei til en bedre og mer helhetlig tenkning omkring lærerutdanningene. Vi har mange varianter i dag, og jeg kan forsikre om at vi ser på både de store og de små skolene når det gjelder de utfordringene vi har, at vi ser på spesialiseringer både i forhold til fag og i forhold til trinn. Det er en viktig oppgave for oss å beholde en allmennlærer og en allmennlærerrolle, som er kjernen i hele vårt skolesystem. Så trenger vi spesialiseringer i tillegg, og vi trenger ekstra tiltak på grunn av rekrutteringen, men jeg tror vi er tjent med at vi bruker god tid på den prosessen og lytter til forslag som kommer herfra og andre steder fra, for å få en best mulig melding til Stortinget om lærerutdanningen og lærerrollen.

Odd Einar Dørum (V) [13:46:51]: Med dagens øyeblikksbilde som jeg tok fra talerstolen: I Hå kommune i Rogaland – og statsråden kjenner jo Rogaland – finner man det helt nødvendig å øke lønnen med 80 000 kr for å få tak i lærere. I Stavanger, får vi vite, mangler man 200 lærere.

Flere ganger tidligere har det vært fremmet forslag fra Venstre og andre partier om at vi bør ha en nasjonal forpliktende rekrutteringsplan, først for videregående skole og så for grunnskole. En slik plan vil selvfølgelig ha forskjellige elementer. Det er gang på gang blitt nedstemt. Ser statsråden nå at det kan være grunnlag for å få en slik systematisk rekruttering – altså ikke en fornyelse av lærerutdanningen – basert på den utdanningen vi har, basert på den etter- og videreutdanningen vi har, for å sørge for at norsk skole får de lærerne den trenger, og at vi klarer å beholde de senioren som er villige til å stå et løp, hvis man har kloke tiltak? Sagt på en annen måte: Er statsråden nå beredt til å vurdere en nasjonal rekrutteringsplan for lærere både i videregående skole og grunnskolen?

Statsråd Tora Aasland [13:47:51]: Jeg kan forsikre representanten om at vi løpende vurderer situasjonen i skolen når det gjelder rekruttering, og også når det gjelder arbeidsbetingelser for lærerne. Men jeg vil igjen presisere at skoleeierne, dvs. kommunene og fylkeskommunene, har et viktig ansvar når det gjelder den delen av dette som handler om kvalitet og utvikling i skolen og de rammebetingelsene som vi har ansvaret for, jf.

det som skjer f.eks. i Rogaland, som representanten viste til.

Vi ser behovet for rekruttering, men vi ser også behovet for at vi f.eks. når det gjelder opptak og utvikling i selve utdanningen, får de rette personene til å være lærere. Vi ser også en nødvendig balanse i forhold til rekruttering til andre viktige yrker i samfunnet. Vi har en løpende oversikt og følger løpende med på dette. Vår hensikt er at vi får på plass de gode lærerne, de som er motivert, og de som kan og vil jobbe i skolen på en god måte. Vi vil gjøre vårt til at det både i meldingen om kvalitet og i meldingen om lærerutdanning vil bli tatt viktige hensyn i forhold til dette.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [13:49:12]: Akkurat som på tirsdag da vi behandlet uro, bråk og tapt tid i skolen, ser vi at regjeringspartiene vegrer seg for å gi tilslutning til opposisjonens forbedringsforslag, selv om de er enig i intensjonene. Regjeringspartiene henviser til stadighet til kommende stortingsmeldinger.

I denne saken handler det om å rekruttere og beholde arbeidskraft, og spørsmålet blir da: Ser ikke statsråden at skoleeiere på grunn av slik utsettelse og beslutningsvegring kan komme ytterligere på etterskudd i kampen om kompetent arbeidskraft i et stadig strammere arbeidsmarked?

Statsråd Tora Aasland [13:49:44]: Jeg vil på det sterkeste avvise at Regjeringen vegrer seg for å ta beslutninger og vegrer seg for å ta en sak opp til en grundig vurdering. Det er nettopp det vi gjør i disse sakene. Ingen er tjent med hastverk i slike saker som dette. Det handler om noe av det viktigste vi har, nemlig å få gode lærere på plass i en skole som skal utdanne framtidens arbeidskraft. Jeg kan forsikre både Stortinget og representanten om at dette er et arbeid som er krevende, som er meget viktig, og som ikke er tjent med at vi går på de raske og lette løsningene. Vi tar med oss forslagene inn i en helhetlig vurdering og kommer tilbake til Stortinget så fort vi har gjennomarbeidet dette på en grundig og kvalitativt god måte.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [13:50:48]: Utdanning og skole har fått et ekstra fokus etter at de internasjonale og nasjonale resultatene ble lagt fram i fjor høst. Resultatene i seg selv avslørte ikke så mye nytt. Derfor blir jeg litt lei meg når jeg hører lærere si at de opplever dette fokuset som en hets mot seg selv. Her må det en holdningsendring til. Jeg har selv arbeidet i offentlig sektor i 30 år, først på sykehus hvor vi arbeidet for å få akkreditering og ISO-sertifisering. Da lærte vi oss at avvikshåndtering og dårlige resultater var noe positivt, fordi det avdekket et forbedringspotensial. Det er først når du vet hva du gjør galt, at du har mulighet til å rette på det og bli bedre.

Denne innstillingen hadde jeg med meg da jeg skulle implementere et lovpålagt internkontrollsystem på et sykehjem jeg ledet. Der hvor holdningen tidligere hadde vært at det å gjøre feil, bør en helst tie om for å unngå negative

konsekvenser, er det en utfordring å snu trenden slik at en får en lærende virksomhet som tilstreber å bli bedre.

Beklageligvis finnes det ikke et tilsvarende krav om kvalitetskontrollsystem i skolevesenet. Men utfordringen er der like fullt om å skape en positiv kultur for å avdekke et forbedringspotensial. En viktig forutsetning for å få en god skole er selvsagt å ha en god lærer som har den nødvendige faglige tyngden og er trygg på seg selv i undervisningssituasjonen. Skolen skal ha både et utdanningsperspektiv og et dannelsesperspektiv. Det er viktig at alle aktører har med seg dette i utviklingsarbeidet, slik at en retter oppmerksomheten både mot verdier, læringsmiljø og resultater, slik det kommer fram av tester, prøver og eksamener. Den viktigste faktor for elevenes læringsutbytte og lærelyst er læreren selv. Dette innebærer at læreren er kompetent, kunnskapsrik og motivert. En slik lærer vil på en god måte stimulere elevenes lærelyst, nysgjerrighet og utholdenhet og gi dem en mestringfølelse.

Vi må skape en skole som er i tiden, og som følger med i tiden. IKT-utviklingen har eksplodert på få år. Mange av dagens lærere tok sin utdanning før dataalderen eller i dens spede begynnelse. God integrasjon av bruk av digitale ressurser i den enkelte lærers undervisningsopplegg tilsier at læreren har tilstrekkelig trygghet i å bruke digitale hjelpe- og læremidler. Dette betyr at læreren må være digitalt kompetent. Digital kompetanse for en lærer har å gjøre med evnen til å bruke IKT med god faglig og pedagogisk forståelse, til å være kildekritisk samt være seg bevisst når bruk av digitale ressurser kan gi læringseffekter, og når bruk av IKT er overflødig. Det er derfor viktig å legge til rette for å øke lærernes digitale kompetanse.

Kartlegging av den enkelte lærers kompetanse er av vesentlig betydning for at skoleeiere skal kunne sette inn de nødvendige målrettede tiltak når det gjelder etter- og videreutdanning og faglig påfyll. I tillegg til lærerens selvinnsett om behov for faglig oppdatering vil lærerevaluering være av betydning for en slik kartlegging. Gjort på en riktig måte vil lærerevaluering kunne bidra til å heve kvaliteten på den pedagogiske virksomheten og gi elevene økt medvirkning i skolehverdagen. Det må legges opp slik at skolen og lærerne får konstruktiv tilbakemelding, og ikke slik at det føles som mobbing eller trakassering av de ansatte.

Mange lærere har vært i skoleverket hele livet, først som elever og studenter selv, og senere som lærere. Det er av vesentlig betydning at lærerne også har viten om og forståelse for utviklingen og endringene som skjer i næringslivet og samfunnslivet for øvrig. Samarbeid mellom grunnskole, videregående skole og høyskole og eksterne aktører som f.eks. vitensenter og næringsliv må intensiveres og profesjonaliseres. Skolen er næringslivets viktigste leverandør, og derfor er framtidens kompetansopolitikk avhengig av at bedriftene kommer tidlig ut i skolen. Nettverksbygging er et nøkkelord i denne sammenheng. Det er viktig å legge til rette for kompetanseutveksling og hospiteringsordninger. Opposisjonspartiene fremmer derfor et forslag om å vurdere å innføre stillinger i skolen etter modell av professor 2 i høyere utdanning.

Kunnskapsløftet har bidratt til at det har blitt stilt stat-

lige kompetanseutviklingsmidler til rådighet for fylker og kommuner. Det er gledelig at det ser ut til at midlene i 2007 i sterkere grad enn året før har gått til lærergruppa og fagutvikling, i tråd med føringene i strategien. Opposisjonen vil forlenge denne satsingen i ytterligere tre år. En viktig forutsetning for å lykkes med kompetansestrategien for Kunnskapsløftet er at skoleeiere har evne og vilje til å organisere prosessene slik at lærere og skoleledere opplever at tiltakene som iverksettes, ivaretar deres opplevde behov. Fafø har fått i oppdrag av Utdanningsdirektoratet å evaluere strategien, og foreløpige funn kan tyde på at skoleeierne må arbeide mer med engasjementet og forankringen på skolenivå.

Forslaget vi behandler her i dag, handler om å rekruttere og beholde gode lærerkrefter. Igjen ser vi at regjeringspartiene ikke er villige til å vedta de forslag opposisjonspartiene fremmer. Det er beklagelig at Stortinget ikke kan samle seg om å uttrykke enighet der det faktisk er enighet. I stedet må vi altså vente på ytterligere stortingsmeldinger fra Regjeringen. Skolen har ikke råd til å tape kampen om arbeidskraften, derfor må det settes inn tiltak som sikrer kompetanse gjennom rekruttering og en aktiv politikk for å beholde og videreutvikle gode lærerkrefter.

Freddy de Ruiten (A) [13:55:47]: Jeg merket meg at foregående taler hevdet at det må en holdningsendring til blant lærerne. Det får stå for hans og Fremskrittspartiets regning. Er det noen som er opptatt av å skape forbedring i skolen, så er det nettopp lærerne. Jeg tror det foregår veldig mye lærende virksomhet i skolene. Å antyde noe annet er en grov nedvurdering av skolen og lærerne.

Det er liten tvil om at lærerens rolle for å skape en enda bedre skole er viktig. I Arbeiderpartiet er vi glad for at vi har et idealistisk og engasjert lærerkorps som strekker seg langt for at skolen skal bli best mulig. Det er derfor viktig når vi diskuterer skole, at vi ikke bidrar til å skape en negativ stemning hos lærerne. Signaler kan tyde på at en del lærere føler seg som skyteskiver, og noen hevder også at de er flau over å fortelle at de jobber som lærere. Vi bør legge oss det på hjertet når vi diskuterer hvordan skolen som helhet skal bli bedre.

Alle har et forbedringspotensial – sentrale myndigheter, skoleeiere, skoleledere, lærere, foreldre og elever. Samspill og det å gjøre hverandre gode vil være avgjørende for om vi klarer å skape bedre kvalitet i skolen. Det er i den forbindelse også viktig hva vi som sentrale politiske aktører sier og gjør. Politisk retorikk og svartmaling av skolen kommer neppe til å gjøre skolen bedre. Det er viktig å ha det med seg når en diskuterer lærerkompetanse og rekruttering av nye lærere, som vi gjør i dag. Det vil uten tvil være helt avgjørende for rekruttering av flere nye, engasjerte og dyktige lærere at en ikke svartmaler situasjonen i norsk skole. Noen ganger lurer jeg rett og slett på om hensikten med høyresidens svartmaling er å svekke den offentlige skolen og på den måten legge til rette for private kommersielle aktører.

Når det gjelder lærerkompetanse, er vi enige om at dette må settes satses kontinuerlig på. Det gjør vi også. Denne regjeringen følger i så måte opp Kvalitetsreformen og sør-

ger for at lærere får etter- og videreutdanning. Det jobbes også med å se på hvordan en kan gjøre lærerutdanningen bedre. Sett i lys av de felles utfordringene vårt samfunn står overfor når det gjelder å skape en god skole for fremtiden, er det merkelig at høyresiden, og da særlig Høyre og Fremskrittspartiet, ser ut til å være mest opptatt av å skape et dårligst mulig inntrykk av skolen. Når opposisjonen, eller i hvert fall deler av opposisjonen, framstiller skolen som «lekeskolen», er det etter min mening en grov nedvurdering av det arbeidet som gjøres i skolen. Vi forstår godt at både skoleeiere, skoleledere, lærere, foreldre og elever vil føle dette sårende. Det motiverer neppe til ekstra innsats, og det fremmer neppe økt kvalitet i skolen.

Så blir det også framstilt som et problem at elevene trives på skolen. Jeg kan ikke skjønne at det er noe problem. Det må da være et godt utgangspunkt for enda mer læring. Trivsel og motivasjon er som kjent viktige faktorer for læring. Hvis vi skal sørge for at flere lærere blir i skolen, at de blir lenger, og at det rekrutteres nye, må vi som sentrale politikere bidra til å bygge tillit hos dem som skal ta de tyngste løftene for å få skolen enda bedre. Jeg synes dessverre ikke de siste måneders retorikk fra opposisjonen bidrar til det. Men det er jo som kjent aldri for sent å snu.

Thorbjørn Jagland gjeninntok her presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Odd Einar Dørum (V) [13:59:54]: Forslagene Venstre stemmer for, er bygd på kjærlighet til skolen, kjærlighet til lærerne, og vi har forstått for lengst – som de som jobber i skolen, har forstått – at det trengs mange nok lærere. Hver gang Venstre og andre partier fremmer forslag om å få en plan for å sikre lærere f.eks. via seniortiltak, slik at folk blir stående i skolen, eller f.eks. få ingeniører til å bli realister, får vi nesten et svar som minner om Heide Steens berømte ubåtkaptein. På spørsmålet om vi vil ha flere lærere, får vi svaret: Spiller du balalaika? I det siste innlegget av Freddy de Ruiten får vi nærmest følelsen av at vi driver med systematisk svartmaling.

Dette blir litt spesielt, for hvis vi skal over i den korrekte parlamentariske form, er det slik at hver gang vi fremmer et helhetlig forslag om rekruttering basert på seniorer, overgang fra andre yrker og det alle vet skal til for at man er stolt av skolen, nemlig en systematisk kompetansegivende videreutdanning, snakker man enten om noe annet, eller så forteller man at det kommer en stortingsmelding. Og stortingsmeldinger er i mitt liv og ut fra min erfaring to ting. Det kan være en forpliktende langtidsplan, slik som forskningsmeldingen har vært, eller så kan det være dokumenter som framlegges fordi statsrådene rett og slett 1) er blakke, eller 2) ikke vet hva de skal få penger til. Da er stortingsmeldingen en aktiv måte å trå vannet på. Gang på gang har vi følt at stortingsmeldingene brukes av den rød-grønne regjeringen på den måten, mens man selvfølgelig kan bruke meldingene slik som forskningsmeldingen er blitt brukt, i

to omganger, nemlig nærmest som en langtidsplan, fordi Stortinget følger opp med konkrete forslag, som binder regjeringene.

Det er etter hvert blitt slik at Regjeringens strategi er følgende: Regjeringspartiene i salen er litt «laid-back» og litt offensive mot opposisjonen. Så kommer statsrådene og er hyggelige, ja bent fram sympatiske i all sin stil – det skal de ha – men innholdet forsvinner i en eller annen kommende stortingsmelding som kommer om en stund. På den måten er vi jo ikke engang i nærheten av å ha en debatt om hva vi skal prioritere, og hvordan vi skal prioritere det. Så når jeg er engasjert, og andre som tilhører opposisjonspartier, er engasjerte, er det fordi vi nettopp er i dette maktgrepet. Når dette maktgrepet brukes så systematisk, sier jeg fra om det fra talerstolen på den måten jeg gjør. På den måten vil vi få repetisjonsøvelser. Vi vil holde på og dunke og dunke inntil vi får en nasjonal rekrutteringsplan for lærere i grunnskolen og videregående skoler, og inntil vi får en systematisk kompetansegivende videreutdanning. Alle her er jo enige om at skolen er den viktigste enkeltfaktor i skolen. Ja, men hvorfor i all verden kan man ikke da bruke pengene først på nok lærere og gode lærere? Hvorfor kan man ikke gjøre det? Eller skyldes det kanskje at noen fortsatt har behov for en slags sjelesørgers omstilling etter at siste valgkamp ble ført fra de rød-grønne partienes side på hva slags måltidsvarianter som var de viktigste å innføre i skolen? Skyldes det det? Det bør det jo ikke gjøre, for det har vært tatt kollektiv selvkritikk fra både SV og Arbeiderpartiet – nå skal kunnskapen i fokus. Så skriver vi i melding etter melding at læreren er viktigst. Så kommer vi til de tiltakene som gjør at vi skal hedre lærerne – og som lærerne vet at de trenger – og da blir vi enten nedstemt, eller vi blir henvist til en stortingsmelding.

Dette innlegget holder jeg bare fordi at jeg har lyst til å spise til frontene, og fordi at uten en klar og tydelig retorikk blir det jo helt sløvt i politikken.

Anders Anundsen (FrP) [14:03:39]: Jeg er ganske fersk i denne salen, men jeg har bestandig hatt stor respekt for nasjonalforsamlingen og den kompetansen nasjonalforsamlingen rommer. Derfor ble jeg litt overrasket da representanten Lena Jensen konkluderte med at det er useriøst å fremme konkrete forslag. I det må da ligge at SV i hvert fall var useriøse fram til 2005 – at de i 2005 plutselig fikk et seriøsitets skjær over seg selv. Det synes jeg er mangelfull respekt for Stortinget. Og nå er det slik at vi ikke skal fremme konkrete forslag, men diskutere helhet i stortingsmeldinger. Da er det betimelig å spørre: Hvor har helhetstenkingen til denne regjeringen vært i de to og et halvt foregående årene? Nå er det halvannet år igjen.

SV skrøt av at de tidligere hadde fremmet forslag om en forpliktende etterutdanningsplan for lærere. Ja, det kan godt være, men i regjering har de stemt imot akkurat det samme forslaget. Jeg vet ikke om det er mer seriøst enn det representanten Jensen forsøkte å illustrere overfor enkelte opposisjonspartier. Hun mente også at det var på tide at opposisjonen begynte å tenke politikk. Ja, kanskje det. Etter vår oppfatning er det kanskje noen som har

tenkt politikk lenger enn det denne regjeringen har gjort. Det forslaget vi diskuterer i dag, ble fremmet i oktober – lenge før de stortingsmeldingene som det er vist til her, ble planlagt lagt fram, i hvert fall overfor Stortinget.

Demonstrasjonsforslag gir ikke en bedre skole, nei. Men handling gir en bedre skole. Konkret handling gir en bedre skole. Det er opposisjonen som i denne salen i sak etter sak fremmer forslag til konkret handling. Og det er regjeringspartiene som i akkurat de samme sakene sier nei, dette må vi se nærmere på, dette må vi vurdere lenger. Tiden er i ferd med å renne ut for de elevene som er i skolen i dag. Det bør også regjeringspartiene ta inn over seg.

Jeg synes ikke det er riktig at representanter fra regjeringspartiene bidrar til å svekke Stortingets stilling ved å si at det er useriøst å fremme konkrete forslag. Det er useriøst *ikke* å fremme konkrete forslag.

Jeg synes også det er interessant at stortingsrepresentant Freddy de Ruiten legger det frem som om opposisjonen ved å svarte skolen skulle hatt intensjon om å legge til rette for private aktører i skolemarkedet. Det er en relativt useriøs påstand. Det er altså ikke opposisjonens formål å svekke skolen. Hadde det vært det, hadde vi jo ikke vært så opptatt av å fremme de konkrete forslagene for å gjøre skolen bedre. Målet er at skolen skal være best mulig også for de elevene som går der i dag, og da må det mer enn retorikk til fra denne talerstol.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [14:06:58]: Det er ikke veldig ofte jeg blir opprørt av å sitte i salen og følge med i en debatt som denne, men det ble jeg i dag. Jeg blir faktisk oppriktig opprørt når representanter fra regjeringspartiene karakteriserer forslag fra opposisjonen som useriøse, rett og slett fordi vi ønsker en bred debatt om skolens innhold. Etter en valgkamp i 2005 der SVs bidrag til å bedre skolen var at elevene skulle få varm laks, for ikke å snakke om en valgkamp der representanten Lena Jensens bidrag til en bedre skole var å gi alle elevene gratis mobiltelefon, syns jeg det er relativt useriøst av en representant å karakterisere andre partiers konkrete forslag om skoleforbedring som useriøse, og ikke minst å etterlyse en mer konstruktiv debatt.

Grunnen til at vi ikke får en konstruktiv nok debatt, er at regjeringspartiene avviser ethvert forslag vi kommer med, fordi de ikke ønsker å gå inn i realiteten, i påvente av stortingsmeldinger som kommer en gang i framtida.

Når representanten Lena Jensen påstår at denne regjeringa har vært ryddegutter etter den forrige regjeringa når det gjelder allmennlærerutdanningen, kan jo representanten umulig ha lest evalueringen av utdanningene – nettopp fordi vi innførte en ny lærerutdanning som institusjonene ikke har fulgt opp, dels på bakgrunn av manglende ledelse ved institusjonene. Det er ikke fordi utdanningen i seg sjøl ikke var bra nok, men fordi den ikke følges opp ved institusjonene.

Når flere av regjeringspartienes representanter i denne salen påstår at det er helt unødvendig å fremme forslag nå om å bedre lærerutdanningen, syns jeg det også er en veldig defensiv holdning. Regjeringa har altså brukt to og et halvt år, fra evalueringen kom høsten 2006, til det leg-

ges fram en stortingsmelding rundt årsskiftet 2008–2009, på å samle seg om det som *kan* komme opp i konkrete forslag. De lærerne kommer altså ikke ut i skolen før om mange, mange år ennå. Den tålmodigheten og den tida har ikke opposisjonen. Derfor ønsker vi å presse Regjeringa til å fremme noen konkrete forslag nå som kan bidra til en forbedring av allmennlærerutdanningen. Det burde Regjeringa se på som en håndrekning. De burde ikke se på det som useriøst eller lite konstruktive forslag. Tvert imot er dette opposisjonens forsøk på å dra Regjeringa i riktig retning og på å få til konstruktive ting også for allmennlærerutdanningen.

Jeg legger også merke til at representanten Freddy de Ruiten mener at opposisjonspartiene har en stor interesse i å bygge ned den offentlige skolen for å bygge opp private alternativer. Med respekt å melde: Jeg vet ikke om jeg skal ta det helt alvorlig. Er det én ting den forrige regjeringa gjorde, var det å legge til rette for en stor reform i grunnopplæringen, nemlig Kunnskapsløftet, en reform for mer og bedre læring for alle elevene. Hvis ikke det er en styrking av den offentlige skolen, så vet ikke jeg.

Av og til kunne jeg ønske at regjeringspartienes representanter kunne bruke i hvert fall litt av den tida de bruker på å karakterisere dem som ønsker å velge et alternativ, på i stedet å styrke den offentlige skolen. Da kunne vi fått til en bedring av den offentlige skolen. Det får vi ikke ved hjelp av den retorikken som regjeringspartiene nå bruker.

Lena Jensen (SV) [14:10:18]: SV er opptatt av de forslagene som fremmes i salen i dag, ikke i oktober, november eller desember. Ett av forslagene som ligger til behandling i salen i dag, er at kompetanseutviklingsprogrammet skal videreføres. Ja, kompetanseutviklingsprogrammet skal videreføres, og det har Regjeringen varslet. Vi har varslet at man kommer tilbake med en eller annen form for videreføring av den typen program i stortingsmeldingen som kommer om to måneder. Dette har flertallet i komiteen skrevet i en merknad i innstillingen. Det er dette jeg betegner som useriøst hos opposisjonen, for den kan heller være med i en debatt om innholdet og hvilken retning man ønsker at en slik type videreføring av kompetanseprogram skal ha.

Høyre har i salen i dag varslet at de er meget fornøyd med den lærerutdanningen som er i dag. Det er bare det at institusjonene ikke følger den opp. Men SV er ikke enig i dette. Vi er godt i gang i en prosess for å endre og bedre den lærerutdanningen som er i dag. Evalueringen fra NOKUT er kommet. Den er veldig klar. Statsråden er i tett dialog med de ulike utdanningsinstitusjonene for å få en kjapp endring knyttet til de utfordringene man har. Statsråden har satt ned et utvalg av eksperter, fagpersoner, forskere, lærere, elever osv. som skulle komme med en konkret tilbakemelding om hva man ønsker å endre i lærerutdanningen. Det har dette ekspertutvalget kommet tilbake til. Man har satt i gang ulike typer forsøk innenfor lærerutdanningen og er godt i gang med dem.

Det kommer en stortingsmelding om lærerutdanningen. Det som er viktig, er at man ikke har stykkevis og delte forslag. Det som opposisjonen i dag inviterer Stortin-

get til å gjøre, er å ta stykkevis og delte forslag, i forhold til en helhetlig lærerutdanning, opp til votering. Lærerutdanningen er så viktig at vi er nødt til å ha en grundig og omfattende prosess, en prosess der jeg ønsker å invitere opposisjonen til en bred politisk debatt.

Denne regjeringen har styrket kommuneøkonomien. Vi har satset på etter- og videreutdanning. Vi har innført gratis læremidler i den videregående skole. Vi har satset på Ungt Entreprenørskap. Vi har satset på sterkere samarbeid mellom bedrift og skole. Vi har økt timetallet. Vi har innført frukt og grønt i skolen, fordi ernæring og læring hører sammen. Jeg kunne ha ramset opp mange typer ting som denne regjeringen har gjort. Vi er godt i gang og er i en god prosess for å skape en bedre skole for barna våre.

Dagrun Eriksen (KrF) [14:13:32]: For første gang på veldig lenge har vi i vårt land hatt en ordentlig debatt om skole. Derfor synes jeg det er trist både å lese intervju med kunnskapsministeren i en del aviser og høre representanter fra regjeringspartiene her kalle denne debatten for politisk retorikk og svartmaling av skolen.

For første gang er vi nå i gang og diskuterer mer enn om vi skal ha mat eller ikke i skolen. For første gang er vi med og diskuterer innholdet i skolen og ikke bare forskjellen mellom private og offentlige skoler. Dette skulle man ha ønsket utrolig hjertelig velkommen, for det er dette engasjementet vi trenger for å skape en god skole.

Regjeringspartiene sier her i dag at vi heller må komme tilbake til dette i en større sammenheng, når vi kommer til meldinger. Min erfaring med denne regjeringen er at når vi kommer til meldingene, og opposisjonen er klar igjen, med nye og gode forslag, stemmer regjeringspartiene nei også da. Det virker ganske demotiverende når en ønsker å være med og skape en god skole og komme med gode innspill til hvordan det kan gjøres. Det er underlig å høre representanten Jensen, som sier: Vi går for en forlengelse av kompetanseutviklingen, men vi vil ikke stemme for det. Det virker utrolig underlig på folk ute.

Når Regjeringen og Regjeringens representanter selv, som statsministeren og statsråden, fremmer fempunktslister her og fempunktslister der om hvordan man skal gjøre skolen bedre, gjøres det før man kommer med disse meldingene hvor man skal se alt i sammenheng. Da kan man konkludere og komme med konkrete tiltak for hvordan man skal gjøre ting.

Jeg synes denne regjeringen må begynne å flytte spekten inn i denne salen, hvor vedtakene og engasjementet for den gode skolen er; det er ikke bare ute i media det skal foregå. Vi trenger å jobbe sammen for å skape den gode offentlige skolen. Jeg har lyst til å gjenta enda en gang: Hadde Sosialistisk Venstreparti blitt behandlet på den måten, gjennom alle de forslagene og enkeltvedtakene og alt det man kom med i forrige periode, tror jeg frustrasjonsnivået hadde vært utrolig høyt. Men de ble tvert imot møtt med at dette er vi enige om, dette ønsker vi å jobbe sammen om, på flere punkter.

Så la meg avslutte med å bruke det sitatet som Freddy de Ruiter brukte: Det er aldri for sent å snu. Jeg tror det kommer til å bli veldig sent før denne Regjeringen snur.

Anniken Huitfeldt (A) [14:16:34]: Vi har i dag hatt en grundig gjennomgang av et representantforslag. Mange av disse sakene har regjeringspartiene sagt at vi kommer tilbake til i forbindelse med arbeid med en stortingsmelding. Dette kaller representanten Dørum et maktgrep. Da er det fristende å spørre: Hvor mange ganger gikk justisminister Dørum god for å stemme for et representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet eller Arbeiderpartiet i løpet av forrige stortingsperiode? Er det slik at man blir forurettet for at vi ikke vedtar representantforslag over bordet mens man er i opposisjon, mens man kaller det en grundig prosess mens man sitter i regjering? Jeg synes det å få en nøye gjennomgang av dette i en stortingsmelding absolutt er å ta disse sakene på alvor. Representanten Dørum har også vært med på, i løpet av denne uken, å vedlegge protokollen saker som han vil komme tilbake til og vurdere på et senere tidspunkt. Så jeg synes man her bruker noen regler når man er i opposisjon, og andre regler i posisjon.

Freddy de Ruiter (A) [14:17:48]: Det skulle vært interessant å få en statistikk over det. Kanskje vi skal få utarbeidet det.

Jeg er ikke så sikker på at en voldsom politisk spissing er positivt. Jeg registrerer at opposisjonen er opprørt, men man skal heller ikke glemme at det er mange som er opprørt ute i Skole-Norge over noe de kanskje opplever som et stempel. Så vi skal være varsomme i den politiske retorikken og den politiske debatten, da det å få en politisk gevinst ikke nødvendigvis gir en gevinst ute i Skole-Norge. Det var det jeg i mitt innlegg advarte mot. Det har ikke nødvendigvis sammenheng bare med de forslagene som settes fram i dag. Det er for så vidt greie nok forslag, men de er sett i en sammenheng med de siste måneders politiske debatter og retorikk. Da tror jeg det blir vanskelig å rekruttere nye lærere til skolen. Jeg tror neppe at det er mange som ønsker seg til en skole som oppfattes som dårlig osv. Så vi har et ansvar for å bygge tillit og bygge tro på skolen, der alle aktører drar i samme retning. I så måte er jeg enig med representanten Dagrun Eriksen. Det er klart at vi nok alle har for øye en best mulig skole, men da er det faktisk viktig hva vi sier.

Jeg må også si at man blir opprørt over karakteristikk som er blitt brukt flere ganger fra enkelte opposisjonspartier de siste månedene, som f.eks. «lekeskolen». Hva slags signal sender det ut til lærerne, hva slags signal sender det ut til elevene og foreldrene, at vi har en lekeskole i Norge? Det har vi selvfølgelig ikke. Men alle er jo enige om at skolen kan bli bedre.

Så til slutt det som gjelder privatisering, og at den forrige regjeringen styrket kvaliteten. Vi var enige om styrkingen av kvaliteten, men vi var sterkt uenige i det kuttet i kommuneøkonomien som gjorde at mange kommunebudsjetter og grunnskoler ble strupt. Vi var sterkt uenige i den liberaliseringen av lovverket som ville ført til, hvis vi ikke hadde stoppet det, at flere tusen nye skoleplasser innen bl.a. John Bauer-skolene hadde fått fotfeste, noe som definitivt ville svekket den offentlige skolen. Så vi lurer på om det nå er en ny strategi for å løfte fram de private,

kommersielle aktørene. Jeg registrerer også at hvis Høyre og Fremskrittspartiet kommer til makten ved neste valg, er det fritt fram for private, kommersielle aktører som John Bauer-skolene.

Odd Einar Dørum (V) [14:21:09]: Jeg skal ikke gå inn på historieskriving, men under mindretallsparlamentarisme er det simpelthen klokt å føre en dialog med Stortinget. Det burde det vært under flertallsparlamentarisme også. Derfor er det en rekke ganger i perioden 2001–2005 at det ble vedtatt forslag etter initiativ i salen, bl.a. fordi mange av initiativene var gode. Det gjaldt på områder som vold i nære relasjoner og det å gjøre noe for barn og unge. Det ble skapt en debatt om det. Det gjelder ganske krevende deler av straffelovgivningen også, fordi det var helt nødvendig å skape en forståelse.

Jeg husker faktisk en gang hvor jeg ikke brukte makt, men brukte ganske mye tid på å sikre bred støtte bl.a. fra Arbeiderpartiet når det gjaldt å få et politidirektorat i Norge. Formen var rolig, fordi vi skjønnte at vi skulle leve med løsningene over lang tid. Det som nå trekker opp debatten her, er jo ikke en serie av ulike forslag, men det er forslag knyttet til følgende setning, som hele komiteen er enig om:

«Etter komiteens syn er læreren den viktigste enkeltfaktor i norsk skole.»

Det er det kirke-, utdannings- og forskningskomiteen skriver. Når man da skriver det, og gang på gang fremmer forslag som har med læreren å gjøre, enten det er systematisk kompetansegivende videreutdanning eller rekrutteringsplaner, og det ikke blir fulgt opp, prøver man selvfølgelig med deler av det. Det er med bakgrunn i dette jeg kommenterte at man blir utsatt for et maktgrep. For hvis regjeringspartiene hadde hatt en alternativ politikk, kunne de enten ha skrevet den inn her eller de kunne, når vi f.eks. kommer til stortingsmeldinger, skrive inn forslagene.

Det vi føler, er at regjeringspartienes oppgave i salen er å fentre unna opposisjonens kritikk mot Regjeringen. Fair enough hvis det er slik, men da kan man ikke få lov til å ri på den hesten at man har en utstrakt hånd. Da er det opposisjonens faktiske plikt å være pådrivere parti for parti og stå sammen om å få fram det som er. Både i denne saken og i tidligere saker har opposisjonspartiene vært opptatt av at læreren er den viktigste enkeltfaktor, derfor forslaget om å rekruttere når vi ser at det er for få lærere, derfor forslaget om å styrke kompetansen – ikke fordi vi har noe imot lærerne. For alle som har snakket med norske lærere vet at dette vil bli mottatt med begeistring, og det vil bli mottatt som et håndslag fra samfunnet.

Når det så gjelder kommuneøkonomi, tror jeg det kommer til å bli en interessant debatt i framtiden, bl.a. fordi man nå – uten at jeg skal prøve å analysere hvorfor, for det har jeg en oppfatning av – faktisk begynner å kutte. Man ser det jo i studier fra KS, hvor man får vite at i alle kommuner vil man i grunnen satse på skolen, men i forskrekkelig mange av dem kutter man altså på lærere, og noen steder er det faktisk en strid om man da skal ha frukt og grønt, eller flere lærere. Mine partifeller i den konflikten velger da flere lærere, for da kommer man til et ver-

divalg. Skal man da stå fast på at lærerne er den viktigste enkeltfaktor, eller ikke? Det er slik debatten har mening, og det er slik den også forflytter seg. Dette handler ikke om svartmaling, men det handler rett og slett om å sørge for at læreren som den viktigste enkeltfaktoren får et håndslag både gjennom god videreutdanning, og ved at det blir mange nok av dem. Og det er myndighetenes ansvar å ta det på alvor.

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [14:24:28]: Etter at representanten de Ruitter fikk tilbake hvilepuls etter først å ha vært høyt oppe i sitt forrige innlegg, er han nå veldig opptatt av å være varsom i den politiske debatten. Det er jeg helt enig i. Men da mener jeg at representanten de Ruitter også må ha et minstemål av etterrettelighet i forhold til hva han sier om andre partiers politikk. Det har aldri vært Høyres eller de andre opposisjonspartiernes politikk, og kommer heller aldri til å bli det, at det skal være et – som han kaller det – fritt fram for kommersielle aktører på privatskolefronten. Dette vet representanten de Ruitter meget godt, derfor burde han altså holde seg for god til å komme med den type karakteristikker.

Grunnen til at Høyre og de andre opposisjonspartiene fremmer de forslagene vi gjør, er jo fordi vi har et ønske om en god utvikling i den offentlige skolen. Da syns jeg det er spesielt når representanter fra regjeringspartiene sier at de skal presses til å vedta forslag over bordet. Forslagene våre har ligget der siden 5. oktober i fjor. De har ligget ute lenger enn en gjennomsnittlig stortingsmelding gjør, og de har hatt god anledning til å gå nøye inn i forslagene.

Det som er det paradoksale, og det opposisjonspartiene påpeker i dag, er jo at dette er forslag som Regjeringen sier de er *for*. Likevel velger de altså å stemme imot. Det er derfor jeg syns denne debatten vi har hatt i dag, for så vidt har vært god, men også har vært avslørende for hva som er Regjeringa strategier.

Presidenten: Anders Anundsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anders Anundsen (FrP) [14:25:58]: Jeg synes representanten Anniken Huitfeldt satte spikeren på hodet, hadde jeg nær sagt – traff spikeren på hodet i sitt korte innlegg her, når hun egentlig reduserer det hele til et politisk spill. Det var det hun i realiteten gjorde da hun kastet ballen over til den forrige regjering for å se hvor mange forslag de stemte for i den perioden. Er det der vi er i debatten om norsk skole, så er jeg svært bekymret.

Denne regjeringen har gang på gang invitert til en god og nær dialog med opposisjonspartiene i Stortinget om viktige saker, og de har gjort det også i denne debatten. Det tar vi på alvor. Da må også vi, som opposisjon, bli tatt på alvor. Det er vi ikke blitt i denne sammenheng. Jeg syns det er leit hvis vi fortsatt skal ha det sånn i norsk debatt om

skolen at opposisjonen stemmer for det alle er for, mens regjeringspartiene sier de er for, og stemmer imot noe de er for. Og i neste debatt diskuterer vi politikerforakt. Det er en sammenheng her.

Presidenten: Lena Jensen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lena Jensen (SV) [14:27:20]: Det er viktig at opposisjonen fremmer forslag, og det er viktig at posisjonen fremmer forslag i det norske storting. Det SV og jeg har tatt til orde for, er at når opposisjonen kommer med forslag som Regjeringen har varslet at man kommer med en melding om om noen måneder, så er det noe annet. Da kan man vurdere å karakterisere dette som et demonstrasjonsforslag.

Jeg er veldig opptatt av at vi skal ha en god dialog. Vi skal diskutere, og vi skal diskutere innhold. Vi skal ta hverandre på politikk, ikke på retorikk – for det er så viktig å ha en lærerutdanning som gir de verktøyene som lærerne trenger for å kunne være en trygg og faglig sterk lærer. Det er viktig at vi får en lærerutdanning på plass, og at vi får gjort endringer når det gjelder den lærerutdanningen som er nå, på bakgrunn av både evalueringene og de innspillene som man har fått fra mangfoldige ulike sektorer og fra lærere, foreldre og elever. Det er viktig at vi tar det med oss videre – men diskuterer politikk, ikke retorikk.

Freddy de Ruiten (A) [14:28:38]: Bare et par kommentarer – først til representanten Dørum: Det er klart at nivået på kommuneøkonomien er sikkert ikke der alle kunne ønsket at den var. Det vil alltid være behov for kanskje å få mer. Men at nivået i dag ligger på et helt annet sted enn det det hadde gjort hvis utviklingen under den forrige regjeringen hadde fortsatt, er det ingen som helst tvil om.

Til representanten Ine Marie Eriksen Søreide: Med den forrige regjeringens politikk ville vi hatt tusenvis av private skoleplasser, bl.a. John Bauer i byene – byene ville blitt oversvømt av John Bauer-skoler. John Bauer kan neppe karakteriseres som en ideell organisasjon.

Jeg tenker meg også en framtid hvor Høyre er avhengig av Fremskrittspartiet, som ønsker at de private skolene skal kunne ta ut utbytte. Så jeg ser for meg en framtid hvor man får private skoler som etablerer seg i Norge – kommersielle – og som tar ut utbytte. De siste tiders medieoppslag har også vist at så kanskje er tilfellet.

Statsråd Tora Aasland [14:29:59]: Jeg synes det er greit at det er en skolepolitisk debatt, en debatt ut fra ulike politiske ståsteder.

Jeg vil bare presisere når det gjelder Regjeringens arbeid med disse sakene, som handler om to meldinger til Stortinget som er under meget aktivt arbeid, at vi er veldig åpne for å ta inn i tenkingen omkring disse meldingene også de forutsetningene, de argumentene og de vurderingene som framføres av opposisjonspartiene. Jeg vil presisere at vi trenger debatten, vi trenger å bryne oss på ulike politiske meninger. Men jeg ber om forståelse for at vi, både i arbeidet med kvalitet i skolen og ikke minst i

arbeidet med lærerutdanningen og en bred gjennomgang av lærerens viktige rolle i skolen, trenger den helhetlige vurderingen som også består av de innspillene som er kommet fra opposisjonen, i dette forslaget.

Jeg vil bare forsikre om at både regjeringspartiene og opposisjonen trenger å delta i den viktige debatten som leder fram mot det som skal gjøres i Stortinget i etterkant av disse meldingene, og at vi i arbeidet med meldingene er åpne for og tar på alvor de ulike synspunktene som er kommet fram. Men jeg ber om forståelse for at vi ikke kan behandle forslag enkeltvis. Noen av dem er litt mer helhetlige enn andre. Men mange av forslagene som er kommet fram her, er veldig spesifikke og avgrensede, og vi er nødt til å sette dem inn i en større helhet.

Odd Einar Dørum (V) [14:31:51]: Det er jo i en slik debatt at det dukker opp mange temaer. Men det er ett tema som ikke skal få stå uimotsagt: Det har ikke vært lov å tjene på norsk skole. Og så lenge Venstre og Høyre, som har stått sammen om et lovforslag, har noe som helst å si i dette parlamentet, vil det heller ikke komme til å bli lov. De som kommer til å prøve å omgå det, vil bli tatt for at de prøver å jukse. Jeg vil gjerne si det så krystallklart.

Det vil heller ikke være aktuelt å kunne dumpe søknader for å ta over det offentlige skoletilbudet i f.eks. Tromsø, Trondheim eller Stavanger. Det ble fremmet en presisering, en tydeliggjøring, i den gamle friskoleloven da saken var til behandling i fjor, nettopp for at det ikke skulle være mulig. Vi som hadde laget den gamle loven, mente at det ikke var hensikten da, men vi ville sørge for at det var helt klart og tydelig. La nå det spøkelset få hvile i ro, det kommer ikke til å gjenoppstå. Jeg vil anbefale talerne fra Arbeiderpartiet å la det være begravd der det er begravd, og konsentrere debatten om den offentlige skolen. Det er den som er temaet her.

Så vil jeg til slutt si at når vi først blir nedstemt – og det er fair – er jeg glad for at statsråden aksler jobben på en måte som vi forventer av en statsråd i det norske storting. Jeg vil gjerne si det, på slutten av debatten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 2128)

Sak nr. 4

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og May-Helen Molvær Grimstad om bedre rammevilkår for studenter som får barn i studietiden (Innst. S. nr. 118 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:12 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til

replikordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anna Ljunggren (A) [14:34:15] (ordfører for saken): Etter foregående debatt er det fra saksordførers side meget gledelig å kunne si at det er en samlet komite som går inn for at studenter som får barn i studietiden, skal få bedre vilkår.

Studenter som får barn, er underlagt ulike regelsett. De ulike regelsettene fungerer ikke alltid optimalt og harmonerer nødvendigvis ikke med hverandre. I innstillingen ber vi departementet se nettopp på dette.

I universitets- og høyskoleloven er det presisert:

«En student som får barn under studiene, skal gis rett til permisjon fra studiene under svangerskap og til omsorg for barn.»

Det er spesielt viktig at institusjonen legger til rette for den gravide, både i forbindelse med eksamen i forkant av fødselen og i forbindelse med start på studiene igjen etter endt permisjon. Institusjonens ansvar innebærer ikke at studenten har krav på å få starte på studiet umiddelbart etter endt permisjon, men at institusjonen så langt det er praktisk mulig, skal legge forholdene til rette for dette.

I dag er det ikke lagt godt nok til rette for studenter som får barn midt i studiene. Ved enkelte utdanningsinstitusjoner er det vanskelig å få utsatt eller framskyndet eksamen. Det refereres til ulik praksis ved institusjonene for hvordan denne paragrafen i universitets- og høyskoleloven tolkes. I tillegg er det vanskelig å ta deler av studiet mens man er i permisjon.

En samlet komite ber i innstillingen «departementet vurdere å gi studenter som har termin midt i eksamensperioden, rett til utsatt eksamen eller eksamen på et tidligere tidspunkt». Med en slik rettighet for studentene vil institusjonene måtte tolke regelverket likt. Det vil gi en større fleksibilitet for studenter som venter barn. Ett ledd i et slikt arbeid vil være å samordne regelverkene som studentene er underlagt. Det er en jungel av regelverk og ordninger, som det er vanskelig å finne fram i. Regelverket i Statens lånekasse og universitets- og høyskoleloven bør samordnes i større grad.

Velferdstinget i Oslo og Studentparlamentet i Oslo har fokusert på at studenter som er i fødselspermisjon, ikke defineres som studenter. Problemstillinger knyttet til studenter i fødselspermisjon, bl.a. hvordan de fremdeles skal kunne benytte seg av samskipnadens velferdstilbud mens de er i permisjon, bør bli sentrale i det arbeidet som departementet nå starter med.

Gode velferdsordninger for småbarnsforeldre er helt sentralt. Derfor er jeg veldig glad for at Kristelig Folkeparti har fremmet forslag om bedre tilrettelegging, og at vi i dag stemmer for det representantforslaget. Studenter som får barn, trenger bedre rammevilkår. Jeg er spesielt glad for at vi nå ber statsråden se spesielt på studentpappaer og

deres situasjon. Jeg mener at de ikke er godt nok ivaretatt i dagens regelverk.

Åse M. Schmidt (FrP) [14:37:33]: Fremskrittspartiet ser det som positivt at Stortinget ser på problemstillingen rundt studenter som får barn i studietiden, og forslaget peker på flere aktuelle områder vi må se nærmere på.

Studenter som får barn i studietiden, kommer i en spesiell situasjon, siden de formelt ikke kan beholde statusen som student dersom de tar fødselspermisjon. At dette skaper problemer for den enkelte, er det ikke tvil om. Studenter som får barn, er økonomisk en utsatt gruppe. Derfor bør vi se mer på dette feltet. Vi vet for lite om det.

Etter at Kvalitetsreformen ble innført, ser vi at krav om flere eksamener gjennom semestrene, mer bruk av obligatorisk oppmøte og mer seminarundervisning har kommet. Dette har gjort det til en større utfordring for gravide å oppfylle kravene. Vi ser også at det praktiseres ulike ordninger for når eksamen kan tas, avhengig av hvilket studie-sted man tilhører, når terminen f.eks. faller sammen med eksamenstidspunktet. Mange ønsker da å gjøre seg ferdig med eksamen så fort som mulig, framfor å vente til etter permisjonen. Det burde i slike tilfeller være en rett til å kunne framskynde eller utsette eksamen til før eller etter fødselen.

En annen viktig problemstilling er tilrettelegging av eksamen i forhold til fødsel og studier. Dette gjelder så vel for menn som for kvinner. Vi ser at menn som ønsker å ta del i fødselspermisjonen, spesielt i deler av semesteret, også møter problemer. Så dette er ikke et problem som kun er knyttet til kvinnen. Det er også viktig å se på konflikten mellom fødselspermisjon og obligatorisk undervisning når det er behov for kortere permisjoner.

Fremskrittspartiet ber også om at det ses på ulike problemstillinger for norske studenter som får barn under utdanning i utlandet. Internasjonalisering er et viktig tema for komiteen. Derfor vet vi at det å sikre god kvalitet i høyere utdanning er et av de viktigste områdene nettopp med hensyn til internasjonalisering. Vårt ønske er en økning av antall studenter som tar hele eller deler av utdanningen i utlandet. Det er av stor viktighet at forskjellige incentiver blir tatt i bruk for å gjøre dette lettere, selv om man er i en familiesituasjon som både tidsmessig og økonomisk er krevende. Det må derfor i langt større grad tilrettelegges for gjensidig avtale med det utenlandske lærestedet, slik at en graviditet ikke blir til hinder for å gjennomføre studiene.

Vi ønsker at departementet tar med seg i sin gjennomgang en vurdering av konverteringsordningen av lån til stipend basert på opptjente studiepoeng for studenter som har blitt deltidssykmeldte.

Vi mener også at det vil være en fordel med en gjennomgang av eksisterende regelverk med sikte på å bedre samordningen av ulike bestemmelser, i tråd med det som saksordføreren påpekte.

Når alt kommer til alt, er det viktigste for oss at det faktisk lar seg gjøre å si: Ja takk, begge deler – til barn og til studier.

Til sist vil jeg knytte en liten kommentar til det saks-

ordføreren sa om at dette forslaget står en enstemmig komite bak, og det er bra. Men hvis det hadde vært helt konkrete forslag i denne saken, og ikke bare et forslag om å oversende det til departementet for videre bearbeidelse, tror jeg personlig at de hadde blitt stemt ned.

Johanne Skjølberg (SV) [14:41:14]: Det er svært gledelig at det er stor politisk enighet om å videreutvikle velferdsordninger, som SV alltid har jobbet for. SVs mål er like muligheter for ulike mennesker. Det krever ikke bare like rettigheter, men også at rammebetingelsene er slik at det reelt sett blir like muligheter for alle.

Å bli forelder er kanskje det største under et menneske kan oppleve. Det er fantastisk, ikke bare for den som blir mor eller far, men også for samfunnet, at nye verdensborgere ser dagens lys.

Vår framtid avhenger av at unge mennesker velger å bli foreldre. Det er de kommende generasjonene som skal fylle de mange arbeidsoppgaver vi har i framtiden. Vi står faktisk overfor en ganske dramatisk situasjon med tanke på å kunne tilfredsstille næringslivets behov for arbeidskraft i årene framover. Vi trenger alle de barna vi kan få.

Norge ligger i toppsjiktet i Europa med hensyn til antall barn som fødes. Det er nettopp de velferdsordningene vi har, som gjør at vi har den plasseringen. Det er en målsetting for kunnskapsnasjonen Norge at stadig flere unge tar utdanning, gjerne langvarig høyere utdanning.

Mange studenter avslutter ikke sine studier før de er godt over 30 år. Det sier seg sjøl at vi da får mange som vil vurdere å bli foreldre mens de ennå er studenter. Det er viktig at rammevilkårene er slik at man velger å si ja til det, sjøl om man er midt i et studium. Da må vi ha et regelverk som er samkjørt. Da må vi ha ordninger som gjør at de ulike utdanningsinstitusjonenes tolkning av regelverket er likedan, og at det ikke er forskjellig praksis fra institusjon til institusjon. Det er derfor nødvendig med en gjennomgang av dagens regelverk med tanke på harmonisering og likebehandling av studenter.

Lik rett til høyere utdanning er veldig viktig, men det er like viktig å sikre lik mulighet for høyere utdanning for alle, også for dem som velger å få barn mens de er studenter.

Dagrun Eriksen (KrF) [14:43:41]: Siden jeg var ganske krass mot regjeringspartiene i forrige sak, vil jeg begynne denne saken med å takke saksordføreren for et godt stykke arbeid. Jeg tror det er positivt at vi kan samle oss om nettopp denne saken.

Bakgrunnen for at Kristelig Folkeparti valgte å legge fram dette forslaget, var en henvendelse fra Velferdstinget i Oslo. De kunne fortelle om hvilke utfordringer, tilfældigheter og problemer studenter som har barn, eller venter barn, møter i utdanningssystemet. De opplever at samfunnet gir motstridende signaler når det gjelder kvinner og graviditet. Det er en forventning at kvinner skal kunne få barn tidlig. Samtidig legger ordningene opp til det stikk motsatte.

Flere og flere kvinner velger heldigvis å ta en god og lang utdanning, men støtteordningene med hensyn til gra-

viditet under studiet har ikke fulgt denne utviklingen. Jeg mener at samfunnet ikke har tilrettelagt tilstrekkelig for at kvinner skal kunne velge å få barn i studietiden.

Det må være mulig å kombinere det å ha barn med å ta høyere utdanning. Lik rett til utdanning og lik rett til å kunne fullføre studiene må også gjelde for studenter med barn under studietiden.

I forslaget har vi vist til mange ulike utfordringer studenter med barn møter som gjør det vanskelig for studenter å kombinere barn og studier på en god måte. Det gjelder bl.a. økonomi, permisjonsregelverk og kravene i Kvalitetsreformen. Mange studenter med barn opplever en vanskelig økonomisk situasjon, og det er det samme prinsippet som gjelder for studenter som for arbeidstakere. Man får kompensasjon for tapt inntekt – eller i studentenes tilfelle tapt studiefinansiering. Det er bare det at studenter i utgangspunktet har mye mindre enn de fleste arbeidstakere. Dersom man står mellom endte studier og jobb, eller har mistet retten til studiestøtte, får man kun engangsstøtten og barnetrygd, noe som det er nesten umulig å leve av.

Vi i Kristelig Folkeparti mener at engangsstøtten bør heves til 2 G, og det vil være en god hjelp også for denne gruppen.

I tillegg er det vanskelig å få jobb som gravid, ettersom arbeidsgiver som oftest ikke ønsker en arbeidstaker som innen kort tid skal ut i permisjon. Loven tillater ikke diskriminering av gravide, men flere har dessverre opplevd dette i praksis.

Jeg mener det i større grad bør utformes et entydig og felles regelverk for foreldres spesifikke rettigheter i studieløpet. Ansvarer ligger imidlertid ikke bare hos utdanningsmyndighetene. Det er også avgjørende at hvert enkelt lærested i større grad tar problemstillingen på alvor og utviser fleksibilitet når det gjelder forpliktelser foreldrerollen innebærer. Jeg mener at studenter som er gravide, ikke skal være i tvil om hvilke premisser og rutiner som ligger til grunn, hvis de ønsker å ta ut permisjon. I dag er det dessverre ulik praksis rundt permisjonsreglene studiesteder imellom og til og med fakulteter imellom.

Problemstillingen har også i seg et likestillingsperspektiv. Det å få barn i studietiden forsinker kvinners studieløp, derfor må det tilrettelegges tilstrekkelig, slik at kvinner ikke gjøres til tapere i studieløpet.

Manglende rett til utsatt eksamen ved fødsel mener jeg er et eksempel på at kvinners rettigheter ikke er sikret tilstrekkelig. Dette medfører at kvinner bruker lengre tid enn nødvendig på studiene, og at de kommer senere ut i arbeidslivet enn menn. Slike rettigheter bør derfor sikres gjennom universitets- og høyskoleloven og ikke overlates til det enkelte studiested å bestemme. Her vil kvinners rettigheter ofte bli fortrenget til fordel for økonomiske begrunnelser.

Jeg vil samtidig understreke viktigheten av at departementet også merker seg at komiteen ber om at de ordningene som finnes i de tilfeller der far er student, også vurderes. Jo tidligere far og barn blir knyttet sammen, jo bedre blir forholdet senere i livet. Det har kommet mange tilbakemeldinger til oss fra studerende fedre som har

vanskeligheter med f.eks. å kunne ivareta det, spesielt når det gjelder permisjon.

La meg avslutte med å si at jeg er veldig glad for at en samlet komite i dag vil ta utfordringene til studenter med barn på alvor, og at departementet vil foreta en helhetlig gjennomgang av de ulike regelverk for studenter som får barn i studietiden, med hensyn til hvordan disse kan fungere optimalt og i samsvar med hverandre. Feltet trenger en helhetlig gjennomgang, slik at det kan skapes trygghet for kvinner og menn i studietiden og bedre mulighetene til å kunne stifte familie.

Inger S. Enger (Sp) [14:48:46]: Jeg skal egentlig bare ta ordet for å takke Kristelig Folkeparti, for jeg syns at denne gangen hadde de et veldig godt forslag. Det vises ved at alle støtter det. For å være ærlig er det faktisk et mer kronglete regelverk – eller mangel på regelverk – enn en skulle tro på dette området, i 2008. Så det er bra at det ble tatt tak i dette, for vi vil jo at folk skal få barn – gjerne mange – og i tillegg vil vi at de skal få seg en god utdanning. Da er det viktig at vi gjør noe med regelverket, og at studenter som får barn, tilbys verdige forhold.

Det er viktig å samordne regelverket, slik at det blir lettere å forholde seg til. Det viser også forslaget til vedtak. Komiteen ønsker å se på alle sider rundt dette temaet.

Jeg skal nevne et lite eksempel som har kommet på mitt bord i denne saken – bare for å belyse hvor vanskelig og hvor rart det på en måte er. Det gjelder kvinner som blir sjuke under svangerskapet. Hvis de i tillegg er – skal vi si – så uheldige at de har en deltidsjobb som gir rett til sjukepengar, er altså Lånekassas regelverk innretta slik at hvis de får sjukepengar fra arbeidsgiveren, får de ikke sjukepengar fra Lånekassa som stipend, men som lån, til tross for at det de får fra arbeidsgiveren, kan være et mye mindre beløp enn det beløpet de hadde fått fra stipendordningen. Det viser at det er viktig å ta tak i dette. Vår venninne som ble sjuk under graviditeten, fikk beskjed fra Lånekassa om at hun ikke kunne ta imot sjukepengar fra bedriften. Og det er ikke greit – for seriøse bedrifter. Dette er bare ment som et eksempel, men det viser at det er svært viktig at dette ble tatt tak i av Kristelig Folkeparti. Og det var helt riktig og nødvendig at hele komiteen støtta opp for å få en gjennomgang av dette viktige feltet.

Statsråd Tora Aasland [14:51:17]: På bakgrunn av et representantforslag fra Kristelig Folkeparti har en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomite bedt Regjeringen foreta en gjennomgang av rammevilkårene for studenter som får barn i studietiden. Komiteen mener det må legges bedre til rette for studenter som får barn mens de er under utdanning.

Med dette setter komiteen søkelyset på en problemstilling som er viktig, av flere grunner. For det første er tiltak for studenter som får barn under studietiden, viktig for prinsippet om at alle skal ha like muligheter til høye utdanning. Dette prinsippet er ikke bare viktig for den enkelte, men også fordi forskning og utdanning har behov for å tiltrekke seg de beste hodene.

Dernest har initiativet et viktig likestillingsaspekt, samtidig som det støtter opp om småbarnsfamiliene.

Det finnes allerede flere gode tiltak for studenter som får barn i studietiden, men komiteen ber om en vurdering av om det kan gjøres endringer som samlet vil gjøre rammevilkårene bedre for denne gruppen studenter.

Komiteens innstilling viser til en rekke ulike regelverk som departementet nå må foreta en gjennomgang av. Vi har også sett at det er noen svakheter i de eksisterende ordningene. På enkelte av punktene er arbeidet godt i gang i departementet. Man holder for tiden på med en gjennomgang av universitets- og høyskoleloven og ser i den forbindelse på reglene omkring rett til permisjon fra studier og eksamen på grunn av fødsel og muligheten for å oppta studiene etter endt permisjon. Departementet vil også vurdere regelverket for studiefinansiering i lys av dette. Departementet har planer om å presentere forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven for Stortinget i løpet av høsten.

Videre peker komiteen på at studenter i permisjon burde ha mulighet til å beholde sine rettigheter til å benytte studentsamskipnadens tjenester, og dette er noe departementet nå vurderer i forbindelse med utarbeidelsen av forskrifter til ny lov om studentsamskipnader, som Stortinget nylig vedtok. Denne loven trer jo i kraft 1. august 2008, og departementet har en målsetting om at forskriftene skal gjelde fra samme tidspunkt.

Ved siden av vurderinger knyttet til endringer i disse ulike regelverkene vil jeg gi Stortinget en samlet tilbakemelding på en hensiktsmessig måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [14:53:48]: I arbeidslivet snakker vi om et inkluderende arbeidsliv, og vi har lagt til rette for og stimulerer til at arbeidstakere skal kunne få utnytte sin restarbeidsevne.

Når det gjelder studenter som sliter med svangerskapsplager, eller som etter fødsel har f.eks. fødselsdepresjon eller sykt barn, er det gjerne snakk om 100 pst. sykmelding og full permisjon. Lånekassen ser bort ifra om studenten produserer under 30 studiepoeng.

Ser statsråden viktigheten av at det også legges til rette slik at de som faller inn under denne kategorien, kan få muligheten til å utnytte sin reststudieevne, slik at de kanskje kan bli ferdig tidligere med studiene sine?

Statsråd Tora Aasland [14:54:28]: Jeg har merket meg de ulike synspunktene som har kommet fram i behandlingen av denne saken når det gjelder det som er å betrakte som å bli syk, utover normal graviditet. Jeg er veldig opptatt av at vi skal se på dette i de vurderingene vi nå gjør, slik at vi får også dette med i den totale gjennomgangen. For det bør jo ikke være slik at fordi man er student, får man ikke nytte godt av de ordningene som vi ellers har i samfunnet.

Dagrun Eriksen (KrF) [14:55:07]: Jeg hadde først tenkt å spørre litt om tidsperspektivet, men der kom stats-

råden meg i forkjøpet og gav gode tilbakemeldinger på det. Det er et spørsmål vi får fra mange av de studentene som er opptatt av denne saken, så det kan vi nå viderebringe.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden på at vi i forslaget skriver noe om økonomi, og studiefinansieringen er en viktig bit av det. Mitt spørsmål er om statsråden f.eks. kunne snakke med barne- og likestillingsministeren og se på nivået på engangsstønaden, for det er en utfordring i dag at foreldre som får barn som ikke er tilknyttet arbeidslivet, i dag får kun 30 000 kr, og det er ikke en sum som gjør at det er mulig verken å kjøpe utstyr eller å være i gang med det.

Min henstilling til statsråden er: Kunne statsråden tenke seg å ta en prat med barne- og likestillingsministeren, og se på nivået på engangsstønaden?

Statsråd Tora Aasland [14:56:06]: Når det gjelder den første delen av spørsmålet, som jeg svarte på i innlegget, har også departementet fått innspill fra studentsamskipnadene og Velferdstinget, så vi ser alvor i de forslag som her er fremmet, og som vi selvfølgelig vil ta med i tenkningen omkring endring av loven.

Jeg kan også svare på det andre spørsmålet representanten stiller, at jeg har et meget godt samarbeid med barne- og likestillingsministeren på flere områder, og har selvfølgelig ingenting imot å ta opp spørsmålet om denne støtteordningen med henne.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2129)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget skal da votere i sakene nr. 1–4.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram 30 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–5, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 6, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 7–12, fra Peter Skovholt Gitmark på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 13–22, fra Tord Lien på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 23 og 24, fra Peter Skovholt Gitmark på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 25, fra Peter Skovholt Gitmark på vegne av Høyre
- forslagene nr. 26–29, fra John Thune på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 30, fra Gunnar Kvassheim på vegne av Venstre

Det voteses først over forslag nr. 30, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen tillegge hensynet til bevaring av strandsonen og natur- og friluftslivsverdier økt vekt når veg og jernbane skal fremføres.»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 97 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.33)

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 26–29, fra Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme egen sak for Stortinget om hvordan en kan redusere behovet for store naturinngrep ved høyspentledninger, samt alternative løsninger med kabling/sjøkabel i spesielt utsatte områder.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen overføre konsesjonsmyndighet for mikro- og minikraftverk etter vannressursloven til fylkene.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med budsjettforslaget for 2009 legge opp til en betydelig skatteveksling med redusert skattebyrde på arbeid og økt skatt på forbruk og miljøskadelig adferd.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre en ordning hvor privatpersoner og bedrifter må etterspørre telefonkatalogen for å motta den.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 92 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.50)

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 13–22, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen overføre konsesjonsmyndighet for vannkraftverk med installert effekt på inntil 3 MW til primærkommunene.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen inkludere alle personbiler uten katalysator i den kommende ordningen med forhøyet vrakpant.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om økt lokal forvaltning av 100-metersbeltet både i strandsonen og langs vassdrag.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fjerne småkraftverk og rene skogsbilveier fra definisjonen «tyngre tekniske

inngrep» når måleparameteren «inngrepsfri natur» måles.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen inkludere alle store rovdyrarter, samt forsvar av hund og egen innmark, i utformingen av ny § 11 i viltloven, og legge frem sak om dette for Stortinget, slik at loven kan tre i kraft før 10. september 2008.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en landsomfattende vurdering av hvordan dagens rovdyrpolitikk påvirker livskvaliteten til befolkningen i utmarksutsatte kommuner.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen revurdere og redusere bestandsmålet for bjørn og legge frem sak om dette for Stortinget senest våren 2009.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen senest våren 2009 legge frem sak for Stortinget om å innføre individbaserte bestandsmål til erstatning for de ynglingsbaserte bestandsmålene man har i dag.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen oppheve forvaltningsområdet for ulv.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om de nødvendige lovendringer som skal til, for å gi Mattilsynet tilgang på fellingstillatelser som virkemiddel for å redusere dyrelidelser hos bufe.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.07)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 25, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at konsesjonsmyndighet for alle kraftverk opp til 1 MW delegeres til den enkelte kommune.»

Presidenten antar at Fremskrittspartiet nå ønsker å støtte forslaget subsidiært.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 70 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.34)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 23 og 24, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen på egnet måte fremme forslag til tiltak, dersom grensebestanden av ulv med

Sverige overstiger bestandstallet eller at belastningen er mer konsentrert enn på det tidspunkt rovdyrforliket i Stortinget ble inngått.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om endring av § 11 i Viltloven, Nødvergeparagrafen, i tide for at lovens ikrafttredelse kommer før eller sammenfaller med 1. mai 2008.»

Presidenten antar at Fremskrittspartiet nå ønsker å støtte forslaget subsidiært.

Votering:

Forslagene fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 63 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.00)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 7–12, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til å opprette bransjestyrte returoordninger for båter, campingvogner og tyngre lastebiler og busser.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gi kommunene hjemmel etter veitrafikkloven til å innføre lavutslippssoner i områder for å redusere den lokale luftforurensingen.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 legge opp til en betydelig opptrapping av innsatsen innen skogvernet.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 følge opp Stortingets vedtak om å øke kapitalen i Norsk Kulturminnefond til 1,4 mrd. kroner.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et lovforbud mot deponering av nedbrytbart avfall fra 1. januar 2009.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre krav om partikelfilter i alle nye dieseler.»

Votering:

Forslagene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 79 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.16)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen senest i vårsesjonen 2008 fremme en sak for Stortinget med en strategi for næringsutvikling og arbeidsplasser i kommuner med høy andel vern. En slik strategi bør bestå i:

1. å kartlegge hvilke kommuner som har stor båndlegging av areal til vern eller andre fellesskapsformål;
2. å utvikle en kategorisering av kommuner etter båndleggings-/vernegrad;
3. å lage nasjonale retningslinjer for alle etater med verne-/arealbruksmyndighet slik at det tas hensyn til at kommuner med stort båndleggingsbehov også skal ha rom for næringsmessig utvikling;
4. å lage nasjonale strategier for næringsutvikling i kombinasjon med vern;
5. å vurdere om det bør innføres en særlig lokal kompensasjon til kommuner som tar en svært stor del av belastningen med vern fra storsamfunnet.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 70 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.06.31)

Presidenten: Det voteses så over forslagene nr. 1–5, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen trappe opp innsatsen innen oljevernberedskap i forslaget til statsbudsjettet for 2009.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen lage en handlingsplan for å sikre opptrapping av arbeidet med opprydding av forurensning i fjorder, vassdrag og havner.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å gjeninnføre fradragsberettigelse for pliktig vedlikehold av vernede bygninger og legge frem sak om dette for Stortinget i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2009.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å utvide ordningen med støtte til arkeologiske utgravinger ved mindre private tiltak til også å gjelde næringsdrivende.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en stortingsmelding om konsekvenser av og tiltak mot støyforurensning i løpet av 2008.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 57 mot 50 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.06.50)

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 26 (2006-2007) - om Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand - vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:78 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende, Ivar Kristiansen og Peter Skovholt Gitmark om å innføre et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall fra 1. januar 2009 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er

- forslagene nr. 1–4, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 5, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre
- forslag nr. 6, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Høyre og Venstre
- forslag nr. 7, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Høyre

Det voteses først over forslag nr. 7, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere en ordning med ettergivelse av 20 000 kroner av studielånet ved fullført lærerutdanning.»

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 92 mot 14 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.02)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 6, fra Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen spesialisere allmennlærerutdanningen mot alderstrinn.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 87 mot 20 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.18)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen heve opptakskravene i norsk og matematikk til allmennlærerutdanningen.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 64 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.35)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–4, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen forlenge «Kompetanse for utvikling» - strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen - med tre år fra strategiperiodens utløp i 2008. Strategien løper til 2011, med samme eller høyere ressursinnsats fra Regjeringen som i dag.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at strategien for kompetanseutvikling i grunnopplæringen følges, og bes om å utvikle retningslinjer for å bistå skoleeierne med kartlegging av læreres kompetanse. Denne kartleggingen skal legge grunnlaget for handlingsplanen for kompetanseutvikling blant lærerne. Kompetanseutviklingen som skal finne sted, bør være fagspesifikk og relevant for de fagene lærerne skal undervise i, og den må omfatte også yrkesfaglærerne.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen arbeide for at kommunene kan trekke næringslivet og offentlige institusjoner mer aktivt inn i undervisningen. Herunder bes Regjeringen vurdere å innføre stillinger i skolen etter modell av professor II i høyere utdanning.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen bidra økonomisk til etablering av bonus- og arbeidstidsordninger som tilbys til realfaglærere fra fylte 55 år som ønsker å fortsette i skolen.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 57 mot 50 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.52)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:6 (2007-2008) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Kari Lise Holmberg og Erna Solberg om styrket lærerkompetanse og rekruttering av nye lærere - vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget ber Regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av de ulike regelverkene for studenter som får barn i studietiden, slik som trygdellovgivning, studiestøtteordningen, samskipnadens regelverk, Statens lånekasse for utdanning mv. og se på hvordan disse kan fungere optimalt og i samsvar med hverandre.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.10.
